

แผนการส่งเสริมการเรียนรู้

(พ.ศ. 2568 - 2570)

กองกรมส่งเสริมการเรียนรู้

**DEPARTMENT OF LEARNING
ENCOURAGEMENT : DOLE**

DEPARTMENT

OF LEARNING ENCOURAGEMENT : DOLE

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มาตรา 16 (2) กำหนดให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ จัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งร่วมกับภาคีเครือข่าย ในการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมการเรียนรู้ของหน่วยจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องตามบริบทของแต่ละพื้นที่ และดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนทุกเพศทุกช่วงวัย ได้มีโอกาสเรียนรู้ ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทัน พัฒนาการของโลก

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ขอขอบคุณหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคณะทำงานทุกท่านที่ได้ร่วมรับฟังความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2568 - 2570 ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2568 - 2570 ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จะเป็นประโยชน์ให้หน่วยงานในสังกัดนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด เพื่อส่งผลให้เกิดการพัฒนาและความร่วมมือในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อผู้เรียนกลุ่มเป้าหมาย และประชาชนทุกวัยให้มีความรอบรู้ ใฝ่เรียนรู้ เป็นพลเมืองที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ มีทักษะการเรียนรู้ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต มีโอกาสพัฒนาทักษะหรือต่อยอดทักษะของตนเองให้สูงขึ้น หรือปรับเปลี่ยนทักษะได้ตามความถนัดหรือความจำเป็นที่สอดคล้องและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

สารบัญ

ส่วนที่ 1

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้

• การก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล	2
• การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร	3
• การขยายตัวของความเป็นเมือง	4
• ทักษะแรงงานในอนาคต	5
• สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6
• การรู้หนังสือ	8
• ทิศทางการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่	9
• ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยด้านการศึกษา	14
• Learning City เมืองแห่งการเรียนรู้	17

ส่วนที่ 2

โจทย์ที่ต้องขับเคลื่อนตามแผนระดับ 1 แผนระดับ 2 แผนระดับ 3 และแผนอื่น ๆ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

• ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)	21
• แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)	25
• แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)	35
• นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)	37
• แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579	40
• เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030)	46

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนที่ 3

ความท้าทายและโอกาสในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้

ประเด็นความท้าทาย

- คุณภาพด้านการศึกษากับการพัฒนาศักยภาพของคนไทย 52
- การพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 53
- วิฤตด้านทักษะพื้นฐานของประเทศไทย 54
- ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 55
- การปรับตัวจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19 56
- ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ 57
- ความท้าทายในการดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมายของ 58

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

(ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้)

ประเด็นโอกาส

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 63
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 63
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 64
- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) 64
- มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 65
- การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ 66
- พื้นที่การเรียนรู้ 68
- บทบาทของผู้เล่นในระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต 71
- การเข้าสู่สังคมสูงวัย 73
- การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) ต่อการส่งเสริม 74

การเรียนรู้ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

สารบัญ (ต่อ)

ส่วนที่ 4

แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- หลักการพื้นฐานในการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ 77
- แนวคิดการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ 78
- วิสัยทัศน์ 79
- พันธกิจ 80
- วัตถุประสงค์ 81
- เป้าหมายในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย 82
- เป้าประสงค์ 83
- ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมาย 84
- ประเด็นการส่งเสริมการเรียนรู้ 91
- แนวทางการขับเคลื่อนการส่งเสริมการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 101

ส่วนที่ 5

การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ

- การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ 106
- แนวทางการขับเคลื่อนแผนการส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ 107
- บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนแผน 108
- การติดตามและประเมินผลเพื่อชี้วัดความสำเร็จ และประเด็นที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม 113
- ปัจจัยแห่งความสำเร็จ 114

สารบัญ (ต่อ)

บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	
• ภาคผนวก ก รายละเอียดตัวชี้วัดแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	119
• ภาคผนวก ข ความเป็นมาของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	149
• ภาคผนวก ค รายชื่อหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมส่งเสริม การเรียนรู้	152
• ภาคผนวก ง คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการที่ 1009/2566 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการ ส่งเสริมการเรียนรู้	160
คณะผู้จัดทำ	

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้	84
---	----

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ 1	ปิรามิดประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2503 - 2573	3
แผนภาพที่ 2	ช่องว่างทางทักษะของวัยแรงงานในปัจจุบัน	5
แผนภาพที่ 3	เกณฑ์การพิจารณาอันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD ปี 2567	14
แผนภาพที่ 4	อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม ปี 2567	15
แผนภาพที่ 5	ผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันในภาพรวมของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน ปี 2567	15
แผนภาพที่ 6	ตัวชี้วัดปัจจัยด้านการศึกษา ปี 2567	16
แผนภาพที่ 7	การจัดอันดับตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่มีอันดับดีที่สุดและอันดับต่ำที่สุด ปี 2567	16
แผนภาพที่ 8	วิธีการสร้าง Learning City	17
แผนภาพที่ 9	เป้าหมายหลักของ SDGs 17 เป้าหมาย 5 มิติ	46
แผนภาพที่ 10	แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย	47
แผนภาพที่ 11	สถานะของทักษะทุนชีวิตในประเทศไทย	54
แผนภาพที่ 12	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 10 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	58
แผนภาพที่ 13	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 11 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	58
แผนภาพที่ 14	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 12 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	59
แผนภาพที่ 15	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 15 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	59
แผนภาพที่ 16	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 17 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	59
แผนภาพที่ 17	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 18 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	60
แผนภาพที่ 18	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 20 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	60
แผนภาพที่ 19	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	61
แผนภาพที่ 20	เปรียบเทียบจำนวนประชากรไทย ปี 2565 กับ ปี 2585	73

ส่วนที่

1

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ
และส่งผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้

การก้าวเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล

ในยุคที่เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลเข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ทั้งการใช้ชีวิต การเรียน การทำงาน ล้วนต้องพึ่งพาการใช้เทคโนโลยี ดังนั้น ยุคดิจิทัลไม่ได้เป็นแค่เทรนด์ แต่เป็นความจริงที่ทุกคนต้องปรับตัวเพื่ออยู่รอดและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์และมีความปลอดภัย การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดความตระหนักรู้และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลจึงเป็นเรื่องสำคัญ

การเรียนรู้ทางด้านทักษะความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (Digital literacy) ความเป็นพลเมืองดิจิทัล (Digital citizenship) ความปลอดภัยในโลกดิจิทัล (Digital security) รวมถึงการติดตามข่าวสารด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลเป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้ประชาชนรู้จักเทคโนโลยีใหม่ ๆ และช่วยให้ระมัดระวังเรื่องภัยคุกคามทางไซเบอร์รูปแบบใหม่ ๆ ได้ด้วย เช่น ฟิชซิง (Phishing) มัลแวร์ (Malware) แรนซัมแวร์ (Ransomware) ซึ่งการเรียนรู้เรื่องดังกล่าวจะช่วยพัฒนาทักษะความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อที่จะใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัย

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและดิจิทัล การ Upskill และการ Reskill ทักษะทางด้านเทคโนโลยียังเป็นเรื่องที่หลาย ๆ หน่วยงานให้ความสำคัญและมีความต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีและการเรียนรู้ที่จะใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปพร้อมกัน เช่น การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ การทำงาน การพัฒนาชุมชน และการใช้ชีวิตประจำวัน ให้ตรงกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของโลกและบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลง

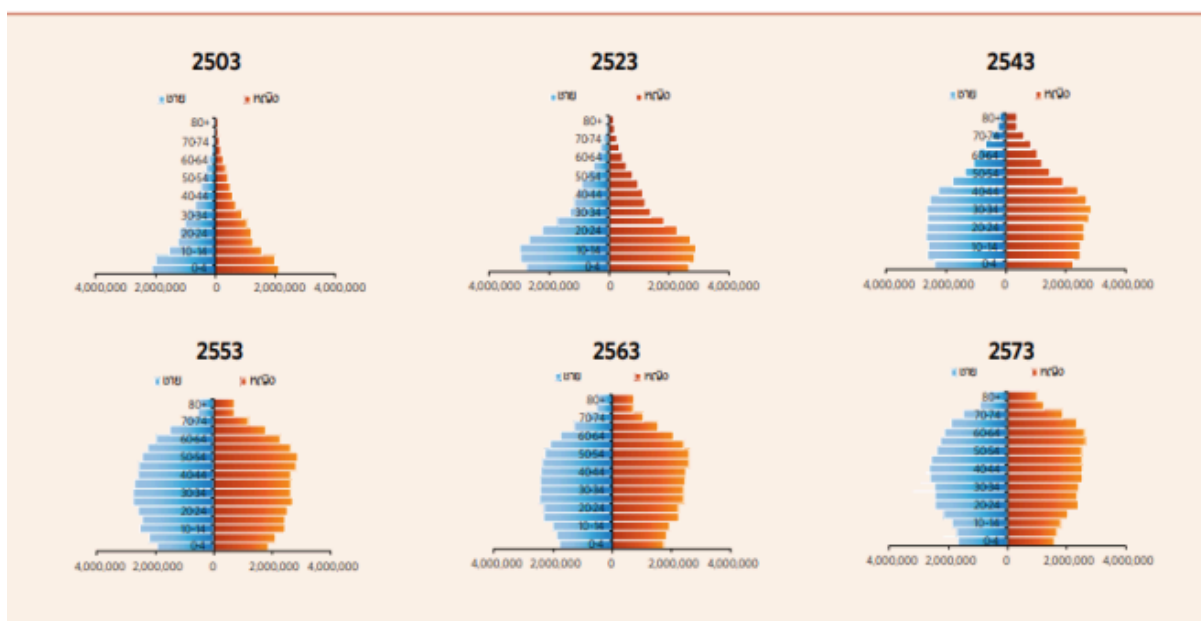

การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากร

ปี พ.ศ. 2567 โลกมีประชากรประมาณ 8 พันล้านคน¹ และคาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นถึง 1 หมื่นล้านคน และใน ปี พ.ศ. 2593 คาดการณ์ว่าประเทศอินเดียจะมีประชากรเยอะที่สุดในโลก ประมาณ 1.67 พันล้านคน นอกจากนี้ยังมีอีกหลายประเทศในภูมิภาคเอเชียและยุโรปที่ต้องเผชิญปัญหาอัตราการเกิดต่ำ ที่จะส่งผลทำให้ประชากรลดลง และประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น สำหรับประเทศไทยปี พ.ศ. 2568 มีประชากรอยู่ที่ประมาณ 70 ล้านคน และมีแนวโน้มลดลงเหลือประมาณ 65 ล้านคนในปี พ.ศ. 2593

แผนภาพที่ 1 ปริมาณประชากรของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2503-2573

ที่มา : ประชากรปี พ.ศ.2503-2543 จากสำมะโนประชากรประเทศไทย ประชากรปี พ.ศ.2553 จนถึง ปี2573 จาก World Population Prospects: The 2008 Revision. United Population Division, 2009 ประมาณการขั้นต่ำ

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างประชากรอาจก่อให้เกิดปัญหา เช่น การขาดแคลนแรงงาน ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ประชากรสูงอายุเพิ่มสูงขึ้น อัตราการพึ่งพิงประชากรวัยแรงงานเพิ่มขึ้น เสถียรภาพทางการคลังของประเทศ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องวางกลยุทธ์ให้พร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการศึกษาที่เน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นของตลาดงาน ทักษะชีวิต เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของประชากร

¹ United Nations. (n.d.) GLOBAL ISSUES Population. <https://www.un.org/en/global-issues/population>

การขยายตัวของความเป็นเมือง

ข้อมูลจากงานศึกษาขององค์การสหประชาชาติ ได้ชี้ว่าโลกผ่านกระบวนการขยายของความเป็นเมืองอย่างต่อเนื่องตลอดศตวรรษที่ 20¹ และได้คาดการณ์ว่า ปี พ.ศ. 2593 โลกจะมีประชากรกว่า 6.3 พันล้านคนที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง โดยเฉพาะทวีปเอเชียกับแอฟริกาจะมีอัตราการขยายตัวความเป็นเมืองมากที่สุด²

ปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีประชากรที่อาศัยในเขตเทศบาล จำนวน 22.61 ล้านคน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 66 ล้านคน จังหวัดที่มีประชากรอาศัยในเขตเทศบาลมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร 5.5 ล้านคน รองลงมาเป็นจังหวัดชลบุรี 1.09 ล้านคน จังหวัดสงขลา 7.25 แสนคน จังหวัดนครราชสีมา 6.14 แสนคน³

การขยายตัวของความเป็นเมืองมีผลต่อความต้องการพื้นฐานของคนเมือง โอกาสเกิดใหม่ที่ก่อให้เกิดโอกาสในการประกอบอาชีพและโอกาสทางธุรกิจของสินค้าและบริการ เช่น การพัฒนาของภาคอุตสาหกรรมและบริการดึงดูดแรงงานภาคเกษตรกรรมเข้ามามากขึ้น การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างเศรษฐกิจและนวัตกรรมสร้างสรรค์ ธุรกิจด้านแหล่งเรียนรู้และสาธารณูปโภคทางปัญญา ธุรกิจที่ตอบสนองความหลากหลายของชีวิตเมือง

ในประเทศกำลังพัฒนาประชากรในชนบทจะย้ายเข้าสู่เมืองเพื่อหาโอกาสในการประกอบอาชีพ เนื่องจากตำแหน่งงานและค่าจ้างในเมืองที่ดีกว่าระบบการศึกษาที่ดีและมีความพร้อม สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรและการฝึกอบรมด้านทักษะใหม่ ๆ มีหลากหลาย การเข้ารับบริการด้านสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีทางการแพทย์ที่ทันสมัย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อม ภัยแล้ง น้ำท่วม ที่ส่งผลให้ประชากรในชนบทย้ายเข้าสู่เมืองมากขึ้น

¹ ศตวรรษที่ 20 คือ ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 1901 - 2000 (พ.ศ. 2444 - พ.ศ. 2543)

² สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (มหาชน). (ม.ป.ป.). Urbanization การขยายตัวของความเป็นเมือง. <https://www.okmd.or.th/okmd-opportunity/urbanization/256/>

³ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567, 23 สิงหาคม). จำนวนและร้อยละของประชากรไทยในเขตเทศบาลจากการทะเบียน จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2555-2565. https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/statistics_and_indicators?impt_branch=300

ทักษะแรงงานในอนาคต

สถานการณ์ตลาดแรงงานได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โลก ส่งผลให้ตลาดแรงงานโลกเปลี่ยนแปลงไปและส่งผลต่อความต้องการงานและทักษะการทำงานในอนาคต ประเทศเกิดใหม่หรือประเทศตลาดเกิดใหม่และประเทศกำลังพัฒนา อัตราการว่างงานของเยาวชนยังคงเป็นปัญหาท้าทาย อัตราของเยาวชนที่ไม่อยู่ในการจ้างงาน การศึกษาหรือการฝึกอบรมยังคงอยู่ในระดับสูง

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในภาคอุตสาหกรรม ทำให้ความต้องการฝึกอบรมทางเทคนิคและทักษะเฉพาะทางเพิ่มมากขึ้น ตลาดแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทักษะบางอย่างล้าสมัยและทักษะสมัยใหม่เป็นที่นิยม ทำให้ผู้ที่หางาน รวมถึงผู้ที่มีการทำต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวทักษะให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และระบบการศึกษาไม่สามารถเตรียมพร้อมด้านทักษะทางเทคนิค ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21¹ และทักษะทางสังคมให้กับประชาชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาที่จำกัดทำให้เกิดช่องว่างทางทักษะมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชุมชนที่เข้าไม่ถึงบริการทางการศึกษา

แผนภาพที่ 2 ช่องว่างทางทักษะของวัยแรงงานในปัจจุบัน

ที่มา : สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

¹ ศตวรรษที่ 21 คือ ช่วงเวลาระหว่าง ค.ศ. 2001 - 2100 (พ.ศ. 2544 - พ.ศ. 2643)

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลงทั่วโลก และส่งผลกระทบต่อประชากรโลกตั้งแต่ผลกระทบเล็กน้อยไปจนถึงผลกระทบอย่างรุนแรง ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายทางชีวิตและทรัพย์สิน เช่น

- ปี พ.ศ. 2565 เกิดคลื่นความร้อนในประเทศอังกฤษส่งผลให้อุณหภูมิเพิ่มขึ้น 40 องศาเซลเซียส ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตเกือบ 3,000 ราย ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ 65 ปีขึ้นไป
- ปี พ.ศ. 2566 เกิดไฟไหม้ป่าบนเกาะมาวิ เกิดพายุและน้ำท่วมรุนแรงครั้งใหญ่ในสหรัฐอเมริกา ส่งผลให้มีผู้เสียชีวิตและเกิดความเสียหายเกือบ 93,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
- ปี พ.ศ. 2567 เกิดแผ่นดินไหวคาบสมุทรโนโตะ ประเทศญี่ปุ่น ส่งผลให้บ้านเรือนเสียหาย 84,000 หลัง ประชาชนได้รับผลกระทบ 14,000 คน มีผู้เสียชีวิตเกือบ 300 ราย
- ปี พ.ศ. 2567 เกิดพายุไต้ฝุ่นยางีใน 6 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียง เป็นพายุที่มีความรุนแรงที่สุดของปี 2024 ส่งผลกระทบทำให้เกิดความเสียหายจำนวนมากต่อชีวิตและทรัพย์สิน

การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate Change) เกิดจากการเพิ่มปริมาณก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ที่ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ภัยธรรมชาติที่รุนแรงมากขึ้น ผลผลิตการเกษตรตกต่ำลง ระดับน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้น จากการละลายของน้ำแข็งขั้วโลกทำให้ชุมชนริมฝั่งทะเล พื้นที่การเกษตรอยู่ในภาวะเสี่ยงจากภัยน้ำท่วม ปริมาณน้ำจืดที่ลดลงทำให้ประชากรขาดแคลนน้ำดื่มเพิ่มขึ้น

กิจกรรมของมนุษย์เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยส่วนใหญ่เกิดจากการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงฟอสซิล เช่น ถ่านหิน น้ำมัน และก๊าซ ซึ่งการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงดังกล่าวก่อให้เกิดก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุหลักทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ได้แก่ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซมีเทน มาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การตัดไม้ทำลายป่าทำให้เกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ การเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การขนส่ง การใช้ที่ดิน เป็นต้น

ประเทศไทยยังคงเผชิญผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปัญหามลพิษทางอากาศฝุ่น PM2.5 จากสาเหตุการเผาไหม้ทางการเกษตรและการเผาจากประเทศเพื่อนบ้าน มลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม มลพิษจากการปล่อยไอเสียจากยานพาหนะ มลพิษจากขยะโดยเฉพาะขยะพลาสติกที่ทำให้ระบบนิเวศเสื่อมโทรม ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง

การเพิ่มจำนวนของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีรวมถึงกิจกรรมอื่น ๆ ที่มนุษย์เป็นผู้กระทำล้วนส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเกิดภัยธรรมชาติ จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นหากทุกภาคส่วนยังไม่ให้ความสำคัญหรือหาวิธีการแก้ไข ดังนั้น ภาคการศึกษามีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้คนทุกกลุ่มมีความรู้หรือความตระหนักรู้เกี่ยวกับ Climate Change ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการเนื้อหาระหว่างวิชา การจัดทำหลักสูตรหรือการสอดแทรกเนื้อหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปในหลักสูตร การจัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมให้กับผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป รวมถึงการจัดอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีทักษะในการรับมือเมื่อเกิดภัยธรรมชาติการป้องกันการเกิดภัยธรรมชาติ การพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตและสังคม

การรู้หนังสือ

การรู้หนังสือ¹ คือ ความสามารถในการอ่าน ทำความเข้าใจ การตีความ สร้างสรรค์ สื่อสาร การคำนวณ โดยใช้สิ่งพิมพ์และสื่อลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้องกับบริบทที่หลากหลาย เช่น การอ่านเมนูอาหารในร้านอาหาร การทำความเข้าใจฉลากยา และคำแนะนำการใช้ยา การอ่านป้ายบอกทางหรือเส้นทางการเดินทาง อ่านข่าวสารจากหนังสือพิมพ์หรือโซเชียล การเขียนรายงานหรือเรียงความ การอ่านและทำความเข้าใจเอกสารสัญญาหรือเอกสารทางราชการ เป็นต้น

การรู้หนังสือเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในการช่วยให้บุคคลบรรลุเป้าหมายของตัวเอง พัฒนาความรู้และศักยภาพ และช่วยให้เราสามารถมีส่วนร่วมในสังคมและชุมชนอย่างเต็มที่ รวมถึงความสามารถในการคำนวณอย่างง่าย ดังนั้น ทักษะการอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง ถือเป็นทักษะสำคัญต่อการดำเนินชีวิต หากประชาชนไม่รู้หนังสือ การดำเนินชีวิตก็จะยากลำบากขึ้น

¹ จาก UNESCO Institute for Statistics. (ม.ป.ป). Literacy. <https://uis.unesco.org/node/3079547#slideoutmenu>

ทิศทางการเรียนรู้ในโลกยุคใหม่

โลกที่ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงถึงกัน เทคโนโลยี เช่น AI และอินเทอร์เน็ตที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต การทำงาน การเรียน และการสื่อสารได้ทุกที่ สังคมมีความคิดเปิดกว้างขึ้น แต่ก็เผชิญกับความท้าทาย เช่น ความเหลื่อมล้ำและการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ โลกยุคใหม่คือช่วงเวลาที่เราต้องปรับตัว เรียนรู้ตลอดชีวิต และใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด และในปัจจุบันเทรนด์การเรียนรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา การเข้าถึงความรู้ทำได้โดยสะดวกและรวดเร็วจากแหล่งความรู้ที่มีหลากหลายทำให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ทางการศึกษา การประกอบอาชีพ การทำงานที่มาพร้อมกับพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปในโลกยุคใหม่

1) พฤติกรรมการเรียนรู้ของประชากรเปลี่ยนไป

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการพัฒนาทางด้านดิจิทัลกลายเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในปัจจุบัน การเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตตลอดเวลา การค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง มีแพลตฟอร์มการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้ได้เสริมทักษะพัฒนาตนเอง

2) การปรับตัวของระบบการศึกษาและการเรียนรู้

การเรียนรู้ในปัจจุบันไม่ใช่การเรียนเพื่อท่องจำ แต่เป็นการเรียนเพื่อรู้ และนำไปใช้ต่อ รวมถึงการส่งเสริมให้มีทักษะ ความสามารถที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องมีการปรับหลักสูตรและวิธีการสอนที่เน้นการเรียนรู้สามารถใช้งานในชีวิตจริงได้ และยังเน้นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทางจิตใจ อารมณ์ เช่น ทักษะความเห็นอกเห็นใจ ความยืดหยุ่น และการสื่อสาร ครูผู้สอนมีการปรับตัวจากผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้แนะนำการเรียนรู้ ที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้เข้าถึงองค์ความรู้ในประเด็นที่สนใจ

¹ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2564, 1 มิถุนายน). 10 เทรนด์การเรียนรู้ของโลก เมื่อโลกกลายเป็นดินแดนแห่งการเรียนรู้ไร้พรมแดน. <https://www.okmd.or.th/okmd-kratooktomkit/4142/>

3) การเรียนรู้จากระบบเพิ่มขึ้น

การเรียนรู้ตลอดชีวิตเข้ามามีบทบาทสำคัญในยุคที่จำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาทักษะอยู่เสมอ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นสิ่งที่องค์กรยุคใหม่ต้องการทั้งคุณลักษณะและทัศนคติ โดยรูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เน้นการพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้คนได้ตรงตามความต้องการและสามารถเลือกเรียนสิ่งที่ตนเองสนใจได้ทันที ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ทางออนไลน์ อาทิ แหล่งเรียนรู้ พิพิธภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยว และการเรียนรู้แบบออนไลน์เข้ามามีบทบาทมากขึ้น เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการเติมเต็มทักษะที่ต้องการทำให้สามารถเลือกเรียนรู้ได้ตามที่ตนเองสนใจได้ตลอดเวลาทุกที่ตามที่ตนเองสะดวก และยังมีระบบการสะสมหน่วยเครดิตความรู้ทั้งจากการเรียนรู้จากระบบ การฝึกทักษะประกอบอาชีพ เพื่อนำหน่วยกิตความรู้ไปต่อยอดทางการศึกษา/การเรียนรู้และการทำงานได้ด้วย

4) นวัตกรรมการเรียนรู้รูปแบบใหม่

การพัฒนา นวัตกรรม การเรียนรู้ใหม่ๆ ให้สามารถตอบโจทย์และรองรับการใช้งานที่เอื้อให้คนทุกวัยเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวก อาทิ แพลตฟอร์มออนไลน์รูปแบบต่างๆ เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (VR - Virtual Reality) เทคโนโลยีความเป็นจริงเสริม (AR - Augmented Reality) และเทคโนโลยีความจริงขยาย (XR หรือ Extended Reality) ที่ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่สมจริงและน่าสนใจ รวมถึง AI แอปพลิเคชัน คลิปวีดีโอ e-book Podcast มีการพัฒนาแอปพลิเคชันในด้านการเรียนรู้ที่ช่วยให้การเรียนรู้เป็นเรื่องที่สนุกสนานและน่าสนใจมากขึ้น เช่น การใช้เกมส่งเสริมการเรียนรู้ (Gamification) ในเรื่องต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสนุกกับการเรียนรู้มากขึ้น

5) ความร่วมมือของภาคเอกชนและภาคธุรกิจในการพัฒนาการเรียนรู้

การเรียนรู้ที่ใช้การเรียนรู้แบบในพื้นที่จริงผสมผสานกับการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีการเรียนรู้และแพลตฟอร์มดิจิทัลเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน ช่วยเพิ่มขอบเขตการเรียนรู้ให้กว้างไกลและมีความยืดหยุ่นยิ่งขึ้น ซึ่งแม้จะมีมานานแต่ทำได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในช่วงยุคดิจิทัลนี้ อย่างการใช้ AI และเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการสอนที่ช่วยเพิ่มศักยภาพและขีดจำกัด การสอนของครูให้มากขึ้น เช่น การวางแผนและวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำสื่อการสอน/สื่อองค์ความรู้ การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ ในการเข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้ได้จากหลายที่หรือแม้แต่การเรียนทางไกล ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงองค์ความรู้หลากหลายมากขึ้นจากทั่วโลก

6) การปรับตัวของสายอาชีพ

ตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต ต้องการคนที่มีทักษะหรือประสบการณ์ โดยเฉพาะทักษะด้านดิจิทัล ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการเรียนรู้ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม นอกจากนั้นทักษะความคิดยืดหยุ่นและการปรับตัว ถือเป็นทักษะที่สำคัญที่คนรุ่นใหม่ควรต้องได้รับการฝึกฝนในโลกยุคใหม่

7) อาชีพตามความเชี่ยวชาญเพิ่มขึ้น

ปัจจุบันภาคธุรกิจหรืออุตสาหกรรมต่างๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมพัฒนาคน อาทิ การเปิดสถาบันการเรียนรู้และพัฒนาทักษะให้ตรงกับความต้องการของธุรกิจ เน้นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สัมผัสและเรียนรู้กับรูปแบบการทำงานจริง รวมถึงได้ฝึกพัฒนาทักษะจากผู้เชี่ยวชาญในงานสาขานั้น ๆ และยังมีโอกาสในการทำงานต่อที่องค์กรนั้นอีกด้วย รวมถึงอาจมีการร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่ใช้งานได้จริง

8) การเกิดอาชีพใหม่

การเข้าถึงความรู้ แหล่งความรู้ที่มีหลากหลายทำให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ทางอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ สามารถนำเสนอองค์ความรู้ของตนเองผ่านช่องทางออนไลน์ได้หลากหลาย เมื่อผู้คนที่มีความหลากหลายเฉพาะด้านมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดการรวมกลุ่มความสนใจในเรื่องเดียวกัน ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดกลายเป็นอาชีพและสร้างรายได้ให้กับตนเองได้ เพื่อตอบสนองความต้องการในตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป อาทิ Content Creator บล็อกเกอร์ด้านต่างๆ ครูสอนภาษาทางออนไลน์ โปรแกรมเมอร์ด้าน AI เทรนเนอร์ออกกำลังกายออนไลน์ การสอนทำอาหาร นอกจากนี้ ผู้ประกอบการรายย่อยยังสามารถเข้าสู่ตลาดได้ง่ายขึ้นจากแพลตฟอร์มออนไลน์ที่หลากหลายในปัจจุบัน

9) การทำงานได้ทุกที่ทุกเวลา

เทรนด์การเลือกอาชีพที่ตอบโจทย์กับเป้าหมาย และรูปแบบการใช้ชีวิตของตนเองสามารถทำงาน และหาความรู้ได้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย เช่น โปรแกรมเมอร์ นักเขียน ที่ปรึกษาการตลาด กราฟิกดีไซน์ ครีเอเตอร์ เป็นต้น รวมถึงรูปแบบการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปในหลายรูปแบบทั่วโลก

อาทิ การทำงานแบบ Hybrid ทำงานจากที่ไหนก็ได้สลับกับการเข้าออฟฟิศ ซึ่งช่วยตอบโจทย์ Work-Life Balance ของคนยุคใหม่ที่สามารถบริหารเวลาเพื่อจัดการชีวิตและการทำงาน ได้อย่างเหมาะสม หรือการทำงานแบบ 4 วัน/สัปดาห์ที่หลายองค์กรทั่วโลกทดลองนำมาปรับใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร การเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับ Global Citizen ด้านต่างๆ โดยเฉพาะทักษะด้านภาษาเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับการทำงานยุคนี้

10) การทำงานร่วมกับเทคโนโลยี/ปัญญาประดิษฐ์

เมื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตมากขึ้น ทำให้การทำงานและเรียนรู้ ในปัจจุบันเปลี่ยนไป การทำงานควบคู่กับ AI จึงเป็นสิ่งที่ทำควบคู่กันเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ช่วยลดค่าใช้จ่าย ระยะเวลา และความผิดพลาด ในการทำงาน คนทำงานจึงต้องปรับตัวและเรียนรู้เพิ่มทักษะรอบด้านให้หลากหลาย เพื่อทำงานร่วมกับ AI ได้อย่างดีขึ้นและสามารถต่อยอดทำงานด้านอื่นในส่วนที่ AI มาแทนที่ด้วย ซึ่งในปัจจุบันมีการใช้ AI เข้ามาช่วยในการทำงานหลายด้านในหลากหลาย อุตสาหกรรม อาทิ การใช้ AI ช่วยในการระดมความคิด หาข้อมูล ช่วยจำลองไอเดีย ออกมาเป็นภาพได้อย่างรวดเร็ว ช่วยในการวางแผนงานเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน หรือการใช้ AI ช่วยอ่านพากย์เสียง เป็นต้น ทั้งนี้การนำ AI มาใช้ประโยชน์ในการทำงาน จำเป็นต้องมีการเรียนรู้ถึงวิธีการใช้งาน การสั่งงานให้ได้ตามแนวคิดที่วางไว้ ข้อจำกัด ข้อควรระวังและประเด็นทางศีลธรรมจริยธรรมที่ต้องคำนึงถึงและศึกษาเพื่อใช้งาน ได้อย่างเหมาะสม

ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยด้านการศึกษา

International Institute for Management Development (IMD) เป็นสถาบันการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจ และมีหน่วยงานในสังกัด คือ สถาบัน IMD World Competitiveness Center เป็นหน่วยงานในระดับสากลที่ทำการเผยแพร่รายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ในรายงาน The World Competitiveness Yearbook (WCY) เป็นประจำทุกปีมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำไปปฏิบัติได้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ ภูมิภาค และภูมิภาคย่อย ตามวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถของแต่ละภูมิภาค เพื่อให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มในระยะยาวแก่บุคลากรในองค์กรนั้น ๆ

ในปี พ.ศ. 2567 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้งหมด 67 เขตเศรษฐกิจ IMD ได้กำหนดเกณฑ์การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน 4 กลุ่มหลัก โดยแต่ละกลุ่มหลักประกอบด้วย 5 กลุ่มย่อย มี 336 เกณฑ์ชี้วัด และในปี พ.ศ. 2567 ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันภาพรวม (overall ranking) ดีขึ้นจากปี พ.ศ. 2566 จากอันดับที่ 30 ขึ้นมาอยู่ที่อันดับที่ 25 อันดับดีขึ้น 5 อันดับ¹

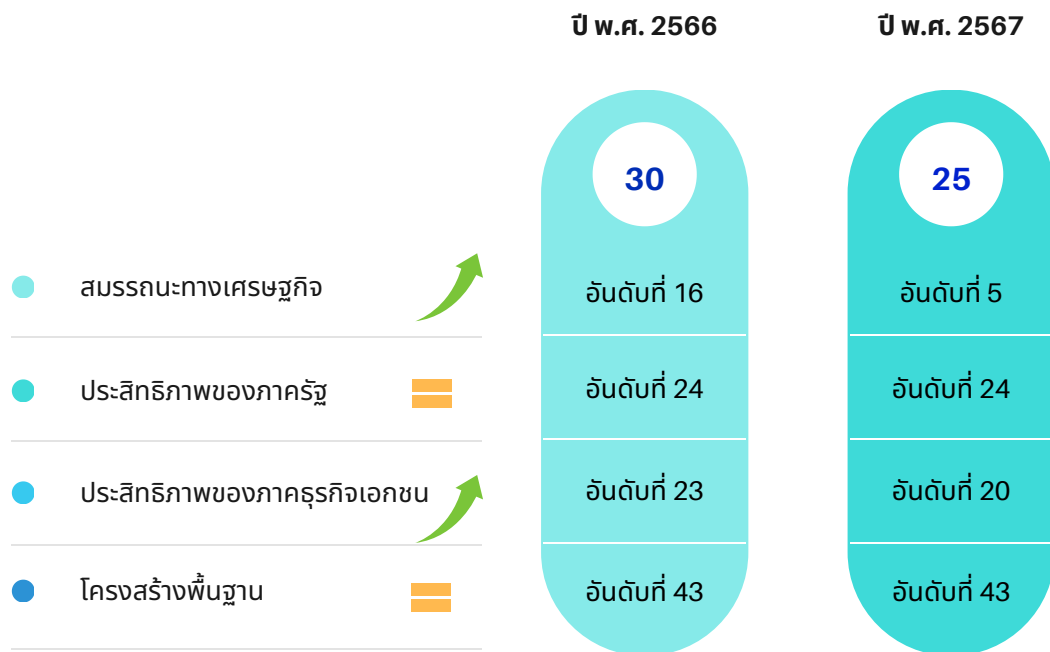
แผนภาพที่ 3 เกณฑ์การพิจารณาอันดับความสามารถในการแข่งขันของ IMD ปี 2567

¹ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.). (ม.ป.ป.) บทวิเคราะห์แนวทางการขยับอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) ของประเทศไทย ประจำปี 2567. <https://datacenter.nxpo.or.th/uploads/บทวิเคราะห์%20IMD%202024.pdf>

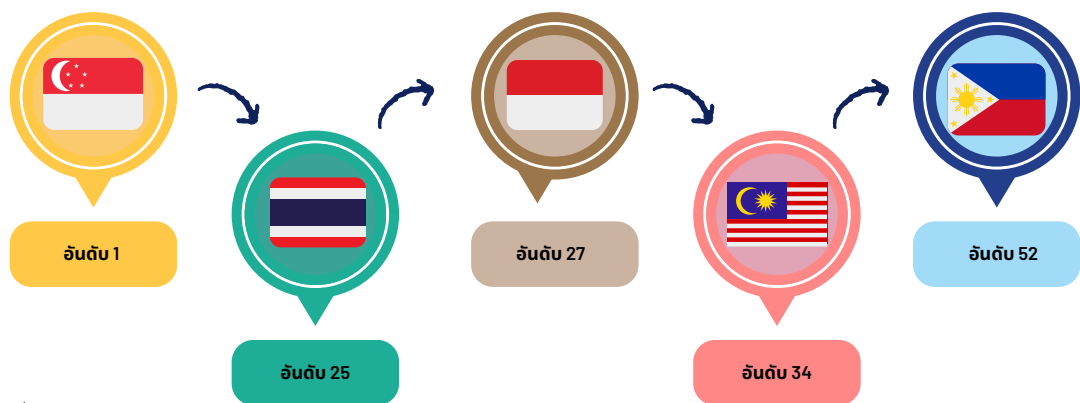

อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ในภาพรวม ปี พ.ศ. 2567 จำแนกตาม 4 กลุ่มหลัก

แผนภาพที่ 4 อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวม ปี พ.ศ. 2567

ผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันในภาพรวมของประเทศสมาชิก ในกลุ่มอาเซียน ปี พ.ศ. 2567

แผนภาพที่ 5 ผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันในภาพรวมของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน ปี พ.ศ. 2567

ปี พ.ศ. 2567 ผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขันในภาพรวมของประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนจำนวน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศฟิลิปปินส์ พบว่า ประเทศสิงคโปร์เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาเป็นประเทศไทย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย และประเทศฟิลิปปินส์ ตามลำดับ

ตัวชี้วัดปัจจัยด้านการศึกษา ปี พ.ศ. 2567 จำนวน 19 ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ค่า	ตัวชี้วัด	ค่า	ตัวชี้วัด	ค่า
งบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (%GDP)	32	ร้อยละของผู้หญิงที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป (%)	49	ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่ตอบสนองต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	35
งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อประชากร (US\$ per capita)	56	จำนวนนักศึกษาต่างชาติที่เข้ามาเรียนระดับอุดมศึกษาในประเทศต่อประชากร 1,000 คน	54	ความคิดเห็นต่อการตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของการอุดมศึกษา	38
งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อนักเรียนทุกระดับการศึกษา (US\$ ต่อหัว)	52	จำนวนนักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับอุดมศึกษาต่อประชากร 1,000 คน	56	ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ	32
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษา (%)	33	ผลการทดสอบ PISA - Mathematics - Sciences - Reading	54	ดัชนีมหาวิทยาลัย (คะแนน)	45
อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา (%)	61	ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการทดสอบคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ และการอ่านที่อยู่ในระดับต่ำ (%)	48	อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (%)	59
อัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา (%)	43	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (TOEFL)	57	ความคิดเห็นต่อทักษะทางภาษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการ (คะแนนเต็ม 10)	54
ผลสัมฤทธิ์ของการอุดมศึกษา (%)	44				

ที่มา : International Institute for Management Development (IMD), 2567

แผนภาพที่ 6 ตัวชี้วัดปัจจัยด้านการศึกษา ปี พ.ศ. 2567

ตัวชี้วัดที่มีอันดับดีที่สุดและอันดับต่ำที่สุด ปี พ.ศ. 2567

5 ตัวชี้วัดที่มีอันดับดีที่สุด	5 ตัวชี้วัดที่มีอันดับต่ำที่สุด
อันดับ 32 งบประมาณด้านการศึกษาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ อันดับ 32 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการของภาคธุรกิจ อันดับ 33 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับประถมศึกษา อันดับ 35 ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่ตอบสนองต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ อันดับ 38 ความคิดเห็นต่อการตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของการอุดมศึกษา	อันดับ 61 อัตราส่วนนักเรียนต่อครู 1 คนที่สอนระดับมัธยมศึกษา อันดับ 59 อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป อันดับ 57 ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (TOEFL) อันดับ 56 งบประมาณรายจ่ายด้านการศึกษาต่อประชากร อันดับ 56 จำนวนนักศึกษาไทยที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศในระดับอุดมศึกษาต่อประชากร 1,000 คน

ที่มา : International Institute for Management Development (IMD), 2567

แผนภาพที่ 7 การจัดอันดับตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่มีอันดับดีที่สุดและอันดับต่ำที่สุด ปี พ.ศ. 2567

ตัวชี้วัดด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้และเป็นตัวชี้วัดค่าเป้าหมายความสำเร็จการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ ตัวชี้วัดอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (IMD) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ได้อันดับ 59 จาก 67 เขตเศรษฐกิจ

Learning City เมืองแห่งการเรียนรู้

Learning City หมายถึง เมืองที่มีการใช้ทรัพยากรในทุกภาคส่วนอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของประชาชนทุกระดับ โดยอาศัยนวัตกรรมและเทคโนโลยีสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต¹

สถาบันการเรียนรู้ตลอดชีวิตของยูเนสโก (UNESCO Institute for Lifelong Learning - UIL) ได้จัดตั้งเครือข่ายระดับโลกด้านเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก (The UNESCO Global Network of Learning Cities - GNLC) เพื่อช่วยรัฐบาลท้องถิ่นพัฒนากลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรมในการสร้างเมืองแห่งการเรียนรู้ เครือข่ายดังกล่าวเป็นเครือข่ายระหว่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน

สำหรับประเทศไทยมีเมืองที่เป็นสมาชิกเครือข่ายระดับโลกของเมืองแห่งการเรียนรู้ของยูเนสโก จำนวน 10 เมือง ได้แก่ เทศบาลนครเชียงราย เทศบาลนครเชียงใหม่ เทศบาลนครภูเก็ต เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดสุโขทัย จังหวัดพะเยา เทศบาลนครหาดใหญ่ กรุงเทพมหานคร เทศบาลนครขอนแก่น และเทศบาลนครยะลา

แผนภาพที่ 8 วิธีการสร้าง Learning City

¹ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567, 24 มกราคม). Learning City คืออะไร. <https://www.eef.or.th/infographic-learning-city/>

ส่วนที่

2

โจทย์ที่ต้องขับเคลื่อน
ตามแผนระดับ 1 แผนระดับ 2
แผนระดับ 3 และแผนอื่น ๆ
(เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

แผนระดับ 1
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี
(พ.ศ. 2561 - 2580)

แผนระดับ 1 ยุทธศาสตร์ชาติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทย “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง” และมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข”

ยุทธศาสตร์หลัก 6 ด้าน

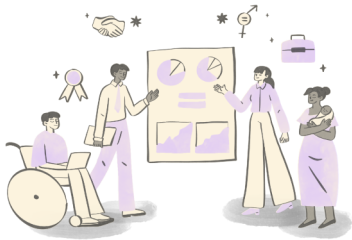
ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง
ความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนา
และเสริมสร้างศักยภาพ

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส
และความเสมอภาคทางสังคม

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้าง
การเติบโตบนคุณภาพชีวิต
ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ด้านการปรับ
สมดุลและพัฒนาระบบบริหาร
จัดการภาครัฐ

การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

1) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศ ด้วยการจัดการศึกษาและเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ มีความตระหนักรู้ และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ การป้องกันและปรับตัวรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่และภัยอื่น ๆ

2) ยุทธศาสตร์ด้านความสามารถในการแข่งขัน กำหนดแนวทาง และเป้าหมายผู้เรียนและประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนา ทักษะ สมรรถนะวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานและ สนับสนุนการพัฒนาประเทศ เพื่อยกระดับผลิตภาพและการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

3) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ “คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21” มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนามีทักษะที่จำเป็นพร้อมเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับตัวให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่สามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ

4) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ให้ความสำคัญกับการเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและเสมอภาคของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย เร่งกระจายโอกาสการพัฒนาให้ทั่วถึง ลดความเหลื่อมล้ำไปสู่สังคมที่เสมอภาคและเป็นธรรม โดยเฉพาะ เด็ก เยาวชนและประชาชนที่เป็นกลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง ในการเข้าถึงบริการการศึกษา การพัฒนาสมรรถภาพหรือการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสม เสริมสร้างโอกาสทางการศึกษาและทักษะทางอาชีพให้กับผู้เรียนและประชาชน

5) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ตระหนักรู้ในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม

6) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม มีสมรรถนะสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกระจายบทบาทภารกิจไปสู่ท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมีธรรมาภิบาล

แผนระดับ 2

- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
(พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)
- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย
ความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศในมิติต่าง ๆ ของยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 23 ประเด็น กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผน โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคคลให้มียุทธศาสตร์ความรู้ และเกิดทักษะการเรียนรู้ มีดังนี้

ประเด็นที่ 10 การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม

เป้าหมายแผนแม่บท คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และมีความรักและภูมิใจในความเป็นไทยมากขึ้น นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต สังคมไทยมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของนานาประเทศมากขึ้น

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

แผนย่อยที่ 3.1 การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี
เป้าหมายของแผนย่อย คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความพร้อมในทุกมิติตามมาตรฐานและสมดุลทั้งด้านสติปัญญา คุณธรรมจริยธรรม มีจิตวิญญาณที่ดี เข้าใจในการปฏิบัติตน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมดีขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 1) บูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม ในการจัดการเรียนการสอน ในและนอกสถานศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนตามพระราชดำริ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา จัดให้มีการเรียนรู้ทางศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ
- 2) ปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน อนุรักษ์พัฒนาและสืบสานมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรนรงค์ส่งเสริมความเป็นไทยในระดับท้องถิ่นและชุมชน จัดให้มีพื้นที่มรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่ ส่งเสริมชุมชนให้เป็นฐานการสร้างวิถีชีวิตพอเพียง

ประเด็นที่ 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

เป้าหมายแผนแม่บท คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

➤ แผนย่อยที่ 3.1 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์

เป้าหมายของแผนย่อย ครอบครัวไทยมีความเข้มแข็ง และมีจิตสำนึกความเป็นไทย ดำรงชีวิตแบบพอเพียงมากขึ้น
แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับค่านิยมของคนรุ่นใหม่ และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมบนฐานความรู้ทางวิชาการตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์และถึงช่วงอายุต่าง ๆ พัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ การทำงาน และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชากรแต่ละช่วงวัย
- 2) ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชน ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปลุกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน สร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของประชากรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม

➤ แผนย่อยที่ 3.3 แผนย่อย การพัฒนาช่วงวัยเรียนและวัยรุ่น

เป้าหมายของแผนย่อย วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัวสื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดชีวิตดีขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 1) จัดให้มีการพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2) จัดให้มีการพัฒนาทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ โดยเน้นเด็กและเยาวชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เน้นให้เกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเอง ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยผ่านการออกแบบการเรียนรู้ที่มีครูคอยเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เพื่อให้การเรียนรู้สามารถตอบสนองความต้องการได้กับเด็กทุกกลุ่ม

3) จัดให้มีการพัฒนาทักษะในการวางแผนชีวิตและวางแผนการเงิน ตลอดจนทักษะที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน

4) จัดให้มีการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ การบ่มเพาะการเป็นนักคิด นักนวัตกรรม และการเป็นผู้ประกอบการใหม่ รวมทั้งทักษะชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกันและทำงานภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

5) จัดให้มีกลไกส่งเสริมและสนับสนุนบริการสุขภาพและอนามัยที่เชื่อมต่อกันระหว่างสาธารณสุขกับโรงเรียนหรือสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านความฉลาดทางเชาวน์ปัญญา และความฉลาดทางอารมณ์ ตลอดจนภูมิคุ้มกันด้านต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของกลุ่มวัยเรียน/วัยรุ่น

➤ แผนย่อยที่ 3.4 แผนย่อย การพัฒนาและยกระดับศักยภาพวัยแรงงาน

เป้าหมายของแผนย่อย แรงงานมีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิต มีทักษะอาชีพสูง ตระหนักในความสำคัญที่จะพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ สามารถปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่ตามพลวัตของโครงสร้างอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1) ยกระดับศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะของคนในช่วงวัยทำงานให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคลและความต้องการของตลาดงาน รวมทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและผลิตภาพเพิ่มขึ้นให้กับประเทศ

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาทักษะแรงงานฝีมือให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ และสามารถพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ เพื่อสร้างโอกาสและทางเลือกในการทำงาน

➤ แผนย่อยที่ 3.5 แผนย่อย การส่งเสริมศักยภาพวัยผู้สูงอายุ

เป้าหมายของแผนย่อย ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับวัย สมรรถนะทางกาย ลักษณะงาน และส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มวัย

2) ส่งเสริมความรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

ประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้

เป้าหมายแผนแม่บท คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้นมีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นมีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

แผนย่อยที่ 3.1 การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายของแผนย่อย คนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถเข้าถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตดีขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1) ปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้สำหรับศตวรรษที่ 21 พัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ 21 ใช้เทคโนโลยีสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้แบบใหม่ในการพัฒนาเนื้อหาและทักษะแบบใหม่ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีคุณลักษณะที่มีชีวิต มีพลวัต มีปฏิสัมพันธ์ การเชื่อมต่อและมีส่วนร่วม พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ทบทวนไตร่ตรอง โดยเน้นการเรียนการสอนที่เสริมสร้างทักษะชีวิต และสามารถนำมาใช้ต่อยอดในการประกอบอาชีพได้จริง และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ เพื่อให้สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้สร้างรายได้ รวมถึงมีทักษะด้านวิชาชีพและทักษะชีวิตโดยใช้สื่อผสมอย่างหลากหลาย ปรับเปลี่ยนตามความสามารถและระดับของผู้เรียน มีเนื้อหาที่ไม่ยึดติดกับตัวสื่อ เลือกประกอบเนื้อหาได้เอง ค้นหา แก้ไข จัดบันทึกได้ เก็บประวัติการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีระบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่รวดเร็วและต่อเนื่อง โดยผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

2) เปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ ส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งเงินเดือน สายอาชีพและระบบสนับสนุนอื่น ๆ

3) เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ เพื่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นมีการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ ในด้านความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์การเรียนการสอน การบริหารจัดการโรงเรียน จำนวนพนักงานสนับสนุนงานบริหารจัดการโรงเรียน ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเพิ่มคุณภาพการศึกษา มีการปรับปรุงโครงสร้างการศึกษาที่เน้นสายอาชีพมากขึ้น มีการเรียนการสอนและการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เกิดทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะภาษาที่ 3 ทักษะและความรู้ในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ อย่างคล่องตัว เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน

ในการจัดการศึกษา ส่งเสริมภาคประชาสังคมปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และมีชีวิต รวมถึงการเรียนรู้และทบทวนทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น โดยระดมทรัพยากร จากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มากกว่าการวัดระดับความรู้ ส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ การเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

4) พัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้มีระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มี คุณภาพสูงและยืดหยุ่น มีมาตรการจูงใจและส่งเสริมสนับสนุนให้คนใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเอง รวมถึงการยกระดับ ทักษะวิชาชีพ พัฒนาระบบการเรียนรู้ชุมชนให้เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา โดยความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์ม สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษา ในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และพัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนา ตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้

5) สร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ จัดให้มีการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและการพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้านในสถานศึกษา และสำหรับประชาชน

ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม

เป้าหมายแผนแม่บท ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

แผนย่อยที่ 3.2 การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก

เป้าหมายของแผนย่อย ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น
แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการนำความรู้ ประสบการณ์ และภูมิปัญญาที่สั่งสมมาตลอดชีวิตของผู้สูงอายุมาถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้เกิดการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาสังคม

2) ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะตามความ ต้องการของผู้สูงอายุ

3) การพัฒนาทักษะและศักยภาพผู้สูงอายุและภาคส่วนต่าง ๆ โดยการสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้สูงอายุในการ ปกป้องตนเองจากภัยรอบด้าน ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ ในลักษณะโปรแกรมอเนกประสงค์โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และพัฒนาเครื่องมือ/กลไก/ระบบสารสนเทศ การจัดการศึกษา/กิจกรรม ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เหมาะสมและเข้าถึงได้ง่าย

ประเด็นที่ 16 เศรษฐกิจฐานราก

เป้าหมายแผนแม่บท รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้ต่ำเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง
แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

➤ แผนย่อยที่ 3.1 การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ

เป้าหมายของแผนย่อย ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อยกระดับสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ โดยสร้างโอกาสและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้ ทั้งทางด้านเทคโนโลยี การจัดการ การบริหารจัดการความเสี่ยง และการตลาด มีทักษะต่าง ๆ ที่สอดคล้องและจำเป็นต่อการยกระดับเป็นผู้ประกอบการ สามารถเชื่อมโยงและผสมผสาน บูรณาการองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นใหม่มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิสังคมของ ชุมชนที่ครบวงจร โดยยึดแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ประเด็นที่ 17 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

เป้าหมายแผนแม่บท คนไทยทุกคนได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

➤ แผนย่อยที่ 3.2 มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

เป้าหมายของแผนย่อย มีระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นพิเศษได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริมและจัดหาโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมให้กับประชากรกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อให้เข้าถึงบริการของรัฐและโอกาสทางสังคมได้อย่างเท่าเทียม
- 2) ระดมพลังความร่วมมือสร้างโอกาสและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาครัฐส่งเสริมให้เกิดการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ประเด็นที่ 18 การเติบโตอย่างยั่งยืน

เป้าหมายแผนแม่บท สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

➤ แผนย่อยที่ 3.3 การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายของแผนย่อย การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง

แนวทางการพัฒนา

1) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและหน่วยงานในระดับต่าง ๆ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น รวมทั้งชุมชน ให้มีความรู้ ความสามารถในการรับมือกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

➤ แผนย่อยที่ 3.5 การยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

เป้าหมายของแผนย่อย คนไทยมีคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย โดยปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ ของภาครัฐ ให้เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนทุกภาคส่วนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคตสร้างความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษาและ/หรือการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระบบและนอกระบบ

2) พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล ให้มีการจัดกิจกรรมเชิงพื้นที่และ/หรือพื้นที่ทดลองเชิงนวัตกรรม เสริมสร้างคุณลักษณะและคุณภาพชีวิตที่พึงประสงค์ให้กลายเป็นที่ยอมรับในวิถีชีวิตของประชากรตามบริบทของพื้นที่นั้น ๆ รวมถึงสร้างกลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมอย่างมีธรรมาภิบาล เพื่อยกระดับกระบวนการทัศน์ที่ต้องการส่งเสริม

ประเด็นที่ 20 การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

เป้าหมายแผนแม่บท

เป้าหมายที่ 1 บริการของรัฐมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ

เป้าหมายที่ 2 ภาครัฐมีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

แผนย่อยที่ 3.1 การพัฒนาบริการประชาชน

เป้าหมายของแผนย่อย งานบริการภาครัฐที่ปรับเปลี่ยนเป็นดิจิทัลเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาการให้บริการภาครัฐผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการและปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากลอย่างคุ้มค่า มีความรวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อย ลดข้อจำกัดทางกายภาพ เวลา พื้นที่และตรวจสอบได้ ตามหลักการออกแบบที่เป็นสากล เพื่อให้บริการภาครัฐเป็นไปอย่างปลอดภัย สร้างสรรค์ โปร่งใส มีธรรมาภิบาล เกิดประโยชน์สูงสุด

2) ปรับวิธีการทำงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบริการภาครัฐที่มีคุณค่าและได้มาตรฐาน มีการพัฒนาบริการเดิมและสร้างบริการใหม่ที่สอดคล้องกับสถานการณ์และขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชน ภาครัฐกิจและผู้ใช้บริการเปิดโอกาสให้เสนอความเห็นต่อการดำเนินงานของภาครัฐได้อย่างสะดวก ทันสถานการณ์

แผนย่อยที่ 3.2 การบริหารจัดการการเงินการคลัง

เป้าหมายของแผนย่อย

เป้าหมายที่ 1 หน่วยงานภาครัฐบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

เป้าหมายที่ 3 หน่วยงานของรัฐดำเนินการโครงการตามห่วงโซ่คุณค่าของประเทศไทยเพื่อการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ

แนวทางการพัฒนา

1) จัดทำงบประมาณตอบสนองต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ สนับสนุนบทบาทภารกิจของหน่วยงานทั้งในการกิจพื้นฐาน การกิจยุทธศาสตร์ การกิจพื้นที่ และภารกิจอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายของแต่ละแผนงาน/โครงการ และเป้าหมายร่วมตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับสถานการณ์และความเร่งด่วนในแต่ละช่วงเวลา

2) กำหนดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและผลสัมฤทธิ์ของแผนงาน/โครงการ ทั้งในการกิจพื้นฐาน การกิจยุทธศาสตร์ และภารกิจพื้นที่ มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินการ เป็นการติดตามประเมินผลทั้งระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

➤ แผนย่อยที่ 3.4 การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ

เป้าหมายของแผนย่อย ภาครัฐมีขีดความสามารถสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง” สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า รองรับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนและทันการเปลี่ยนแปลง โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาให้มีการนำข้อมูลและข้อมูลขนาดใหญ่มาใช้ในการพัฒนานโยบาย การตัดสินใจ การบริหารจัดการ การให้บริการ และการพัฒนานวัตกรรมภาครัฐ รวมถึงการเชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลระหว่างองค์กรทั้งภายในและภายนอกภาครัฐแบบอัตโนมัติ รวมทั้งการฝึกอบรมทักษะเฉพาะทางของบุคลากร เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะสูงขึ้น

2) กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใส ยืดหยุ่นและคล่องตัวสูง นวัตกรรม เทคโนโลยี ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล มาใช้ในการบริหารและการตัดสินใจ พร้อมมีการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาภาครัฐให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และการเสริมสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร

➤ แผนย่อยที่ 3.5 การสร้างและพัฒนาศักยภาพภาครัฐ

เป้าหมายของแผนย่อย บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาบุคลากรภาครัฐทุกประเภทให้มีความรู้ความสามารถสูง มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีระบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาที่สาม ทักษะด้านดิจิทัล มีทัศนคติและกรอบความคิดในการทำงานเพื่อให้บริการประชาชน และอำนวยความสะดวก สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงบริบท การพัฒนามีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การปรับเปลี่ยนแนวคิดให้การเปลี่ยนราชการเป็นมืออาชีพ ปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบและความสุจริต กล้ายืนหยัดในการกระทำที่ถูกต้อง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ของตนเอง

2) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานบุคคลในภาครัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง โดยสรรหาและคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและจิตสำนึกสาธารณะ มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ มีการประเมินผลและเลื่อนระดับตำแหน่งของบุคลากรภาครัฐตามผลสัมฤทธิ์ของงานและพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน โดยมีกลไกการป้องกันการแทรกแซงและการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบ การสร้างกลไกให้บุคลากรภาครัฐสามารถโยกย้ายและหมุนเวียนได้อย่างคล่องตัวเพื่อประโยชน์ของภาครัฐ

ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมายแผนแม่บท ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

➤ แผนย่อยที่ 3.1 การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมายของแผนย่อย ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต

แนวทางการพัฒนา

1) ให้ความสำคัญกับการปรับพฤติกรรมเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะการส่งเสริมวัฒนธรรมสุจริตผ่านหลักสูตร การศึกษาภาคบังคับที่เด็กไทยทุกคนต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งกลไกในการพัฒนาศักยภาพ ครูผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจในการถ่ายทอดหลักสูตร

2) สร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชน เพื่อสร้างการรับรู้ผ่านการพัฒนาหลักสูตร เครื่องมือ แนวทางความร่วมมือ ที่มีความเหมาะสมกับแต่ละช่วงอายุ

3) ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดปราศจากพฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริต เป็นภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

4) สนับสนุนกลไกและบูรณาการการทำงานเพื่อการป้องกันการทุจริต โดยเฉพาะในระบบราชการ โดยผลักดันให้การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียนและพัฒนาองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานต่อไป

ประเด็นที่ 23 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

เป้าหมายแผนแม่บท ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น

แผนย่อยของแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

➤ แผนย่อยที่ 3.2 การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ด้านสังคม

เป้าหมายของแผนย่อย คุณภาพชีวิต ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ และความเสมอภาคทางสังคมได้รับการยกระดับเพิ่มขึ้น จากผลการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคม

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกกลุ่ม ตลอดทุกช่วงวัย เพื่อให้ประชาชนไทยมีทักษะ ความรู้ รวมทั้งการบูรณาการข้ามศาสตร์วิชา เพื่อสร้างนวัตกรรมทางสังคมอย่างตรงจุด ยกระดับคุณภาพชีวิต โดยมีประเด็นการวิจัยที่สำคัญ อาทิ การพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 การยกระดับคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษา ครู หลักสูตรและกระบวนการสอน การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) เป็นแผนที่เป็นกลไกสำคัญในการแปลงยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” การขับเคลื่อนงานการศึกษาที่มุ่งตอบสนองต่อเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จำนวน 2 เป้าหมาย คือ

เป้าหมายที่ (2) การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ด้วยการดำเนินงานพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยมีความรู้และทักษะที่จำเป็นและเหมาะสมกับโลกยุคใหม่ พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจสามารถปรับตัวรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้ตามสถานการณ์ การผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีทักษะสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศพัฒนาทักษะและสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบที่หลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

เป้าหมายที่ (3) การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งเน้นการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเสมอภาคให้กับผู้เรียนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัยในรูปแบบการจัดการศึกษาในระบบ นอกโรงเรียนและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การสนับสนุนเงินอุดหนุนและทรัพยากรที่จำเป็นแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ การพัฒนาทักษะอาชีพให้กับผู้เรียน พัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา สื่อและแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพทันสมัย เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการค้นหา ติดตามเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้เข้าสู่ระบบการศึกษา

โดยมีหมายเหตุสำคัญที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

หมายเหตุที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม เป้าหมายของการพัฒนาระดับหมายเหตุ

เป้าหมายที่ 1 ครครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสนในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 2 การสร้างโอกาสที่เสมอภาคแก่เด็กจากครัวเรือนยากจนข้ามรุ่น

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทักษะอาชีพที่มีคุณภาพ พัฒนาทักษะอาชีพตามความเหมาะสม

หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายของการพัฒนาระดับหมวดหมู่

เป้าหมายที่ 3 สังคมไทยมีภูมิคุ้มกันจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพประชาชนและชุมชน ในการรับมือกับภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจตระหนักถึงความเสี่ยงและปรับตัวรับมือผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยให้ความสำคัญกับการบูรณาการองค์ความรู้ด้านการจัดการภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ

หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

เป้าหมายของการพัฒนาระดับหมวดหมู่

เป้าหมายที่ 1 คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับล้นของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

เป้าหมายที่ 2 กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

เป้าหมายที่ 3 ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 พัฒนาเด็กช่วงตั้งครรภ์ถึงปฐมวัยให้มีพัฒนาการรอบด้าน มีอุปนิสัยที่ดี

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 พัฒนาผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีทักษะดิจิทัลและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 พัฒนายัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.5 พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลเมืองมีคุณค่าของสังคม

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้าง ออกแบบ และใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดกระบวนการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 พัฒนาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ

หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

เป้าหมายของการพัฒนาระดับหมวดหมู่

เป้าหมายที่ 1 การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพการให้บริการภาครัฐที่ตอบโจทย์ สะดวก และประหยัด

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.2 ทบทวนกระบวนการทำงานของภาครัฐควบคู่กับพัฒนาการบริการภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570) เป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ และให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบทิศทางการจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ 3 ที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เป้าหมายในภาพรวม

ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้งมีการพัฒนาศักยภาพบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 5 การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าหมายที่ 2 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ด้วยการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน และศักยภาพของพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

กลยุทธ์หลักที่ 2 การยกระดับการพัฒนาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเสริมสร้างองค์ความรู้ และทักษะที่จำเป็นอย่างทั่วถึงผ่านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการ และวิถีชีวิต การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างไม่เลือกปฏิบัติ เพื่อให้การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบของรัฐและเอกชนการเสริมสร้าง บทบาทของครอบครัวและชุมชนให้มีความเป็นปึกแผ่นและสามารถพึ่งพาตนเองได้ การส่งเสริมการเรียนรู้และ ใช้ภาษาไทยควบคู่กับการใช้ภาษาที่หลากหลาย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำในพื้นที่

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 7 การป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

เป้าหมายที่ 2 ประเทศไทยสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรม

ผลสัมฤทธิ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ดีขึ้น รวมทั้งสามารถบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วนเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ร่วมกัน

กลยุทธ์หลักที่ 2 การพัฒนาขีดความสามารถและสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.4 จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถป้องกันตนเองจากการค้ามนุษย์

นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 8 การแก้ไข ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด

เป้าหมายที่ 1 การป้องกันประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ผลสัมฤทธิ์ ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับการป้องกันจากยาเสพติด

กลยุทธ์หลักที่ 1 การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม ให้มี ภูมิคุ้มกัน และสถานะแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและลดความต้องการยาเสพติด

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.1 สร้างภูมิคุ้มกันระดับบุคคล ด้วยการเสริมสร้างทัศนคติและความรู้เท่าทันยาเสพติด ทั้งการเสพและการค้า รวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับ แต่ละกลุ่มเป้าหมาย ทั้งรูปแบบเนื้อหา วิธีการ และช่องทางการสื่อสาร และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของ กลุ่มเป้าหมายในทุกขั้นตอน

แผนระดับ 3

- แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นแผนระยะยาว 20 ปี เป็นแผนแม่บทสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษา ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21”

เป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ มี 2 เป้าหมาย ได้แก่

(1) เป้าหมายด้านผู้เรียน

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย

- 3Rs

การอ่านออก (Reading)

การเขียนได้ (Writing)

การคิดเลขเป็น (Arithmetics)

- 8Cs

ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)

ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)

ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross - cultural Understanding)

ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership)

ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy)

ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy)

ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)

ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

(2) เป้าหมายของการจัดการศึกษา

(1) ประชากรทุกคนเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานอย่างทั่วถึง (Access)

ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับบริการทางการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือเทียบเท่าที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

ประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ

ประชากรสูงวัยได้เรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะเพื่อการทำงานหรือการมีชีวิตหลังวัยทำงานอย่างมีคุณค่าและเป็นสุข

(2) ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม (Equity)

ผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย ทั้งกลุ่มปกติ ผู้มีความสามารถพิเศษ ผู้มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีภูมิหลังทางสังคมหรือฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ได้รับโอกาสและการบริการทางการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

(3) ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุขีดความสามารถและเต็มตามศักยภาพ (Quality)

ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะของแต่ละบุคคลเต็มตามศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล ภายใต้ระบบ เศรษฐกิจฐานความรู้ สังคมแห่งปัญญา และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ประชาชนสามารถเรียนรู้ ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

(4) ระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และการลงทุนทางการศึกษาที่คุ้มค่าและบรรลุเป้าหมาย (Efficiency)

หน่วยงาน สถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกแห่งสามารถบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล จัดให้มีระบบการจัดสรรและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาที่ก่อประโยชน์ สูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุศักยภาพและขีดความสามารถของตนเองและส่งเสริมสนับสนุน ให้ทุกภาคส่วนของสังคมที่มีศักยภาพและความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมทุนและร่วมรับภาระ ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา โดยเฉพาะสถานประกอบการ สถาบันและองค์กรต่าง ๆ ในสังคม และผู้เรียนผ่าน มาตรการทางการเงินและการคลังที่เหมาะสม

(5) ระบบการศึกษาที่สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นพลวัตและบริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy)

ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สนองตอบและก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการทำงานของกำลังคนในประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และประเทศ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี และยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ที่จะนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการศึกษาที่สร้างความมั่นคงในชีวิตของประชาชน สังคมและประเทศชาติและการสร้างเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ 6 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้และพื้นที่พิเศษได้รับการศึกษาและเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

เป้าหมายที่ 3 คนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษา การดูแลและป้องกันจากภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่

แนวทางการพัฒนา

- 1) ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2) ยกระดับคุณภาพและส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่สูง พื้นที่ตามแนวตะเข็บชายแดน และพื้นที่เกาะแก่ง ชายฝั่งทะเล ทั้งกลุ่มชนต่างเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มชนชายขอบ และแรงงานต่างด้าว)
- 3) พัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อการจัดระบบการดูแลและป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ อาทิอาชญากรรมและความรุนแรงในรูปแบบต่าง ๆ ยาเสพติด ภัยพิบัติจากธรรมชาติ ภัยจากโรคอุบัติใหม่ ภัยจากไซเบอร์ เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าหมายที่ 1 กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แนวทางการพัฒนา

- 1) ผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในสาขาที่ตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- 2) ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

เป้าหมายที่ 2 คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

เป้าหมายที่ 3 สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ 4 แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

เป้าหมายที่ 5 ระบบและกลไกการวัด การติดตามและประเมินผลมีประสิทธิภาพ

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริม สนับสนุนให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างเหมาะสม เต็มตามศักยภาพในแต่ละช่วงวัย

2) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3) สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์

4) พัฒนาระบบกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

5) พัฒนาลังข้อมูล สื่อ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าหมายที่ 1 ผู้เรียนทุกคนได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

เป้าหมายที่ 2 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

เป้าหมายที่ 3 ระบบข้อมูลรายบุคคลและสารสนเทศทางการศึกษาที่ครอบคลุม ถูกต้องเป็นปัจจุบัน เพื่อการวางแผน การบริหารจัดการศึกษา การติดตาม ประเมิน และรายงานผล

แนวทางการพัฒนา

1) เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

2) พัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัย

3) พัฒนาฐานข้อมูลด้านการศึกษาที่มีมาตรฐาน เชื่อมโยง และเข้าถึงได้

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าหมายที่ 1 คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

เป้าหมายที่ 2 หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

แนวทางการพัฒนา

- 1) ส่งเสริม สนับสนุนการสร้างจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารจัดการศึกษา

เป้าหมายตามยุทธศาสตร์

เป้าหมายที่ 1 โครงสร้าง บทบาท และระบบการบริหารจัดการศึกษา มีความคล่องตัว ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

เป้าหมายที่ 2 ระบบการบริหารจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

เป้าหมายที่ 3 ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนและพื้นที่

เป้าหมายที่ 4 กฎหมายและรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษารองรับลักษณะที่แตกต่างกันของผู้เรียน สถานศึกษา และความต้องการกำลังแรงงานของประเทศ

เป้าหมายที่ 5 ระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีความเป็นธรรม สร้างขวัญ กำลังใจ และส่งเสริมให้ปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

แนวทางการพัฒนา

- 1) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา
- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา
- 4) ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา
- 5) พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นชุดเป้าหมายการพัฒนาระดับโลกครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี (พ.ศ. 2558 - 2573) เป็นทิศทางการพัฒนาที่ทุกประเทศสมาชิกขององค์การสหประชาชาติต้องดำเนินการ ซึ่งประเทศไทยมีหลักการการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “การไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง”

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) มีทั้งหมด 17 เป้าหมาย สะท้อน 3 เสาหลักของมิติความยั่งยืน คือ มิติด้านสังคม มิติเศรษฐกิจและมิติสิ่งแวดล้อม และอีก 2 มิติ คือ มิติด้านสันติภาพและสถาบัน และมิติด้านหุ้นส่วนการพัฒนา รวมเป็น 5 มิติ องค์การสหประชาชาติแบ่งเป้าหมาย 17 ข้อ ออกเป็น 5 กลุ่ม (5 Ps)

แผนภาพที่ 9 เป้าหมายหลักของ SDGs 17 เป้าหมาย 5 มิติ

แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย

แผนภาพที่ 10 แผนการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย

เป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา คือ เป้าหมายที่ 4 : สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีเป้าหมายย่อยภายใต้เป้าหมายที่ 4 ดังนี้

- เป้าหมายย่อย 4.1 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าเทียม และไม่มีค่าใช้จ่าย นำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิภาพภายในปี พ.ศ. 2573
- เป้าหมายย่อย 4.2 สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแลและการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา ภายในปี พ.ศ. 2573
- เป้าหมายย่อย 4.3 สร้างหลักประกันให้ชายและหญิงทุกคนเข้าถึงการศึกษาอาชีวศึกษา อุดมศึกษา รวมถึงมหาวิทยาลัยที่มีคุณภาพในราคาที่สามารถจ่ายได้ ภายในปี พ.ศ. 2573
- เป้าหมายย่อย 4.4 เพิ่มจำนวนเยาวชนและผู้ใหญ่ที่มีทักษะที่เกี่ยวข้องจำเป็น รวมถึงทักษะทางด้านเทคนิค และอาชีพสำหรับการจ้างงาน การมีงานที่มีคุณค่า และการเป็นผู้ประกอบการ ภายในปี พ.ศ. 2573
- เป้าหมายย่อย 4.5 ขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศด้านการศึกษาและสร้างหลักประกันว่ากลุ่มที่เปราะบาง ซึ่งรวมถึงผู้พิการ ชนพื้นเมือง และเด็ก เข้าถึงการศึกษาและการฝึกอาชีพทุกระดับอย่างเท่าเทียม ภายในปี พ.ศ. 2573

- เป้าหมายย่อย 4.6 สร้างหลักประกันว่าเยาวชนทุกคนและผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิงในสัดส่วนสูง สามารถอ่านออกเขียนได้และคำนวณได้ ภายในปี พ.ศ. 2573
- เป้าหมายย่อย 4.7 สร้างหลักประกันว่าผู้เรียนทุกคนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนรวมถึง การศึกษาสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการมีวิถีชีวิตที่ยั่งยืน สิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างเพศ การส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความสงบสุขและการไม่ใช้ความรุนแรง การเป็นพลเมืองของโลก และความชื่นชมในความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการที่วัฒนธรรมมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573
- เป้าหมายย่อย 4.a สร้างและยกระดับสถานศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์การศึกษาที่อ่อนไหวต่อเด็ก ผู้พิการและเพศภาวะ และจัดให้มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ปลอดภัย ปราศจากความรุนแรง ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสำหรับทุกคน
- เป้าหมายย่อย 4.b เพิ่มจำนวนทุนการศึกษาทั่วโลกที่ให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุด รัฐบาลกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก และประเทศในทวีปแอฟริกา เพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา รวมถึงการฝึกอาชีพ และโปรแกรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านเทคนิค วิศวกรรม และวิทยาศาสตร์ ในประเทศพัฒนาแล้วและประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ภายในปี พ.ศ. 2563
- เป้าหมายย่อย 4.c เพิ่มจำนวนครูที่มีคุณภาพ รวมถึงการดำเนินการผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการฝึกอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และรัฐบาลกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ภายในปี พ.ศ. 2573

ส่วนที่

3

ความท้าทายและโอกาส
ในการจัด ส่งเสริม และ
สนับสนุนการเรียนรู้

ความท้าทาย
ในการจัด ส่งเสริม และ
สนับสนุนการจัดการเรียนรู้

คุณภาพด้านการศึกษากับการพัฒนาศักยภาพคนไทย

คุณภาพของคนไทย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อให้ดำเนินชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การศึกษาและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น ความเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมไทยและสังคมโลก จากรายงานคุณภาพชีวิตของของคนไทย ปี พ.ศ. 2567 มีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษ จำนวน 5 ตัวชี้วัด¹ ได้แก่

- 1) เด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี มีพัฒนาการด้านสุขภาพ การเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัยเด็กก่อนวัยเรียน
- 2) เด็กอายุ 6 - 15 ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
- 3) เด็กจบชั้น ม.3 ได้เรียนต่อชั้น ม.4 หรือเทียบเท่าและเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีการทำงานทำ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ
- 4) คนอายุ 15 - 59 ปี อ่าน เขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สาม และคิดเลขอย่างง่ายได้
- 5) ครูโรงเรียนได้รับการศึกษาต่อเนื่องและมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ระบบการศึกษาและการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการเตรียมและพัฒนาคนทุกกลุ่มให้มีทักษะที่พร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกและของประเทศ การจัดทำ/ปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา/การเรียนรู้ มาตรฐานสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูตามมาตรฐานวิชาชีพ ระบบการจัดการศึกษาและระบบการเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21

¹ จาก กรมการพัฒนาชุมชน. (2567). รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2567. บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

https://rdic.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/154/2025/01/รายงานคุณภาพชีวิตคนไทยปี2567_e-book_compressed.pdf

การพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21

ทักษะในศตวรรษที่ 21¹ เป็นรูปแบบการศึกษารูปแบบใหม่ที่ไม่ได้เน้นเพื่อการสอบ แต่เป็นการเรียนรู้ทักษะเพื่อการอยู่รอดในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการใช้ชีวิตและการทำงาน ดังนั้น เพื่อให้สามารถปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ดังนั้น ทักษะที่จำเป็นที่โลกอนาคตต้องการ² ประกอบด้วย

1. ทักษะการคิดอย่างวิเคราะห์และทักษะด้านนวัตกรรม
2. ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ทักษะการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน
4. ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์
5. ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการริเริ่มสิ่งใหม่
6. ทักษะการเป็นผู้นำและอิทธิพลทางสังคม
7. ทักษะการใช้ ดูแล และจัดการเทคโนโลยี
8. ทักษะการออกแบบและการเขียนโปรแกรม
9. ทักษะการรับมือกับปัญหา อดทนต่อความกดดัน ทักษะการปรับตัว
10. ทักษะการใช้เหตุผล ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการระดมความคิด

ภาคการศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต การเรียน การทำงาน การประกอบอาชีพ ซึ่งทักษะเหล่านี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้กับเข้าสู่โลกยุคใหม่ ความท้าทายคือทำอย่างไรที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการคิด การบริหาร การวางแผน การกำหนดแนวทางที่ชัดเจนของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตและการทำงานในโลกยุคใหม่

¹ ศตวรรษที่ 21 คือช่วงเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ถึง ค.ศ. 2100

² จาก World Economic Forum. (2020). The Future of Jobs Report 2020. <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2020/in-full/infographics-e4e69e4de7/>

วิกฤตด้านทักษะพื้นฐานของประเทศไทย

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตการขาดแคลนทักษะทุนชีวิต ได้แก่ ทักษะการรู้หนังสือ ทักษะดิจิทัล และทักษะทางอารมณ์และสังคม เยาวชนและประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ไม่มีทักษะพื้นฐานของทุนชีวิต ไม่พร้อมรับมือความท้าทายในโลกศตวรรษที่ 21 จากรายงานการสำรวจทักษะและความพร้อมเยาวชนและประชากรวัยแรงงาน (ASAT) ในประเทศไทย พ.ศ. 2565 ได้ประเมินทักษะของบุคคลอายุ 15 - 64 ปี พบว่าร้อยละ 64.7 ของเยาวชนและประชากรวัยแรงงานในประเทศไทยมีทักษะด้านการรู้หนังสือต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 74 ของเยาวชนและประชากรวัยแรงงานมีทักษะด้านดิจิทัลต่ำกว่าเกณฑ์ และร้อยละ 30 ของเยาวชนและประชากรวัยแรงงานมีทักษะทางอารมณ์และสังคมต่ำกว่าเกณฑ์¹

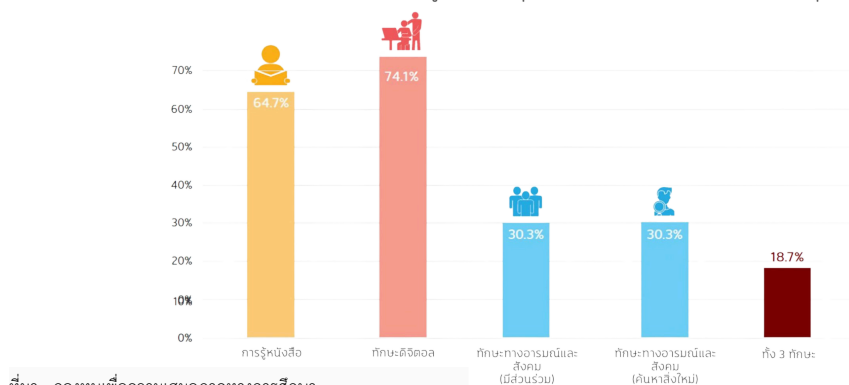
การรับมือกับวิกฤตด้านทักษะทุนชีวิต หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ในการสนับสนุน การศึกษาและการฝึกอบรม การจัดทำมาตรฐานการเรียนรู้ทักษะทุนชีวิตสำหรับคนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย และการฝึกอบรม การกำหนดมาตรฐานของอาชีพและวิชาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะให้กับสถานศึกษา สถาบันฝึกอบรมและผู้เรียน เพื่อสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และสังคมรวมถึงการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะและเครื่องมือสำหรับการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง

ทักษะพื้นฐานชีวิต (Foundational Skills) คือ ทักษะด้านสมรรถนะที่เยาวชนและประชากรวัยแรงงานจำเป็นต้องมี ประกอบด้วย ทักษะการอ่านออกเขียนได้ ทักษะด้านดิจิทัล ทักษะด้านสังคม และอารมณ์ เมื่อเผชิญกับปัญหาสามารถแก้ไขปัญหาที่เข้ามาในชีวิต ช่วยพัฒนาความสามารถให้สูงขึ้น

สถานะของทักษะทุนชีวิต ใน ประเทศไทย

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตทักษะทุนชีวิต โดยสัดส่วนประชากรเยาวชนและผู้ใหญ่ (อายุ 15-64 ปี) จำนวนมาก ขาดทักษะทุนชีวิต

ที่มา : กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

แผนภาพที่ 11 สถานะของทักษะทุนชีวิตในประเทศไทย

¹ จาก กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567, 21 กุมภาพันธ์). ทิศทางพัฒนาทักษะพื้นฐานชีวิต เพื่ออนาคตที่เข้มแข็งและยั่งยืนของประเทศ.

ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2566 คนจนในประเทศไทยมีจำนวนอยู่ที่ 2.39 ล้านคน คิดเป็นสัดส่วนคนจนร้อยละ 3.41 ของประชากรทั้งหมด (70 ล้านคน) หากแบ่งตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มประชากรที่ไม่ได้เรียนหนังสือ มีสัดส่วนคนจนมากที่สุดที่ร้อยละ 9.51 ในขณะที่กลุ่มที่มีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นไป มีสัดส่วนคนจนต่ำกว่าร้อยละ 2.0 สะท้อนให้เห็นว่าการได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมีส่วนช่วยบรรเทา ปัญหาความยากจนได้ เมื่อพิจารณาโครงสร้างคนจนตามระดับการศึกษา พบว่า คนจนส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.46) ได้รับการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า รองลงมาเป็นจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 15.00)¹

การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาระหว่างกลุ่มเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันส่งผลต่อโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา ที่เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน โดยเฉพาะ กลุ่มเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมทักษะต่าง ๆ ที่มีค่าใช้จ่ายสูงและ ส่งผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียนที่ช่วยเปิดโอกาสให้สามารถศึกษาต่อ ในระดับที่สูงขึ้นในอนาคต ในขณะที่กลุ่มเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ต้องเผชิญกับอุปสรรคในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งผลให้โอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นลดลง

ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำมีความเชื่อมโยงหลายมิติ การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม อาทิ การจัดระบบประมาณภาครัฐ โอกาสในการเข้าถึงการศึกษา การจัดบริการต้องเป็นไปอย่างเสมอภาคและทั่วถึงทุกพื้นที่ รวมถึงการขับเคลื่อนในการแก้ปัญหาต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ระดับพื้นที่จนถึงระดับนโยบาย เพื่อให้การกำหนดนโยบายสามารถตอบโจทย์ปัญหาได้อย่างตรงจุด เช่น การส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างรายได้ (Learn to Earn) ให้เด็กและเยาวชนกลุ่มที่มีความยากจนได้มีโอกาสรู้และทำงานไปพร้อมกัน เพื่อไม่ให้หลุดออกจากระบบการศึกษา พัฒนาระบบแพลตฟอร์มที่ใช้ในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ เพื่อช่วยเสริมสร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ การเพิ่มทักษะ และการพัฒนาทักษะใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าสู่ระบบการเรียนรู้และการจ้างงานได้อย่างมีศักยภาพ

¹ จาก สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2567). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย.

https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=15744

การปรับตัวจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโควิด-19

จากวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางในหลายด้าน เช่น ทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการว่างงานและการสูญเสียรายได้ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของครัวเรือน ทางสังคมโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่ได้รับผลกระทบมากขึ้นจากการเข้าถึงบริการสาธารณะและการสนับสนุนทางสังคมที่ลดลง การปิดสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนเป็นรูปแบบออนไลน์เป็นการเพิ่มความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เป็นต้น

จากผลกระทบดังกล่าวหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้ประชาชนสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น การจัดอบรมทักษะใหม่และทักษะเสริมให้กับประชาชนสามารถทำงานในอาชีพที่กำลังเป็นที่ต้องการ เช่น ด้านดิจิทัล Marketing Coding การค้าขายออนไลน์ การเปิดหลักสูตรระยะสั้นและแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ การจัดอบรมอาชีพสำหรับกลุ่มแรงงาน เช่น ฝึกอาชีพออนไลน์ การทำธุรกิจ E-Commerce การสร้างรายได้จากแพลตฟอร์มดิจิทัล การพัฒนาทักษะดิจิทัลขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือให้คำแนะนำด้านการศึกษา ด้านอาชีพให้กับประชาชนในแต่ละพื้นที่

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่

สถานการณ์ในปัจจุบันและในอนาคตจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่แน่นอนมากขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเผชิญภัยคุกคามทั้งรูปแบบใหม่และรูปแบบเดิม¹ ดังนั้น ภาคการศึกษาควรตระหนักและให้ความสำคัญของการรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อาทิ การสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา การจัดทำคู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันและรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อาทิ ความรุนแรง ยาเสพติด ภัยพิบัติทางธรรมชาติ สถานการณ์มลพิษทางอากาศ การปลุกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อออนไลน์อย่างสร้างสรรค์และหลีกเลี่ยงภัยคุกคามทางไซเบอร์ การจัดอบรมและเวิร์กช็อปให้กับประชาชนรู้ถึงวิธีการป้องกัน การถูกแสกข้อมูลส่วนตัว การส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

¹ ภัยคุกคามรูปแบบเดิม อาทิ ความขัดแย้งระหว่างประเทศ ปัญหาเขตชายแดนและการเกิดสงคราม

ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ อาทิ การก่อการร้าย ยาเสพติด ภัยความรุนแรง อาชญากรรมทางไซเบอร์ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การค้ามนุษย์

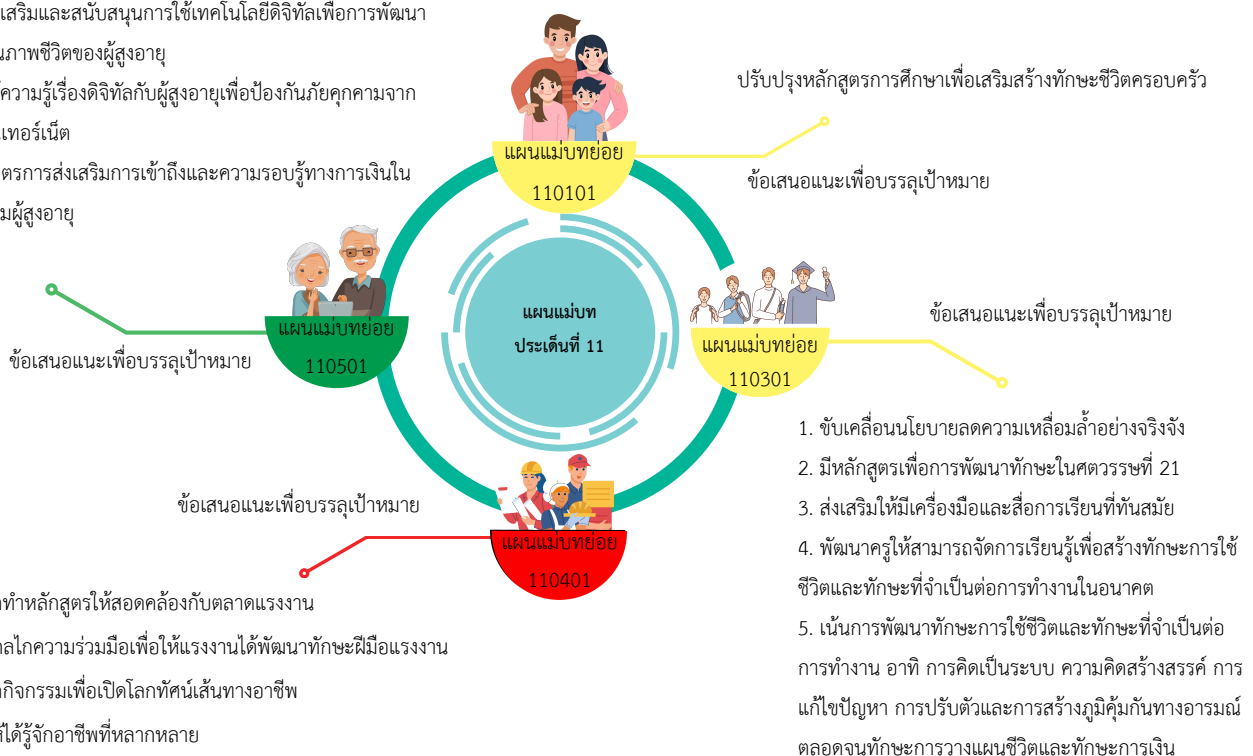
ความท้าทายในการดำเนินงานเพื่อการบรรลุเป้าหมาย ของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้)

1. พัฒนาทักษะความฉลาดทางดิจิทัลให้กับคนทุกช่วงวัย
ในรูปแบบที่เหมาะสมทันต่อสถานการณ์และความสนใจ
ของคนในสังคม

แผนภาพที่ 12 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 10 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
2. ให้ความรู้เรื่องดิจิทัลกับผู้สูงอายุเพื่อป้องกันภัยคุกคามจาก
อินเทอร์เน็ต
3. มาตรการส่งเสริมการเข้าถึงและความรอบรู้ทางการเงินใน
กลุ่มผู้สูงอายุ

แผนภาพที่ 13 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 11 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

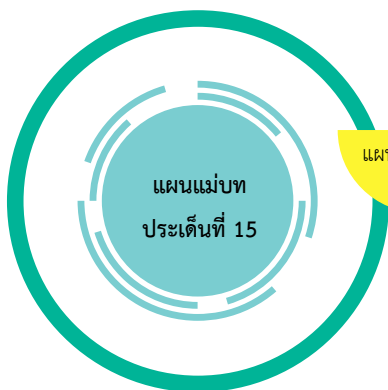

แผนแม่บทย่อย
120101

ข้อเสนอแนะเพื่อบรรลุเป้าหมาย

1. พัฒนาระบบติดตามเด็กที่หลุดออกจากระบบการศึกษา
2. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลที่เป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21
3. พัฒนาตัวชี้วัดการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

แผนภาพที่ 14 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 12 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

แผนแม่บทย่อย
150201

ข้อเสนอแนะเพื่อบรรลุเป้าหมาย

1. ให้ความรู้ทางด้านวางแผนการเงินการออม เพื่อให้ผู้ที่กำลังเกษียณ มีความพร้อมรับมือกับความไม่แน่นอนในอนาคต
2. ส่งเสริมผู้สูงอายุให้ดำเนินชีวิตภายใต้เทคโนโลยีที่เข้าถึงได้ง่ายและมีภูมิคุ้มกันจากภัยออนไลน์
3. พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรต่อการดำรงชีวิตของคนทุกกลุ่ม ส่งเสริมให้เกิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้

แผนภาพที่ 15 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 15 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

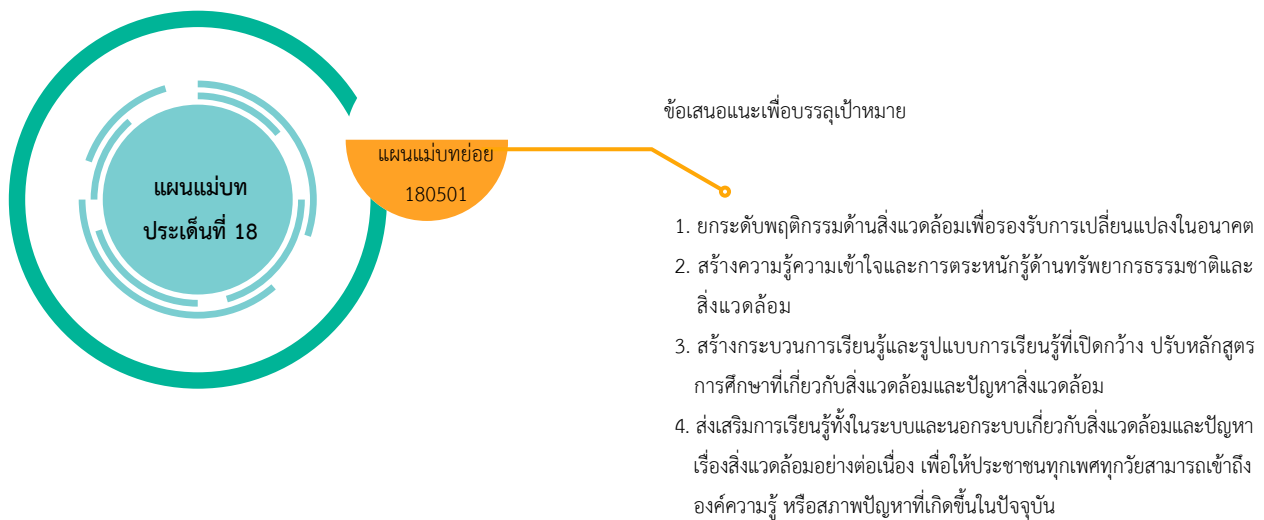
แผนแม่บทย่อย
170201

ข้อเสนอแนะเพื่อบรรลุเป้าหมาย

1. กำหนดนโยบายให้ความช่วยเหลือเหลือกลุ่มเป้าหมาย
2. ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายเข้าถึงและรับรู้สิทธิประโยชน์ที่พึงได้รับได้โดยง่าย และสะดวก
3. ยกระดับความเชื่อมโยงและการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

แผนภาพที่ 16 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 17 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

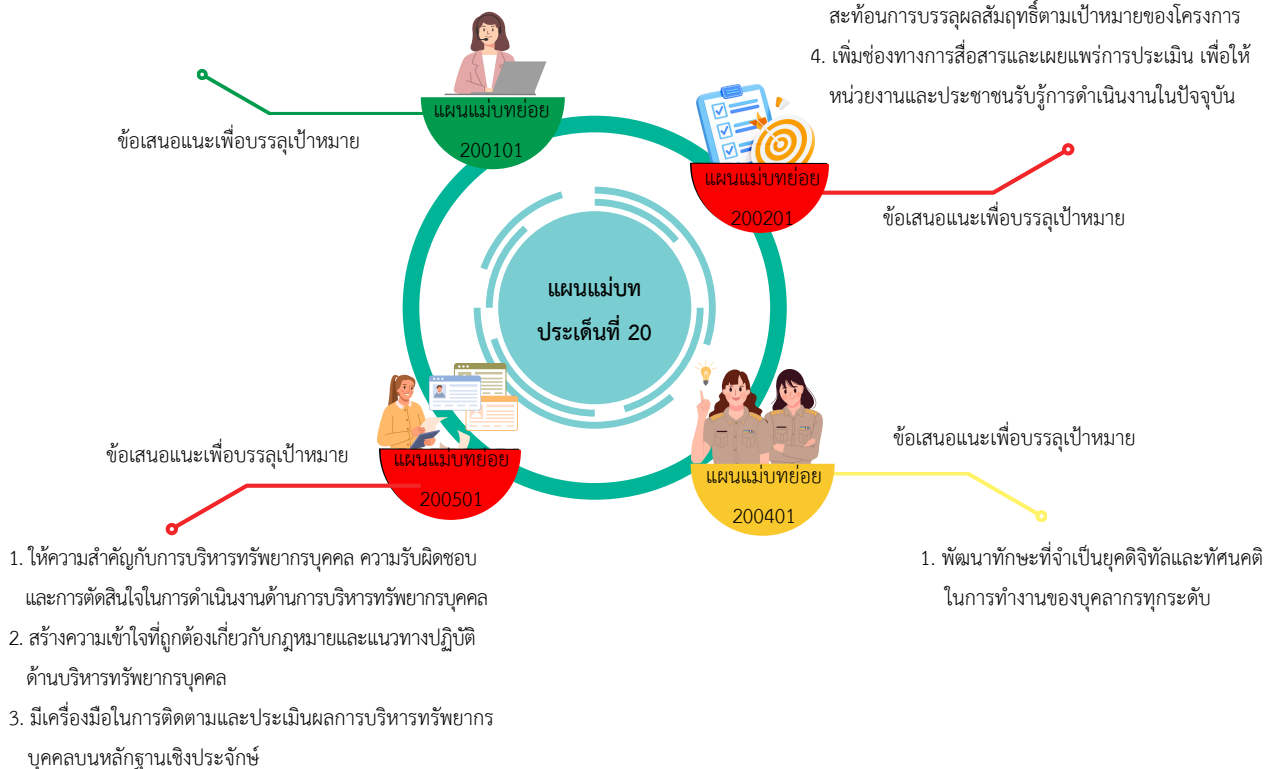
แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

แผนภาพที่ 17 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 18 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

1. พัฒนาสภาพแวดล้อมงานบริการภาครัฐให้เอื้อต่อการเป็นดิจิทัล
2. ปรับปรุง ทบทวน กฎหมายหรือระเบียบให้มีความทันสมัย
3. พัฒนาศูนย์กลางกลุ่มดูแลระบบบริการให้มีทักษะด้านดิจิทัล
4. สร้างการรับรู้ในการรับบริการจากระบบดิจิทัลของประชาชน

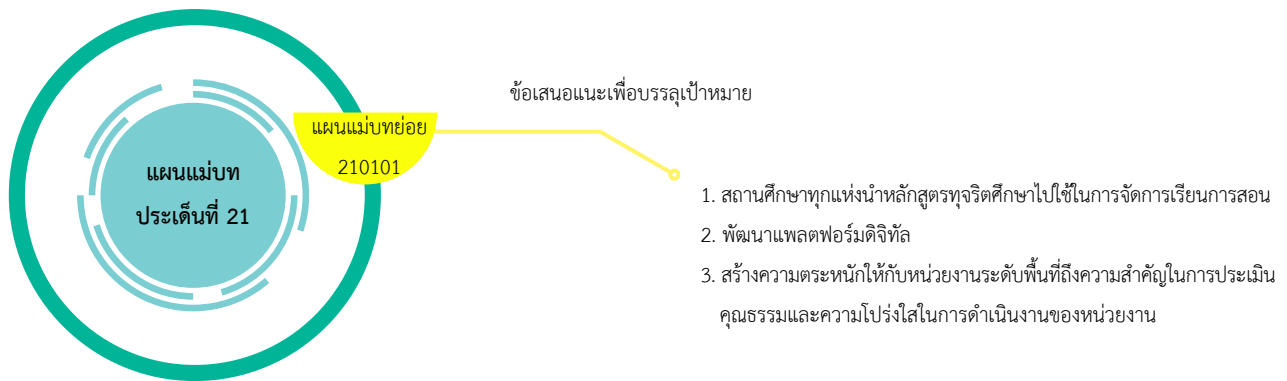
1. จัดลำดับความสำคัญในการดำเนินงานของหน่วยงาน ยึดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติเป็นหลักในการพิจารณา
2. จัดทำ ปรับปรุงข้อมูล ให้เป็นปัจจุบันบนฐานข้อมูล
3. ปรับปรุงรายละเอียดโครงการโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของโครงการ
4. เพิ่มช่องทางการสื่อสารและเผยแพร่การประเมิน เพื่อให้หน่วยงานและประชาชนรับรู้การดำเนินงานในปัจจุบัน

แผนภาพที่ 18 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 20 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

แผนภาพที่ 19 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นที่ 21 ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

สีแดง (สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับวิกฤตในการบรรลุเป้าหมาย)	สีส้ม (สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย)
สีเหลือง (สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย)	สีเขียว (บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้)

โอกาส

ในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุน
การจัดการเรียนรู้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยในมาตรา 54 วรรคสามและวรรคสี่กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 รัฐต้องดำเนินการให้มีความร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และมีการปรับปรุงการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามถนัด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามความสนใจความถนัดของผู้เรียนและเต็มตามศักยภาพ

ดังนั้น การจัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการความรู้ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องความรู้เรื่องสังคมโลก ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจด้านการรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในส่วนของ การจัดกระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เน้นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การประยุกต์ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานความรู้ด้านต่าง ๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ รวมถึงการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ ทุกที่ทุกเวลา โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาค ระดับพื้นที่ในการจัดการศึกษาทุกระดับ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มมีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองได้

กฎหมายฉบับนี้ให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ดำเนินการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ 3 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ซึ่งการเรียนรู้ตามรูปแบบดังกล่าวสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน อาทิเช่น การเรียนเพื่อได้รับประกาศนียบัตร วุฒิการศึกษา การเรียนเพื่อเน้นฝึกทักษะอาชีพ สร้างรายได้ เพิ่มทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ การเรียนที่เน้นเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผ่านแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้ การเรียนรู้ทั้ง 3 รูปแบบ สามารถสะสมความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ สมรรถนะ มาเทียบโอนด้วยระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) เพื่อได้รับการรับรองคุณวุฒิหรือเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีเป้าหมายในการยกระดับศักยภาพของประเทศให้ครอบคลุมทุกมิติ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายหลักในการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพและทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงและมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม นำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน

มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561

ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้กำหนดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษา โดยมีค่านิยมร่วม ได้แก่ ความเพียรอันบริสุทธิ์ ความพอเพียง วิถีประชาธิปไตย ความเท่าเทียมเสมอภาค มีคุณธรรมที่เป็นลักษณะนิสัยและคุณธรรมพื้นฐานที่เป็นความดีงามในการพัฒนาบุคคลที่มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่

ผู้เรียนรู้

เป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัลและโลกในอนาคต และมีสมรรถนะที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะรักษ์และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาชีพ บนพื้นฐานของความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดี ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม

เป็นผู้มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์ และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม

พลเมืองที่เข้มแข็ง

เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก มีจิตอาสา ความเท่าเทียมเสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและประชาคมโลกอย่างสันติ

การจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 ในส่วนของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและนำมาตรฐานการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของบุคคลในแต่ละระดับ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีความเชื่อมโยงกัน มีระบบการทำงานที่มีคุณภาพสอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของแต่ละหน่วยงานและสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน เน้นการใช้งานวิจัยเป็นฐานในการพัฒนา มุ่งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการดำเนินชีวิต ประสานความร่วมมือสร้างภาคีเครือข่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษากับบุคคล หน่วยงาน องค์กร และสถาบันจากภายนอก

การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมการอ่าน เพื่อสร้างอนาคต เน้นการสอนทักษะที่ใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตจริงเพื่อการสร้างรายได้ (Learn to Earn) สร้างโอกาสฝึกงานระหว่างเรียน เพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถตรงต่อความต้องการของการจ้างงาน เร่งส่งเสริมผลักดันให้เกิดการพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาสนับสนุน ตอบโจทย์ศักยภาพของผู้เรียน ลดภาระและลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งค้นหาและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่หลุดจากระบบการศึกษา พร้อมส่งเสริมการปฏิรูประบบอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการแรงงานในอนาคต รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สังคมแห่งการเรียนรู้ คือการที่ทุกคนมีโอกาที่จะเรียน สนใจและค้นคว้าหาความรู้ ไม่ว่าอยู่ในพื้นที่ใด ในสังคมใด ทุกคนมีโอกาที่จะเสริมทักษะ สร้างทักษะใหม่เพื่อความก้าวหน้าจากโอกาสการศึกษาและการฝึกอบรมที่หลากหลาย และผู้คนจะถูกกระตุ้นและจูงให้เรียนรู้ทั้งเพื่อความบันเทิง การทำงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ มีกระบวนการทางสังคมที่ส่งเสริมให้บุคคล ชุมชนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เข้าถึงได้โดยสะดวก รวดเร็ว และทั่วถึง สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างระบบนิเวศทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคม

ประเทศไทยกำลังพัฒนาไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ แต่ยังคงต้องเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายหลายด้าน ได้แก่ ภาวะการเรียนรู้ถดถอยและคุณภาพการศึกษาไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและการเข้าถึงเทคโนโลยี การสนับสนุนให้บุคคลมีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความจำเป็นในการพัฒนาแรงงานและทักษะดิจิทัล โครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

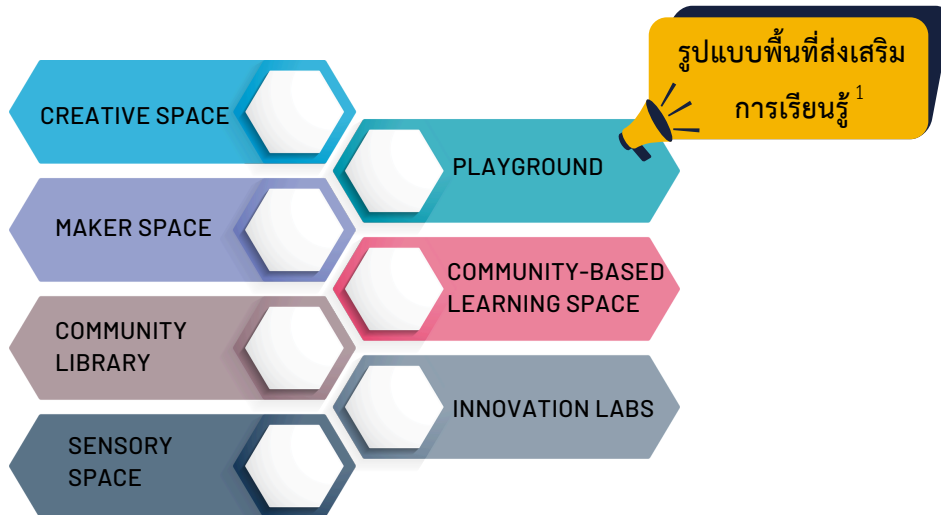

การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายด้าน เช่น บุคคลและเครือข่าย การเรียนรู้ ระบบการศึกษา เทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แรงจูงใจทางสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่ร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีความสำคัญกับรูปแบบการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น มีมาตรฐานและคุณภาพการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้อย่างทั่วถึง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม การกระตุ้นตัวบุคคล ให้เกิดทัศนคติที่ดี ความรู้ ทักษะ ส่งเสริมให้มีความสนใจและใฝ่เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ เปิดรับในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พื้นที่การเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ การสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมมีส่วนช่วยปรับปรุงพฤติกรรมและความสามารถในการเรียนรู้ได้ การออกแบบและเทรนด์การเรียนรู้สมัยใหม่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับคนทุกกลุ่มและตามบริบทความสนใจ

 Creative Space เป็นพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบตามความสนใจของคนแต่ละพื้นที่ มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีบรรยากาศที่ช่วยกระตุ้นและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยใช้การออกแบบเข้ามาช่วย มีการสนับสนุนในชุมชนจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ รวมถึงผู้ชำนาญการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น มีพื้นที่ทำกิจกรรมที่คนในชุมชนสนใจเพื่อช่วยพัฒนาทักษะ เกิดไอเดียใหม่ ๆ เปิดโอกาสให้ผู้สนใจสามารถถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ที่ถนัดในรูปแบบต่าง ๆ

 Maker Space เป็นพื้นที่เรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ที่ช่วยส่งเสริมในการทดลอง แก้ปัญหา เปิดโอกาสในการได้เรียนรู้ให้ได้ผิดพลาด มักจะมีเครื่องมือและอุปกรณ์สนับสนุนในการช่วยผลิตชิ้นงานต่าง ๆ Maker Space จะมีความสอดคล้องกับการเรียนการสอนเรื่องสะเต็มศึกษา (Science, Technology, Engineering and Mathematics Education - STEM Education) พื้นที่ในชุมชนก็เป็น Maker Space ที่เปิดโอกาสให้คนได้มาทดลองประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ จากความคิดของตนเองหรือประดิษฐ์ชิ้นงานในการเรียนที่จะแตกต่างกันไปตามบริบทความสนใจในพื้นที่

¹ จาก สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน). (2567, 9 กรกฎาคม). 7 รูปแบบพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่น่าสนใจในยุคนี้. <https://knowledgeportal.okmd.or.th/article/668cf4bfa6d71>

Community Library ห้องสมุดในรูปแบบพื้นที่การเรียนรู้-อ่านหนังสือ

ในชุมชน หรือพื้นที่เรียนรู้ที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมห้องสมุดหลายแห่งทั่วโลกปรับเปลี่ยนรูปแบบเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน สร้างกิจกรรมกับชุมชนมากขึ้น เช่น ห้องสมุดชุมชนบวรณาลัย กรุงเทพฯ ที่ปรับปรุงบ้านโบราณเป็นห้องสมุดหนังสือภาพสำหรับเด็กปฐมวัย ห้องสมุดยั๊บ เอีย่น ฉ่อย ที่ใช้โกดังข้าวเก่าที่ถนนนครนอก เมืองสงขลา เป็นสถานที่ส่งเสริมการอ่าน จัดแสดงงานศิลปวัฒนธรรม เป็นแหล่งข้อมูลประวัติศาสตร์ของเมืองของชีวิตคนในท้องถิ่น และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นสถานที่เช็กอินถ่ายรูปของนักท่องเที่ยว ห้องสมุดแนวทางกั้นส์ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นห้องสมุดเล็ก ๆ ที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ จัดกิจกรรมเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ เช่น ศิลปะ ภาษาอังกฤษ การพัฒนาตนเอง ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

Sensory Space เป็นพื้นที่ที่ส่งเสริมประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ

ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และพฤติกรรม สำหรับคนทุกวัย โดยมีการจัดอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เพื่อพัฒนาทักษะทางประสาทสัมผัสรอบด้าน เช่น การจัดเวิร์กช็อปเกี่ยวกับเครื่องหอมส่งเสริมประสาทสัมผัสในการรับกลิ่นจากธรรมชาติ อย่างหญ้า ต้นไม้ ดอกไม้ การจัดเวิร์กช็อปด้านอาหารหรือเครื่องดื่มช่วยส่งเสริมประสาทสัมผัสในการรับรส เป็นต้น

Playground สนามเด็กเล่นไม่ใช่แค่พื้นที่สำหรับความสุข

แต่เป็นพื้นที่เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ได้เรียนรู้ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การสื่อสาร ในปัจจุบันรูปแบบสนามเด็กเล่นได้ออกแบบเป็นพื้นที่เล่น-เรียนรู้สำหรับคนทุกกลุ่มหรือสำหรับคนหลากหลายวัย เพื่อใช้เวลาร่วมกันในกิจกรรมหลายรูปแบบ การนำเทคโนโลยีมาประกอบการเรียนรู้ เช่น การออกแบบสนามเด็กเล่นที่ส่งเสริมแนวคิดเรื่องความยั่งยืนให้กับโลก การเลือกใช้วัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ฐานกิจกรรมการเรียนรู้ที่เอื้อให้เกิดการสอนและเรียนรู้เรื่องรักโลกอย่างเป็นธรรมชาติ

 Community-based Learning Space พื้นที่เรียนรู้ในชุมชนที่มีบทบาทสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตรวมถึงส่งเสริมเรื่องความยั่งยืนในชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างเป็นธรรมชาติกับคนทุกช่วงวัย สอดคล้องกับแนวทาง SDG ของ UNESCO ที่ต้องการส่งเสริมพื้นที่เรียนรู้ในชุมชนรวมถึงเครือข่ายในชุมชน เพื่อขยายโอกาสเข้าถึงทางการศึกษาและสร้างกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ขาดโอกาสในการศึกษา ตัวอย่างพื้นที่การเรียนรู้ในชุมชน อาทิเช่น พื้นที่เรียนรู้ตามธรรมชาติ พื้นที่เรียนรู้ในชุมชนผ่านวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ เช่น วัตถุดิบอาหาร วัสดุพื้นถิ่น งานฝีมือ การแสดงศิลปวัฒนธรรม เกิดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนตามอัตลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ และสามารถต่อยอดเป็นธุรกิจชุมชน

 Innovation Labs เป็นพื้นที่เรียนรู้ยุคใหม่ช่วยส่งเสริมหลักคิดของ STEM, Coding Skills การเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดในด้านเทคโนโลยี Innovation Labs จะให้ความสำคัญในเรื่องการส่งเสริมการริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดไอเดียใหม่ ๆ โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการคิดสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการร่วมมือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญหลากหลายสาขา มีการทดลองความเสี่ยงต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ

ความท้าทายในการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ เพื่อให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงพื้นที่การเรียนรู้ได้มากขึ้น คือ การลงทุน เพื่อนั้นมาตรการเพิ่มโอกาสการเข้าถึงพื้นที่การเรียนรู้ทุกระดับ ปรับพื้นที่ให้ทันสมัย รวมถึงการปรับหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอเพื่อยกระดับเป้าหมายการเรียนรู้ให้ผู้เรียนพร้อมในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกยุคใหม่

บทบาทของผู้เล่นในระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ระบบนิเวศการเรียนรู้ เป็นระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเกี่ยวข้องจำนวนมาก มีองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น ผู้เรียน ครู ครอบครัว แหล่งเรียนรู้ เนื้อหาหลักสูตร ทรัพยากรทางการเรียนรู้ เทคโนโลยี นโยบาย ฯลฯ พัฒนาผู้เรียนตามบริบทของพื้นที่ เน้นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพบนวิถีการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

ระบบนิเวศการเรียนรู้ประกอบด้วยผู้เล่นกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษา หน่วยจัดการเรียนรู้ ภาคประชาสังคม ประชาชน ชุมชน โดยผู้เล่นต่าง ๆ มีบทบาทที่แตกต่างกัน และสามารถทำงานร่วมกันเพื่อให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่มสามารถใช้จุดแข็งด้านทรัพยากรและองค์ความรู้ ในการสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยบทบาทของผู้เล่นแต่ละกลุ่มควรมีบทบาทสำคัญ ดังนี้

หน่วยงานภาครัฐ

ควรปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เล่นในระบบนิเวศการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยจัดทำมาตรการส่งเสริมในรูปแบบต่าง ๆ และควรมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เล่นในส่วนภูมิภาคมีอิสระและคล่องตัวในการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ควรส่งเสริมการสร้างประสิทธิภาพของกลไกตลาดในการผลักดันการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น

ภาคเอกชน

เป็นหน่วยงานที่ได้ประโยชน์จากการมีกำลังแรงงาน ควรส่งเสริมงานที่ใช้ประโยชน์กำลังคนทักษะสูง หรือเพิ่มการจ้างงานที่ส่งเสริมศักยภาพ รวมถึงควรมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนากำลังคนมากขึ้น เช่น การให้ข้อมูลความต้องการกำลังคนแก่หน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย การร่วมออกแบบหลักสูตร การสนับสนุนเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือพื้นที่สำหรับการฝึกทดสอบ ฝึกอบรม หรือการร่วมจัดการเรียนรู้

สถานศึกษา/หน่วยจัดการเรียนรู้

ควรปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของการจัดการเรียนรู้ เปลี่ยนจากการศึกษาที่มุ่งเน้นตอบโจทย์กลุ่มวัยเรียน ให้ตอบโจทย์กลุ่มนอกรั้วเรียนมากขึ้น โดยบริหารจัดการการเรียนรู้ให้มีความยืดหยุ่น และใช้นวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มากขึ้น เปลี่ยนการเรียนรู้แบบเน้นบรรยายเป็นการให้ประสบการณ์ที่เชื่อมโยงกับโลกปัจจุบัน ส่งเสริมการฝึกอบรมที่ตอบสนองความต้องการของคนวัยทำงาน ส่งเสริมให้การเรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา มุ่งเน้นการกระจายโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

ภาคประชาชน ชุมชน และประชาสังคม

ควรมีบทบาทมากขึ้นในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในแต่ละพื้นที่ และควรมีบทบาทในการสะท้อนความต้องการของผู้เรียนในแต่ละกลุ่มและบริบทพื้นที่ ทำหน้าที่เชื่อมโยงผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ในด้านต่าง ๆ รวมถึงผู้ชำนาญการด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นกับผู้ที่ต้องการเรียนรู้ในพื้นที่ โดยนำความรู้จากประสบการณ์ของแต่ละคนกับภูมิปัญญาท้องถิ่นไปถ่ายทอดให้กับผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้องค์ความรู้ดังกล่าวสามารถสร้างประโยชน์ให้กับพื้นที่ มีความทันสมัย และมีหลักการทางวิชาการมาสนับสนุน ผ่านการบริหารจัดการองค์ความรู้ที่เป็นระบบมากขึ้น

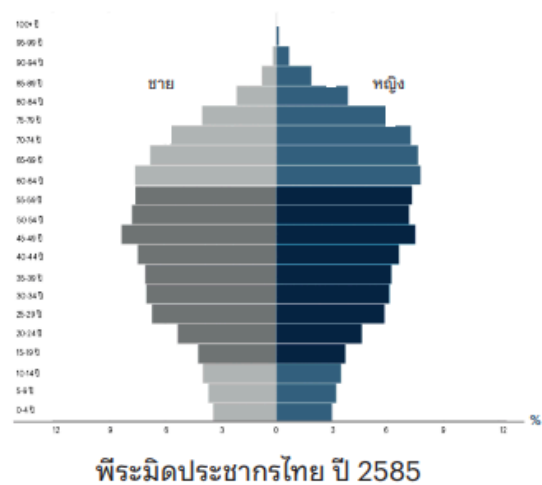
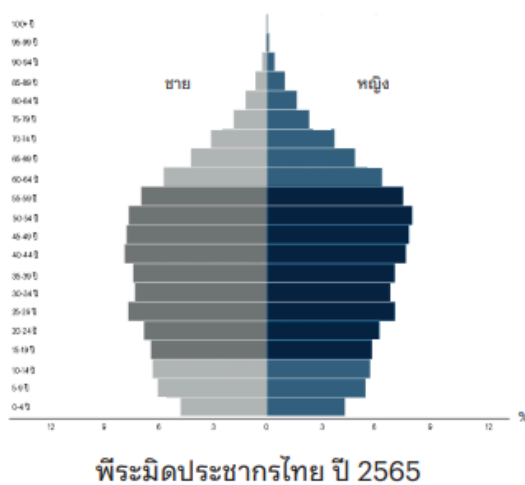

ในปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยมีประชากรสูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 19 ของประชากรทั้งหมด (66 ล้านคน) และในปี พ.ศ. 2585 ประชากรไทยจะลดลงจาก 66 ล้านคน เหลือ 60 ล้านคน ในขณะเดียวกันประชากรผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) จะ **เพิ่มขึ้น** จาก 13 ล้านคน เป็น 19 ล้านคน¹

การเข้าสู่สังคมสูงวัย ทำให้ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับความท้าทายในการปรับตัวให้เข้ากับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเงินให้กับประชากรวัยทำงานจะเป็นการช่วยในการเตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ เพื่อเพิ่มความสามารถในการวางแผนการเงิน และการออมเมื่อยามชราภาพ การส่งเสริมผู้สูงอายุในชุมชนตามความเชี่ยวชาญ/ชำนาญ ในการถ่ายทอดภูมิปัญญา การเพิ่มช่องทางการเรียนรู้และการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้แก่ผู้สูงอายุ อาทิเช่น การศึกษาตามอัธยาศัย การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ความรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถปรับทักษะการทำงานในอาชีพเดิม หรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ตามความสนใจ การให้ความรู้ด้านดิจิทัลแก่ผู้สูงอายุ ให้มีความรอบรู้เท่าทัน มีความรอบคอบ การคิดวิเคราะห์ข้อมูล การไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลลงโซเชียล หรือให้กับบุคคลที่อาจเป็นมิจฉาชีพ

แผนภาพที่ 20 เปรียบเทียบจำนวนประชากรไทย ปี พ.ศ. 2565 กับ ปี พ.ศ. 2585

ที่มา : กรมกิจการผู้สูงอายุ รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565

¹ จาก กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอร์เรชั่นส์ จำกัด (มหาชน) <https://thaitgri.org/?p=40208>

การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT Analysis) ต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

การวิเคราะห์สถานการณ์สภาพแวดล้อมของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ใช้เทคนิค SWOT Analysis ที่ประกอบด้วย 4 M's (Man Money Method and Material) และ PESTEL Politics (การเมืองการปกครอง) Economic (ระบบเศรษฐกิจ) Socio-culture (สังคม-วัฒนธรรม) Technology (เทคโนโลยี) Environment (สภาพแวดล้อม) และ Law (กฎหมายที่เกี่ยวข้อง) โดยผลการวิเคราะห์กล่าวโดยสรุป ดังนี้

Strengths จุดแข็ง

- มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ที่ช่วยขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมการเรียนรู้
- ได้รับการสนับสนุนจากกฎหมายด้านการศึกษา นโยบายรัฐบาล
- มีเครือข่าย สนับสนุนการดำเนินงานทั้งระดับส่วนกลางและระดับภูมิภาค

S

Weaknesses จุดอ่อน

- การพัฒนาบุคลากรยังไม่ครอบคลุมทุกตำแหน่ง
- งบประมาณอาจมีข้อจำกัดหรือไม่เพียงพอต่อการพัฒนาระบบอย่างครอบคลุมในทุกพื้นที่
- วิธีการจัดการเรียนรู้ยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงานและเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการบริหารงานในหน่วยงานที่ไม่ต่อเนื่อง

W

Threats อุปสรรค

- ความไม่แน่นอนทางด้านงบประมาณในภาวะเศรษฐกิจที่ผันผวนอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินโครงการและนโยบายต่าง ๆ
- วิธีการและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่
- เทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างต่อเนื่องทำให้สื่อการเรียนรู้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถอัปเดตข้อมูลได้ทันตามความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล
- ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการพัฒนากลุ่มเป้าหมาย อาทิ โครงสร้างประชากร อัตราการว่างงาน โรคระบาด ปัญหาเศรษฐกิจ

T

Opportunities โอกาส

- การนำเทคโนโลยีและวิธีการสอนที่ทันสมัยมาใช้พัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้
- การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่เข้าถึงง่าย และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่
- มีกฎหมาย นโยบาย ที่สนับสนุนการเรียนรู้
- การระดมทุนจากภาคเอกชนและความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศในการส่งเสริมการเรียนรู้

O

ส่วนที่

4

แผนการส่งเสริมการเรียนรู้
(พ.ศ.2568-2570)
ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

หลักการพื้นฐาน

ในการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

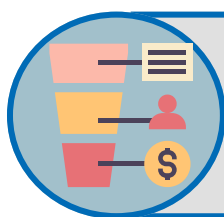
กรมส่งเสริมการเรียนรู้มีหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายในการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ในการพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา กับพัฒนาบุคคลให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพและทักษะชีวิต เพื่อให้บุคคลมีทักษะที่จำเป็นรองรับบริบทของโลกและของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

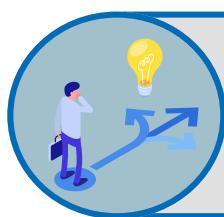

แนวคิด

การจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

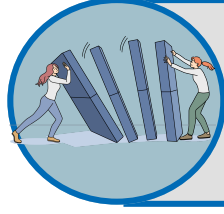
แผนเป็นกรอบในการจัดทำแผน
การส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัดและ
สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นและ
แผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนต้องกำหนดทิศทางการดำเนินงาน
วิสัยทัศน์ กลยุทธ์/แนวทางการขับเคลื่อน
ให้ชัดเจน

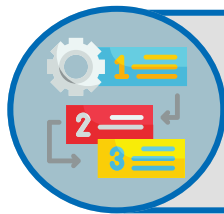
แผนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
เพื่อตอบสนองต่อประเทศ สังคม
ชุมชน และท้องถิ่น

แผนมีลักษณะที่ยืดหยุ่นสามารถ
ปรับตัวได้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง
ในด้านต่าง ๆ

แผนต้องสร้างองค์ความรู้เสริมสร้าง
ทักษะพัฒนาคนบนพื้นฐานศักยภาพ
ตามความต้องการของบุคคล

จัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม
โดยเน้นยุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อ
การพัฒนาการเรียนรู้ของบุคคล

แผนควรมีการติดตาม ตรวจสอบ
ให้คำแนะนำ และประเมินผลสัมฤทธิ์
ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตาม
พ.ร.บ. ส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566

แผนควรมีการทบทวนสภาพแวดล้อม
วิเคราะห์ SWOT ที่ส่งผลต่อการส่งเสริม
การเรียนรู้ ทั้งพิจารณาความเหมาะสม
ของแผนและการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ

วิสัยทัศน์

ของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

“ประชาชนได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
มีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่
พร้อมเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต”

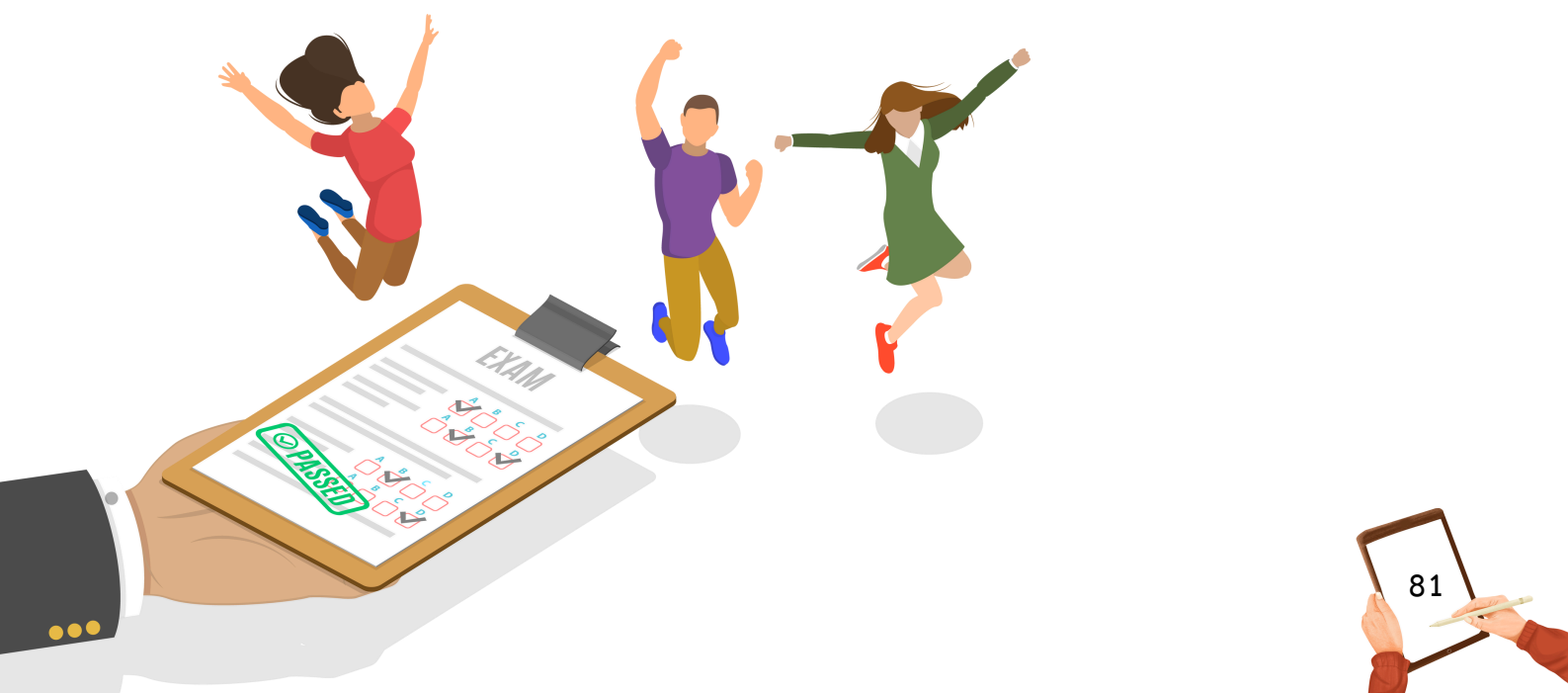
- 1) พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน และจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องและรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21
- 2) เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้เรียน และประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
- 3) พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็น สามารถพัฒนาศักยภาพและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต สนองตอบต่อความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่
- 4) พัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการการศึกษาและการเรียนรู้ให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพ
- 5) ส่งเสริมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้

วัตถุประสงค์ ของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

กรมส่งเสริมการเรียนรู้มีบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมายให้มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตเปิดโอกาสให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงทางการเรียนรู้ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย
3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพลเมืองดี มีความรอบรู้ ทักษะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 และแผนการศึกษาแห่งชาติ
4. เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และทันสมัย
5. เพื่อร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ และภาคีเครือข่ายในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตผ่านแหล่งเรียนรู้/กิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและความถนัดเพื่อการพัฒนาตนเอง

เป้าหมาย

ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนและประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และมีทักษะที่จำเป็นสอดคล้องกับความถนัดและความต้องการของตนเอง

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตามความถนัดและตามความสนใจอย่างเต็มศักยภาพ ได้เรียนรู้จากการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติของตนเอง เรียนรู้ได้อย่างสะดวกทุกที่ทุกเวลา มีนิสัยรักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

- ส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาและบริการทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ประชาชนกลุ่มเป้าหมายสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ทุกประเภท ได้ตามความสนใจ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะที่จำเป็นต่อการและสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก

- พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย หน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ ส่งเสริมการดำเนินงานและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้ผู้เรียนและประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการพัฒนาตนเอง การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

- พัฒนาระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการบริหารและจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ระบบการบริหารงานบุคคล การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้คุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพและสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง ช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

เป้าประสงค์

ของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องตามศักยภาพ มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็น ของโลกยุคใหม่
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ได้รับบริการทางการศึกษาและบริการทางการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ผู้บริหาร ครู และบุคลากร เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีสมรรถนะ ความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐานวิชาชีพหรือมาตรฐานตำแหน่ง
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา
5. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมาย ของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด		
		2568	2569	2570
1. ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องตามศักยภาพ มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของโลกยุคใหม่	1. อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (IIMD)			
	- อัตราการไม่รู้หนังสือ (interval ร้อยละ 0.7)	ร้อยละ 5.5	ร้อยละ 4.8	ร้อยละ 4.1
	- การจัดอันดับ (interval 4 อันดับ)	อันดับ 55	อันดับ 51	อันดับ 47
	2. ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80
	3. ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดที่มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด		
		2568	2569	2570
	4. ร้อยละของผู้เรียนที่มีผล การทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติด้านการศึกษานอก ระบบโรงเรียน (N-NET) ผ่าน เกณฑ์การประเมินร้อยละ 50 ขึ้นไป (จำแนกสาระการเรียนรู้ หรือระดับการศึกษา) - ระดับประถมศึกษา	ร้อยละ 43		
	- ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			
	- ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย			
	5. ระดับคะแนนเฉลี่ยผลการ ทดสอบทางการศึกษาระดับ ชาติด้านการศึกษานอกระบบ โรงเรียน (N-NET)	42 คะแนน		
	6. อัตราการสำเร็จการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ร้อยละ 60	ร้อยละ 65	ร้อยละ 70
	7. ร้อยละของผู้ผ่านการประเมิน เทียบระดับการศึกษา มีดีความรู้ ความคิด	ร้อยละ 80	ร้อยละ 85	ร้อยละ 90

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด		
		2568	2569	2570
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับบริการทางการศึกษาและบริการทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	8. จำนวนประชาชนที่เข้าถึงบริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต	ไม่น้อยกว่า 10,000,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 10,000,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 10,000,000 คน/ปี
	9. จำนวนประชาชนที่ได้รับบริการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง	ไม่น้อยกว่า 500,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 500,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 500,000 คน/ปี
	10. ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและทักษะเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ	ร้อยละ 50	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60
	11. จำนวนผู้เรียนที่เป็นผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการศึกษา การพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น	ไม่น้อยกว่า 8,500 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 8,500 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 8,500 คน/ปี
	12. จำนวนผู้เรียนสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ทุรกันดารได้รับบริการทางการศึกษา	ไม่น้อยกว่า 12,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 12,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 12,000 คน/ปี
	13. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด		
		2568	2569	2570
	14. จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพตามความถนัด	ไม่น้อยกว่า 14,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 14,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 14,000 คน/ปี
	15. จำนวนผู้ได้รับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาชีพและการพัฒนาด้านอาชีพที่นำความรู้ไปสร้างรายได้จากอาชีพได้	ไม่น้อยกว่า 10,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 10,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 10,000 คน/ปี
	16. จำนวนผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต	ไม่น้อยกว่า 160,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 160,000 คน/ปี	ไม่น้อยกว่า 160,000 คน/ปี
3. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีสมรรถนะความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพหรือมาตรฐานตำแหน่ง	17. ร้อยละของบุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ/มาตรฐานตำแหน่ง	ร้อยละ 50	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60
	18. ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้	ร้อยละ 50	ร้อยละ 55	ร้อยละ 60

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด		
		2568	2569	2570
4. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา	19. ผลคะแนนประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับผ่านตามเกณฑ์ ITA (Integrity and Transparency Assessment)	85 คะแนนขึ้นไป	87 คะแนนขึ้นไป	89 คะแนนขึ้นไป
	20. ผลคะแนนการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้	400 คะแนน	410 คะแนน	420 คะแนน
	21. ร้อยละของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด และสถานศึกษาที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น/ภาคีเครือข่าย ในการส่งเสริมการเรียนรู้	ร้อยละ 80	ร้อยละ 90	ร้อยละ 100
	22. ร้อยละของโครงการของหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บรรลุเป้าหมายสัมฤทธิ์ตามค่าเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ	ร้อยละ 6	ร้อยละ 8	ร้อยละ 10

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดเป้าประสงค์และค่าเป้าหมายของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (ต่อ)

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัดเป้าประสงค์	ค่าเป้าหมายตัวชี้วัด		
		2568	2569	2570
	23. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระดับยอดเยี่ยม	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80
	24. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ระดับยอดเยี่ยม	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80
	25. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ระดับยอดเยี่ยม	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80
5. ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	26. ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนครู ให้เข้าถึงแพลตฟอร์มสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมิน และพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	ร้อยละ 70	ร้อยละ 75	ร้อยละ 80
	27. ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ขนาดใหญ่ (Big Data) ในทุกมิติ	ระดับ 3	ระดับ 4	ระดับ 5

แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้มุ่งหมายพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R 8Cs) ตามเป้าหมายด้านผู้เรียนของแผนการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย

- 3R จัดเป็นทักษะด้านความรู้ (Hard Skills)

1. Reading การอ่านออก
2. writing การเขียนได้
3. Arithmetic การคิดเลขเป็น

- 8Cs จัดเป็นทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills)

1. ทักษะการคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณและสามารถแก้ปัญหาได้

Critical thinking and problem solving

2. ทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรม Creativity and innovation

3. ทักษะด้านความเข้าใจในความแตกต่างและกระบวนการคิดของแต่ละวัฒนธรรม

Cross-cultural understanding

4. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และมีภาวะความเป็นผู้นำ

Collaboration teamwork and leadership

5. ทักษะในการสื่อสารข้อมูล และการรู้เท่าทันสื่อ

Communication information and media literacy

6. ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และความเข้าใจในเทคโนโลยี Computing and IT literacy

7. ทักษะด้านอาชีพและทักษะการเรียนรู้ Career and learning skills

8. ความมีเมตตา กรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม รวมไปถึงการมีระเบียบวินัย Compassion

IQ + EQ = SUCCESS

ประเด็นขับเคลื่อน

กลยุทธ์ และแนวทางขับเคลื่อนตามกลยุทธ์

เพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงของประชากร ตลอดจนการตอบสนองต่อความจำเป็นในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของประชาชนทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง และเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จึงกำหนดประเด็นขับเคลื่อนงาน 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 1 ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของประชาชน

- กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่
- กลยุทธ์ที่ 1.2 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน
- กลยุทธ์ที่ 1.3 ปรับระบบการประเมินผลให้สะท้อนสมรรถนะที่แท้จริงของผู้เรียน
- กลยุทธ์ที่ 1.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 2 ขยายโอกาสและความเสมอภาคในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- กลยุทธ์ที่ 2.1 ขยายโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ในทุกกลุ่มเป้าหมาย
- กลยุทธ์ที่ 2.2 พัฒนาระบบเทียบระดับการศึกษา เทียบโอนผลการเรียนรู้และรับรองคุณวุฒิ
- กลยุทธ์ที่ 2.3 พัฒนาแนวทางการเรียนรู้แบบสะสมหน่วยกิต (Credit Bank)
- กลยุทธ์ที่ 2.4 พัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะอาชีพที่ตอบโจทย์โลกยุคใหม่
- กลยุทธ์ที่ 2.5 สร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 3 สร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

- กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มดิจิทัล
- กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมทักษะดิจิทัลพื้นฐานและความรู้เท่าทันสื่อ
- กลยุทธ์ที่ 3.3 สนับสนุนนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 4 ส่งเสริมความร่วมมือในการสร้างระบบเครือข่ายและพื้นที่การเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในทุกระดับพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 4.2 พัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่

กลยุทธ์ที่ 4.3 สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในชุมชนผ่านกิจกรรมมีส่วนร่วม

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 5 ยกระดับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5.1 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 5.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการบริหารจัดการ

กลยุทธ์ที่ 5.3 พัฒนากลไกการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจให้กับหน่วยจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 5.4 พัฒนาและเสริมสร้างความพร้อมของหน่วยจัดการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 5.5 พัฒนาระบบการสื่อสารและส่งเสริมความเข้าใจนโยบายการเรียนรู้สู่ประชาชน

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 1 ยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของประชาชน

กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อผู้เรียนและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่

แนวทางการขับเคลื่อน

1. พัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและเชื่อมโยงกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อาทิเช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี ทักษะดิจิทัล ทักษะความคิดสร้างสรรค์ การคิดเชิงวิเคราะห์ และนวัตกรรม ทักษะการแก้ไขปัญหา
2. จัดทำ/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรท้องถิ่น ที่รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่ โดยการออกแบบเนื้อหาเพื่อปรับสภาพของผู้เรียนให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับท้องถิ่นนั้น ๆ และให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1.2 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ส่งเสริมการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) ให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิธีการเรียนรู้ เช่น การเรียนออนไลน์ การเรียนผ่านสื่อดิจิทัล การเรียนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนในห้องเรียนและการเรียนทางไกล สามารถจัดเวลาเรียนให้ยืดหยุ่น มีทางเลือกให้ผู้เรียนตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของตนเอง
2. ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม
3. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอน เช่น ใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เกมการเรียนรู้ สร้างบทเรียนที่ปรับเปลี่ยนได้ตามระดับความรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่าน MOOCs (Massive Open Online Course) แพลตฟอร์มการเรียนรู้
4. บูรณาการการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงเนื้อหาของวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น สะเต็มศึกษา ที่บูรณาการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ไปใช้ในการเชื่อมโยง ฝึกการพัฒนาทักษะในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์ การบูรณาการความรู้ทางด้านเทคโนโลยี
5. ออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่น คลิปวิดีโอ อินโฟกราฟิก แพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์
6. ส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าทดสอบ การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริงในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาหรือสร้างนวัตกรรม ช่วยเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 1.3 ปรับระบบการประเมินผลให้สะท้อนสมรรถนะที่แท้จริงของผู้เรียน

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ใช้วิธีการประเมินผลเชิงคุณภาพ การประเมินผลที่หลากหลาย เน้นผลลัพธ์ เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การทำโครงการหรือการนำเสนอผลงาน การสร้างและพัฒนาระบบการประเมินแฟ้มสะสมงาน (Portfolios) ของผู้เรียนให้เป็นมาตรฐานและมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้มีการประเมินตนเองของผู้เรียนและเพื่อนร่วมเรียน เพื่อพัฒนาทักษะให้ผู้เรียนรู้จักประเมินตนเองและรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น โดยใช้การประเมินแบบ Peer Assessment เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การให้ข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์
3. พัฒนาครูให้สามารถออกแบบและใช้เครื่องมือประเมินที่วัดสมรรถนะและพัฒนาผู้เรียนได้จริง
4. พัฒนาระบบบันทึกผลการประเมินแบบดิจิทัลที่เชื่อมโยงกับแผนพัฒนารายบุคคล เพื่อการติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 1.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ปรับบทบาทจากครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ ที่ส่งเสริม สนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เช่น ใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้ผ่านโครงการ (Project-based Learning) หรือการแก้ปัญหา (Problem-based Learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาความรู้จากแหล่งที่สนใจ และครูคอยให้คำแนะนำ การแนะนำวิธีการค้นคว้าหาความรู้กระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาการทำงานของตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดคำถามแห่งการเรียนรู้และค้นหาคำตอบของคำถามนั้น การสอบเน้นการประเมินทักษะและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. พัฒนาครูให้มีความพร้อมในการนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เทคนิคการนำ AI มาใช้ในการวางแผนหลักสูตร การประเมินผล การสนับสนุนด้านการบริหารจัดการ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการสอน
3. สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงเทคนิคการจัดการเรียนรู้ และนวัตกรรมทางการศึกษาใหม่ ๆ การสร้างเครือข่ายครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้
4. ออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมที่เหมาะสมกับบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ เช่น นักจัดการเรียนรู้ นักออกแบบกิจกรรม ผู้นำพื้นที่เรียนรู้
5. พัฒนาแพลตฟอร์มกลางสำหรับเผยแพร่องค์ความรู้และ Best Practices ของครูทั่วประเทศ

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 2 ขยายโอกาสและความเสมอภาคในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2.1 ขยายโอกาสการเข้าถึงการเรียนรู้ในทุกกลุ่มเป้าหมาย

แนวทางการขับเคลื่อน

- ยกระดับแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการเรียนรู้ ศูนย์ฝึกและพัฒนาทางด้านอาชีพ ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้ ให้มีศักยภาพมากขึ้น สามารถรองรับการให้บริการแก่ประชาชนทุกกลุ่มวัย ทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงให้มีการประเมินศักยภาพของแหล่งเรียนรู้
- จัดทำหลักสูตรออนไลน์และออฟไลน์ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาทักษะ และสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เช่น หลักสูตรพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น
- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าทดสอบ การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริง ในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงได้พัฒนาทักษะตามความถนัดและความสนใจ ช่วยเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2.2 พัฒนาระบบเทียบระดับการศึกษา เทียบโอนผลการเรียนรู้และรับรองคุณวุฒิ

แนวทางการขับเคลื่อน

- จัดทำระบบเทียบโอนผลการเรียนรู้จากจากสถานศึกษาทั้งในและนอกระบบ รวมทั้งแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ หรือจากประสบการณ์ชีวิตจริง ตามหลักเกณฑ์ที่กรมกำหนด ร่วมกับสถาบันพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้
- พัฒนากลไกการออกหนังสือรับรอง สมรรถนะ หรือคุณวุฒิการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานอกระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ศึกษาต่อหรือสมัครงานได้จริง
- จัดระบบวัดผลเทียบระดับการศึกษาและประเมินผลการศึกษา เพื่อใช้ประโยชน์ในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือ การพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ

กลยุทธ์ที่ 2.3 พัฒนาแนวทางการเรียนรู้แบบสะสมหน่วยกิต (Credit Bank)

แนวทางการขับเคลื่อน

- จัดให้มีระบบทะเบียนสะสมหน่วยกิตและกลไกการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา การฝึกอบรม การรับรองมาตรฐานอาชีพ หรือการสะสมประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่าง การศึกษาหรือการประกอบอาชีพ
- เชื่อมโยงข้อมูลหน่วยกิตกับระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อรองรับการเทียบโอนในระดับประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2.4 พัฒนาทักษะพื้นฐานและทักษะอาชีพที่ตอบโจทย์ยุคใหม่

แนวทางการขับเคลื่อน

1. จัดอบรมทักษะด้านภาษา การคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยี การเงิน และทักษะอาชีพ ผ่านหลักสูตรที่ยืดหยุ่น เช่น หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรออนไลน์ เวิร์กช็อปเฉพาะกลุ่ม
2. เน้นการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับการประกอบอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เช่น ทักษะดิจิทัล การดูแลผู้สูงอายุ การทำธุรกิจออนไลน์ งานฝีมือ ท่องเที่ยว วัฒนธรรม
3. ส่งเสริมศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาอาชีพชุมชน โดยมีภาคีเครือข่าย อาทิ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สภาอุตสาหกรรมจังหวัด หอการค้าจังหวัด เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
4. สนับสนุนการจัดอบรมหรือจัดกิจกรรมผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนเข้าถึงการอบรมหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ
5. ส่งเสริมให้ประชาชนมีทักษะด้านการอ่านออกเขียนได้ เช่น จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนในบริบทที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ การใช้เทคโนโลยีในการช่วยส่งเสริมทักษะการอ่านและการเขียน การสร้างสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่าย พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และถามคำถามได้ทันที

กลยุทธ์ที่ 2.5 สร้างโอกาสในการเรียนรู้ให้กับประชาชนกลุ่มเปราะบางพิเศษ

แนวทางการขับเคลื่อน

1. พัฒนาหลักสูตรและการจัดทำสื่อการเรียนรู้สำหรับคนพิการ เช่น หนังสือเสียง สื่อภาษามือ วีดิทัศน์ คำบรรยายสำหรับวีดีโอ หนังสือเบรลล์ การทำแผนพัฒนาอาชีพให้คนพิการตามศักยภาพและความถนัดของแต่ละบุคคล
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก เช่น Mobile Learning Unit หรือชุดการเรียนรู้ออนไลน์-ออฟไลน์ เพื่อเข้าถึงกลุ่มประชากรในพื้นที่ยากลำบาก เช่น พื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน หรือเกาะห่างไกล โดยมีการสนับสนุนในด้านอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี และบุคลากร
3. สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เฉพาะกลุ่ม/การจัดกิจกรรมร่วมกับศูนย์เรียนรู้ของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เช่น ศูนย์เรียนรู้ผู้พิการ ศูนย์ผู้สูงอายุ หรือพื้นที่เรียนรู้ร่วมกับวัดในชุมชนห่างไกล โดยประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายในพื้นที่
4. เปิดโอกาสให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางพิเศษได้มีโอกาสเข้าทดสอบ การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์จริงในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงได้พัฒนาทักษะตามความถนัดและความสนใจ ช่วยเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 3

สร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลยุทธ์ที่ 3.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแพลตฟอร์มดิจิทัล

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ขยายโครงข่ายดิจิทัลเพื่อการศึกษาในพื้นที่ชนบทและชุมชนห่างไกล พร้อมทั้งสนับสนุนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี
2. สร้างระบบหรือเว็บไซต์ที่รวมแหล่งการเรียนรู้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และมีระบบแนะนำเนื้อหาตามความสนใจและตามศักยภาพของผู้รับบริการ
3. จัดทำ/พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น แพลตฟอร์มที่เน้นเนื้อหาความรู้สำหรับคนแต่ละช่วงวัย แพลตฟอร์มสำหรับครู แพลตฟอร์มที่เน้นเรื่องการพัฒนาทักษะดิจิทัล แพลตฟอร์มที่เน้นการพัฒนาอาชีพ
4. เชื่อมระบบแพลตฟอร์มของหน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถเข้าถึงทรัพยากรและเนื้อหาพร้อมกันได้อย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมทักษะดิจิทัลพื้นฐานและความรู้เท่าทันสื่อ

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) เพื่อรับมือกับภัยคุกคามออนไลน์ เช่น ข่าวดปลอม การหลอกลวงทางอินเทอร์เน็ต และอาชญากรรมไซเบอร์ ให้กับประชาชนทุกกลุ่มวัย
2. จัดอบรมทั้งออนไลน์และออฟไลน์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้งานแอปพลิเคชัน และความปลอดภัยทางไซเบอร์
3. พัฒนาหลักสูตรอบรม Digital Literacy, AI, Internet of Things (IoT) และการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรวัยแรงงานและผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ที่ 3.3 สนับสนุนนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ความหลากหลาย

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ เช่น VR/AR, AI เพื่อออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดึงดูดและมีประสิทธิภาพ
2. สนับสนุนการพัฒนาเนื้อหาดิจิทัลโดยภาคประชาชน ภาคเอกชน และเครือข่ายท้องถิ่นเพื่อให้สะท้อนบริบทของพื้นที่และความต้องการเฉพาะของผู้เรียน
3. ส่งเสริมการพัฒนาแพลตฟอร์มเรียนรู้สำหรับผู้พิการ โดยใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเข้าถึง เช่น หนังสือเสียง หนังสือเบรลล์ รายการวีดิทัศน์ รายการโทรทัศน์

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 4

ส่งเสริมความร่วมมือในการสร้างระบบเครือข่ายและพื้นที่การเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในทุกระดับพื้นที่

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ส่งเสริมบทบาทของ “คณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด” ให้เป็นกลไกหลักในการกำหนดเป้าหมาย ติดตาม ประเมินผล และขับเคลื่อนแผนส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับจังหวัดอย่างเป็นระบบ
2. จัดตั้งคณะกรรมการและกลไกความร่วมมือในระดับตำบล/อำเภอ/จังหวัด เพื่อร่วมกันกำหนดแผนพัฒนาการเรียนรู้ของพื้นที่
3. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในการพัฒนาทรัพยากรและกิจกรรมการเรียนรู้
4. สนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและสถานศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการกิจกรรมให้เป็นที่ไปตามความต้องการของชุมชนและสถานศึกษาแต่ละพื้นที่ และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แลกเปลี่ยนความคิดและฝึกทักษะการใช้ชีวิตในการอยู่ร่วมกับคนต่างวัยและการปรับตัวต่อความหลากหลายในสังคมชุมชน
5. สนับสนุนการบูรณาการแผนการเรียนรู้ในระดับอำเภอ/ตำบล ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ และตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

กลยุทธ์ที่ 4.2 พัฒนาพื้นที่เรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่

แนวทางการขับเคลื่อน

1. สนับสนุนการพัฒนา Learning Space หลากหลายรูปแบบ เช่น Community Library, Maker Space, Innovation Lab และ Sensory Space ให้เป็นพื้นที่ที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้
2. จัดทำแนวทางการออกแบบพื้นที่เรียนรู้ให้สะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
3. ยกระดับห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในชุมชน โดยเพิ่มสื่อการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เช่น สื่อดิจิทัล มุมเด็ก มุมผู้สูงอายุ และบริการ E-Library
4. พัฒนาและขยายกิจกรรมของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เช่น นิทรรศการเคลื่อนที่ ค่ายวิทยาศาสตร์ และการสื่อสารวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน เพื่อกระตุ้นความสนใจและเสริมสร้างทักษะทางวิทยาศาสตร์แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป

กลยุทธ์ที่ 4.3 สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในชุมชนผ่านกิจกรรมมีส่วนร่วม

แนวทางการขับเคลื่อน

1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับอาชีพและกิจกรรมในชุมชน สะท้อนถึงความหลากหลายของชุมชน โดยใช้ประสบการณ์ในท้องถิ่น
2. จัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยศึกษาสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น วัด พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอศิลป์ ตลาด หรือแหล่งธรรมชาติ
3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ข้ามวัย โดยเชิญปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ปราชญ์สอนลูกหลาน วิทยากรเยาวชนสอนผู้สูงอายุ เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนและลดช่องว่างระหว่างวัย
4. ใช้สื่อท้องถิ่น เช่น วิทยุชุมชน ไปสเตอร์ เสียงตามสาย สื่อสังคม เพื่อเผยแพร่ความรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
5. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับคนในชุมชน
6. พัฒนาอาสาสมัครส่งเสริมการอ่านในชุมชน เพื่อกระตุ้นบรรยากาศการเรียนรู้ในครอบครัวและหมู่บ้าน

ประเด็นขับเคลื่อนที่ 5 ยกระดับการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 5.1 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ

แนวทางการขับเคลื่อน

1. พัฒนา Dashboard เพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ และใช้ในการตัดสินใจทางการบริหารและมีฐานข้อมูลที่มีความพร้อมและข้อมูลมีความอัปเดตเป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลสถิติด้านงบประมาณ ข้อมูลด้านแผนปฏิบัติการ ข้อมูลสถิติด้านบุคลากร และข้อมูลสถิติด้านการศึกษา
2. สร้างฐานข้อมูลกลางด้านการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและวางแผนพัฒนาระบบ
3. พัฒนาระบบ Big Data ให้มีข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และทันเวลา เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการของผู้บริหาร สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และให้บริการสารสนเทศแก่ประชาชน

กลยุทธ์ที่ 5.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและความโปร่งใสในการบริหารจัดการ

แนวทางการขับเคลื่อน

1. เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่องผ่านระบบออนไลน์และออฟไลน์ เช่น ระบบเสนอข้อเสนอนแนะ ประเมินความพึงพอใจ
2. ส่งเสริมการเปิดเผยข้อมูลการดำเนินงาน และความโปร่งใสผ่านเว็บไซต์หรือแพลตฟอร์มออนไลน์ของหน่วยงาน

กลยุทธ์ที่ 5.3 พัฒนากลไกการบริหารจัดการแบบกระจายอำนาจให้กับหน่วยจัดการเรียนรู้

แนวทางการขับเคลื่อน

1. สนับสนุนศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอให้ทำหน้าที่ในฐานะ “สถานศึกษา” ที่มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทรัพยากร และบุคลากรได้ตามความจำเป็นของพื้นที่
2. จัดทำคู่มือ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ของหน่วยงานระดับอำเภอ/ตำบล เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และคุณภาพการจัดกิจกรรมในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน
3. สร้างระบบติดตามและประเมินผลที่เน้นความยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้หน่วยจัดการเรียนรู้สามารถรายงานผลตามบริบทของตน

กลยุทธ์ที่ 5.4 พัฒนาและเสริมสร้างความพร้อมของหน่วยจัดการเรียนรู้

แนวทางการขับเคลื่อน

1. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลสถานะความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรในแต่ละหน่วยจัดการเรียนรู้ทั่วประเทศ
2. จัดสรรงบประมาณหรือกลไกสนับสนุนเฉพาะกิจ เพื่อพัฒนา ปรับปรุง และซ่อมแซมอาคารสถานที่ อุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ให้มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่
3. พัฒนาระบบจัดสรรและหมุนเวียนทรัพยากรทางการศึกษา เช่น ห้องเรียนเคลื่อนที่ ชุดอุปกรณ์เรียนรู้ สำหรับพื้นที่ห่างไกล หรือพื้นที่ที่มีข้อจำกัดเฉพาะ

กลยุทธ์ที่ 5.5 พัฒนาระบบการสื่อสารและส่งเสริมความเข้าใจนโยบายการเรียนรู้สู่ประชาชน

แนวทางการขับเคลื่อน

1. พัฒนาเว็บไซต์ แอปพลิเคชัน และช่องทางโซเชียลแพลตฟอร์มต่าง ๆ ที่เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และบริการการเรียนรู้ต่าง ๆ
2. สร้างเครือข่ายอาสาสมัครเผยแพร่ข้อมูลด้านการเรียนรู้ระดับชุมชน
3. ผลิตสื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ เช่น คลิป, บทความ, สื่อท้องถิ่น

แนวทางการขับเคลื่อน

การส่งเสริมการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย

เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประชากรวัยเด็ก (อายุต่ำกว่า 15 ปี)

- ยกกระตักทักษะการเรียนรู้ในทุกมิติ พร้อมกลับสู่ระบบการศึกษา
- สร้างทักษะการทำงานและการดำเนินชีวิตให้สามารถอยู่ได้ในสังคม
- พัฒนาทักษะและสมรรถนะของผู้บริหารและครูในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสร้างพื้นที่การเรียนรู้
- พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน
- จัดทำหลักสูตรที่ตอบสนองต่อการพัฒนาประเทศและโลกในศตวรรษที่ 21
- พัฒนาระบบการบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับการทำงาน
- จัดให้มีระบบแนะแนวการเรียนและการประกอบอาชีพ
- สร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยจัดการเรียนรู้ในพื้นที่

- มุ่งเน้นรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ของผู้สูงวัย โดยส่งเสริมให้ผู้สูงวัยเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
- ส่งเสริมให้แหล่งการเรียนรู้มีเครื่องมือ/อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ของผู้สูงอายุในพื้นที่
- พัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้ที่เตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุที่ต้องการเป็นผู้ประกอบการ
- พัฒนานวัตกรรมด้านสื่อ โครงสร้างพื้นฐาน และการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับผู้สูงวัย
- จัดทำหลักสูตรระยะสั้นเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงวัย

ประชากรวัยผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)

ประชากรวัยแรงงาน
(อายุ 15 – 59 ปี)

- พัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถตอบโจทย์การทำงาน การประกอบอาชีพ ที่แข่งขันในตลาดงานได้
- สร้างภูมิคุ้มกันด้านทักษะให้ประชากรกลุ่มวัยแรงงาน
- พัฒนาช่องทางการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ง่ายและสะดวกทุกที่ทุกเวลา
- จัดทำระบบและกลไกการเทียบระดับการศึกษา เทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ทักษะ ความรู้ ประสบการณ์และสมรรถนะเพื่อเชื่อมโยงความก้าวหน้าทางอาชีพของกำลังแรงงาน
- พัฒนาระบบสะสมความรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank System) เพื่อประโยชน์ในการรับรองคุณวุฒิ หรือการประกอบอาชีพ
- จัดทำ พัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้
- จัดทำระบบการประเมินความต้องการของผู้เรียนและต้นสังกัดเพื่อออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือ อาทิ วิชากิจชุมชน สถานประกอบการ ในชุมชน
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้
- จัดทำบทเรียนออนไลน์สำหรับกลุ่มวัยแรงงานเน้นองค์ความรู้ที่ทันสมัย ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน
- ออกแบบสื่อการเรียนรู้และช่องทางในการเข้าถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้พื้นฐานด้านดิจิทัลให้กับกำลังแรงงานแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเปราะบาง
- ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าไปใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติ เพื่อฝึกทักษะรองรับการทำงาน

ประชากรกลุ่มเป้าหมายพิเศษ/
พื้นที่พิเศษ กลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้
อยู่ในระบบการศึกษา การจ้างงาน
หรือการฝึกอบรม

- ส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่พิเศษ (พื้นที่ชายแดน/ชายขอบ พื้นที่ห่างไกล ทุรกันดารและพื้นที่เขตจังหวัดชายแดนภาคใต้) ให้เหมาะสมกับภูมิสังคม อัตลักษณ์ ภาษาถิ่น และความต้องการของคนในพื้นที่
- จัด ส่งเสริม และสนับสนุนให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก และบริการช่วยเหลือให้คนพิการ หรือบุคคลซึ่งมีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้โดยสะดวก และทั่วถึง
- ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้พิการ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการมีงานทำ ส่งเสริมให้มีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต
- จัด ส่งเสริม และสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายวัยเรียนที่ไม่สามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติ หรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร หรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดไปดำเนินการ ในการเข้ารับการศึกษได้เข้ารับการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้นและร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาสูงกว่าระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- จัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพ เนื้อหาที่ทันสมัย เหมาะสมกับคนแต่ละกลุ่มเป้าหมาย
- ส่งเสริมการเรียนการสอนที่ควบคู่ไปกับการฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติ ทางด้านทักษะอาชีพ ทักษะดิจิทัล ทักษะสังคมและอารมณ์

ส่วนที่

5

การขับเคลื่อนแผน
ไปสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนแผน ไปสู่การปฏิบัติ

แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การทำงาน การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตที่จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และมีโอกาสในการพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะที่มีอยู่ให้สูงขึ้นหรือปรับเปลี่ยนทักษะตามความถนัดหรือความจำเป็น โดยมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสเรียนรู้และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ โดยมีกรอบทิศทางและเป้าหมายที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579

แนวทางการขับเคลื่อนแผน การส่งเสริมการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

- สร้างความรู้และความเข้าใจสาระสำคัญของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ให้กับหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างชัดเจน เพื่อการมีส่วนร่วมและสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดประชุม การสื่อสารประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทางเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการนำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 -2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ
- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยจัดการเรียนรู้ทุกระดับในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ในการดำเนินการแปลงยุทธศาสตร์ เป้าหมาย ตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม อาทิ การจัดทำโครงการ กิจกรรม ที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างชัดเจน
- คณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด และผู้บริหารทุกระดับ ต้องให้ความสำคัญและใช้แผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้เป็นกรอบ ในการดำเนินงานและบริหารงานของหน่วยงาน
- บูรณาการประสานการปฏิบัติแผนส่งเสริมการเรียนรู้กับแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งจัดให้มีการจัดโครงการ กิจกรรมร่วมกันในแต่ละระดับ

บทบาทของหน่วยงานระดับต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนแผน

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

- กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษารับรู้ที่มีความต่อเนื่องและชัดเจน
- พัฒนาหลักสูตรการศึกษาที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานสากล สอดคล้องกับพัฒนาการของโลกและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนทุกช่วงวัย และตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ
- พัฒนาระบบการเทียบระดับการศึกษา เทียบเคียงหรือเทียบโอนผลการเรียน ส่งเสริมการประเมินสมรรถนะ ตามมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ
- จัดรูปแบบการเรียนรู้ผ่านระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ สะดวก ไม่จำกัดเวลาและสถานที่
- จัดให้มีระบบและกลไกการทดสอบ การวัด การติดตาม และประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะของผู้เรียน รวมทั้งการให้บริการทางการศึกษา การเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลประชาชนผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล
- ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบที่หลากหลายตามความต้องการ ความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย
- ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกฝนทักษะชีวิต ทักษะอาชีพให้กับประชาชนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น ภาคีเครือข่าย เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้
- ขยายโอกาสทางการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ประชาชนในทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มเป้าหมาย
- ส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ และวิถีชีวิตของประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความหลากหลาย สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง
- ยกย่องมาตรฐานคุณภาพครู พัฒนาครูให้เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- จัดให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของผู้เรียน และข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ ผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- จัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัดให้สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ บริบทของท้องถิ่นและแผนการศึกษาแห่งชาติ
- รับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของภาคีเครือข่ายประกอบการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด
- วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลด้านบริบทและศักยภาพของพื้นที่ด้านการผลิต การประกอบอาชีพ การรับบริการ เพื่อกำหนดความต้องการในการพัฒนาคนในแต่ละพื้นที่ จัดทำฐานข้อมูลด้านอาชีพที่สอดคล้องและสนองความต้องการของท้องถิ่น
- กำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน ประชาชน ในส่วนที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของพื้นที่
- ส่งเสริม สนับสนุน ร่วมมือกับทุกภาคส่วน ภาคีเครือข่ายในพื้นที่ ในการเข้ามามีส่วนร่วมหรือดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในชุมชนผ่านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีมาตรฐานและหลากหลาย
- ส่งเสริมการเรียนรู้โดยใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปรชาญชาวบ้าน ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และมีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ทะเบียนปรชาญชาวบ้าน และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- จัดทำแผนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ แผนปฏิบัติราชการ แผนการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการระดับภาค ให้สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรม บริบทของท้องถิ่น และแผนการศึกษาแห่งชาติ
- วิจัยและพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการบริการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม ความจำเป็น และความสนใจของประชาชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ
- ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ หลักสูตร สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา และพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน หน่วยจัดการเรียนรู้ สถานศึกษา และภาคีเครือข่าย
- ประสาน สนับสนุน และร่วมมือ หรือมอบหมายให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้

- จัดทำแผนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ แผนปฏิบัติราชการ แผนการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการระดับภาค ให้สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรม บริบทของท้องถิ่น และแผนการศึกษาแห่งชาติ
- วิจัยและพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการบริการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม ความจำเป็น และความสนใจของประชาชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ
- ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ หลักสูตร สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรมทางการศึกษา และพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงาน หน่วยจัดการเรียนรู้ สถานศึกษา และภาคีเครือข่าย
- กำกับ ดูแล ส่งเสริม สนับสนุน ประสานแผนตามภารกิจ กิจกรรมพิเศษ ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ในภูมิภาค
- ประสาน สนับสนุน และร่วมมือ หรือมอบหมายให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้
- วิจัย พัฒนาหลักสูตร รูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ตามมาตรา 38 ค. (2)

สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธรในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- จัดทำแผนยุทธศาสตร์การเรียนรู้ แผนปฏิบัติราชการ แผนการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงบูรณาการระดับภาค ให้สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของกรม บริบทของท้องถิ่น และแผนการศึกษาแห่งชาติ
- วิจัยและพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้และการบริการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ วัฒนธรรม ความจำเป็น และความสนใจของประชาชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทุกรูปแบบ
- วิจัย พัฒนาหลักสูตร รูปแบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการบริหารการศึกษา บริหารสถานศึกษา และสายงานนิเทศการศึกษา
- จัดระบบการให้บริการวิชาการ โดยประสานความร่วมมือจากสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำกรุงเทพมหานคร หน่วยจัดการเรียนรู้ ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญา ท้องถิ่น ชุมชน และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน ในการเผยแพร่โครงการพระราชดำริและศาสตร์ พระราชา น้อมนำไปสู่กิจกรรมการปฏิบัติ
- ประสาน สนับสนุน และร่วมมือ หรือมอบหมายให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหรือเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้

สถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

- พิจารณาแผนการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้และแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่ของศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบลและศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่ในด้านวิชาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด
- ประสานความร่วมมือและแนะนำการจัดการเรียนรู้ของภาคีเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนาและแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างยั่งยืนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมถึงผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ หรือภูมิปัญญาให้แก่ประชาชน
- ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อให้ความรู้และพัฒนาอาชีพ แนะนำอาชีพและจัดการเรียนรู้ด้านอาชีพตามหลักสูตร
- ส่งเสริม สนับสนุนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มสนใจ และชุมชน เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างการตระหนักรู้ให้แก่ผู้เรียน ประชาชน ทุกกลุ่มเป้าหมาย
- จัดทำข้อมูลและสารสนเทศรายบุคคลของผู้เรียนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล
- ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ ผู้แนะนำ และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
- ประสานความร่วมมือและแนะนำการจัดการเรียนรู้ของภาคีเครือข่ายในพื้นที่

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบล/แขวง

- รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ข้อมูลความต้องการ/ความจำเป็นด้านการเรียนรู้อื่น ๆ
- สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมถึงผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้ การถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้หรือภูมิปัญญาให้แก่ประชาชน
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะชีวิต และคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนานวัตกรรม ทักษะในการทำงาน ทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะด้านสังคมและความรับผิดชอบ
- จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและมีคุณภาพ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย
- วัดและประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้เพื่อการวางแผนพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

- ส่งเสริม สนับสนุนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มสนใจ และชุมชน ที่สอดคล้องการสร้างจิตสำนึก เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างการตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย
- จัดทำข้อมูลและสารสนเทศรายบุคคลของผู้เรียนและข้อมูลที่เกี่ยวข้องผ่านระบบเทคโนโลยีดิจิทัล

คณะกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด

- พิจารณา ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ และให้ความเห็นชอบแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด
- ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยจัดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด
- ส่งเสริมและสนับสนุนภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดให้มีและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในพื้นที่จังหวัดให้สอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด
- ติดตามการดำเนินงานในการส่งเสริมการเรียนรู้ของหน่วยจัดการเรียนรู้และภาคีเครือข่ายให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ของจังหวัด

หน่วยงานต่าง ๆ และภาคีเครือข่าย

- จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพ ทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้กับคนทุกกลุ่มทุกอาชีพ ให้ได้รับการฝึกฝนทักษะที่สนใจหรือถนัด
- ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- มีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ให้คำแนะนำ และประเมินผลสัมฤทธิ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566
- สนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนประชาชนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้ทุกรูปแบบ ทุกที่ทุกเวลา เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- ร่วมกันจัดหรือส่งเสริมให้บุคคลในชุมชนมีนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดให้มีแหล่งส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ในชุมชน

การติดตามและประเมินผล เพื่อชี้วัดความสำเร็จ และประเด็นที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติม

หลักการติดตามและประเมินผลของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่กระบวนการติดตามและประเมินผลเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพรวม ของแผน

การติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลของแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นรายปี และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของแผนฯ เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าและผลการดำเนินงาน โดยเปรียบเทียบเป้าหมาย ตัวชี้วัด ตามที่แผนกำหนดไว้ พร้อมทั้งประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จ เพื่อนำไปทบทวนและปรับปรุงแนวทางการขับเคลื่อนต่อไป

โครงการ

เพื่อติดตามและประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงาน ทั้งผลผลิต ผลลัพธ์ และผลสัมฤทธิ์ ตลอดจนการประเมินความคุ้มค่าของการดำเนินงาน/โครงการ และความสอดคล้องกับสถานการณ์

กลไกการ ขับเคลื่อน

ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ และภาคีเครือข่ายทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการติดตามประเมินผลมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายตามแนวทางที่แผนกำหนดและหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและระดับพื้นที่ต้องร่วมกันขับเคลื่อน การดำเนินงาน และมีการทบทวนปรับปรุงแผนการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

- สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ พัฒนาคุณภาพของคนทุกกลุ่มทุกช่วงวัยทุกอาชีพ
- การสร้างความเข้าใจในเป้าหมายและประเด็นการขับเคลื่อนงานของผู้ปฏิบัติทุกหน่วยงานทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ
- การปรับเปลี่ยนกระบวนการคิดของการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้คนทุกกลุ่มทุกช่วงวัยทุกอาชีพ ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- มีการบริหารจัดการและการเชื่อมโยงประเด็นและแนวทางการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของแผน มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลให้เกิดการนำไปปฏิบัติ
- มีการจัดทำคู่มือการประเมินการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อวัดความสำเร็จ รวมไปถึงการติดตามการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้
- การปรับระบบการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพ ปรับโครงสร้างการบริหารงานให้มีความชัดเจนในด้านบทบาทหน้าที่ การบริหารงานบุคคลในแต่ละระดับให้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนได้รับบริการทางการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2566). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2565. กรุงเทพฯ:บริษัท อมรินทร์ คอร์เปอเรชั่นส์ จำกัด (มหาชน). https://www.dop.go.th/th/know_detail?id=2521
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2567). รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2567. บริษัท พิมพ์ดี จำกัด. https://rdic.cdd.go.th/wp-content/uploads/sites/154/2025/01/รายงานคุณภาพชีวิตคนไทยปี2567_e-book_compressed.pdf
- กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). แผนที่นำทางการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้านการศึกษา SDG4 Roadmap. (ม.ป.ท.).
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2567, 24 มกราคม). Learning City คืออะไร. <https://www.eef.or.th/infographic-learning-city/>
- _____. (2567, 23 กุมภาพันธ์). กสศ.จับมือธนาคารโลก เปิดรายงาน “ทักษะพื้นฐานชีวิต” คนไทยเข้าขั้นวิกฤต เร่งสร้างความร่วมมือ ผลักดันนโยบายเชิงบูรณาการ. <https://www.eef.or.th/article-asat-230224/>
- _____. (2567, 28 กุมภาพันธ์). ผลสำรวจทักษะคนไทยกับขับเคลื่อนประเทศด้วย Evidence-based policy. <https://www.eef.or.th/article-280224/>
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 - 2569. (2567, 13 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 141 ตอนพิเศษ 309 ง. หน้า 11-13.
- ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 1-71.
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2562, พฤศจิกายน). การสำรวจความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป พ.ศ. 2562. <https://kb.hsri.or.th/dspace/handle/11228/5216>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2561/A/082/T_0001.PDF
- สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (มหาชน). (2024, 9 กรกฎาคม). 7 รูปแบบพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่น่าสนใจในยุคนี้. <https://knowledgeportal.okmd.or.th/article/668cf4bfa6d71>
- _____. (ม.ป.ป.). Urbanization การขยายตัวของความเป็นเมือง. <https://www.okmd.or.th/okmd-opportunity/urbanization/256/>
- _____. (2564, 1 มิถุนายน). 10 เทรนด์การเรียนรู้ของโลก เมื่อโลกกลายเป็นดินแดนแห่งการเรียนรู้ไร้พรมแดน. <https://www.okmd.or.th/okmd-kratooktomkit/4142/>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560) . แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. บริษัท พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.

_____. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. <https://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/1651>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567, 23 สิงหาคม) จำนวนและร้อยละของประชากรไทยในเขตเทศบาล จากการทะเบียน จำแนกตามภาคและจังหวัด พ.ศ. 2555 - 2565. https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/statistics_and_indicators?impt_branch=300

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ. (พ.ศ. 2566 - 2570). <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2023/20230718-National-policies-and-plans-2566-2570.pdf>

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2565). รายงานการศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) เพื่อรองรับการพลิกโฉมฉบับพลันและ วิฤตการณ์โลก. บริษัท พรินท์เอเบิล จำกัด. <https://www.nxpo.or.th/th/report/9519/?fbclid=IwAR37xv2ndPwk7RleLDXCqUhjA76pL1ImAZENPqPycqw9nZtsaKoHdfnc3tY>

_____. (ม.ป.ป.). บทวิเคราะห์แนวทางการขยับอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) ของประเทศไทย ประจำปี 2567. <https://datacenter.nxpo.or.th/uploads/บทวิเคราะห์%20IMD202024.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570). <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13>

_____. (2568). (ร่าง) รายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2567. <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>

_____. (2567). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจน และความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=15744

Learning Space Solutions. (ม.ป.ป.). 7 ขั้นตอนสู่การสร้างพื้นที่การเรียนรู้สมัยใหม่ที่ประสบความสำเร็จ. <https://www.learningspacesolutions.com/modern-learning-spaces/>

UNESCO Institute for Statistics. (n.d.). Literacy. <https://uis.unesco.org/node/3079547#slideou>

United Nations. (n.d.). GLOBAL ISSUES Population. <https://www.un.org/en/global-issues/population>

ภาคผนวก

รายละเอียดตัวชี้วัดแผนการส่งเสริมการเรียนรู้
(พ.ศ. 2568 - 2570)
ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ภาคผนวก ก

รายละเอียดตัวชี้วัดแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ (พ.ศ. 2568 - 2570) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เป้าประสงค์ที่ 1 ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ สอดคล้องตามศักยภาพ มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นของโลกยุคใหม่

ตัวชี้วัดที่ 1

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 1	อัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (IMD) - อัตราการไม่รู้หนังสือ (Interval ร้อยละ 0.7) - การจัดอันดับ (Interval 4 อันดับ)
ค่าเป้าหมายปี 2570	อัตราการไม่รู้หนังสืออยู่ที่ ร้อยละ 4.1 และการจัดอันดับอยู่ที่อันดับ 47
คำอธิบาย	- International Institute for Management Development (IMD) คือ สถาบันการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจ และมีหน่วยงานในสังกัดคือสถาบัน IMD World Competitiveness Center เป็นหน่วยงานในระดับสากล ที่ทำการเผยแพร่รายงานการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ - การไม่รู้หนังสือ หมายถึง บุคคลที่ไม่สามารถอ่านและเขียนได้ โดยวัดจากความไม่สามารถเข้าใจข้อความสั้น ๆ ง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน
ข้อมูลที่ใช้	- จำนวนผู้ไม่รู้หนังสืออายุ 15 ปีขึ้นไป
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	พิจารณาจากร้อยละและอันดับของอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากร (อายุ 15 ปีขึ้นไป) ตามผลของ IMD

ตัวชี้วัดที่ 2

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 2	ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่สามารถจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 80
คำอธิบาย	- การจัดการเรียนการสอนหรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การดำเนินกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 - ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R 8Cs) 3R คือ Reading (อ่านออก) (W)riting (เขียนได้) (A)rithmetics (คิดเลขเป็น) 8Cs คือ • Critical Thinking and Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) • Creativity and Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) • Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) • Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) • Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) • Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) • Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้) • Compassion (มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย)

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้เรียน b จำนวนสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 3

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 3	ร้อยละของสถานศึกษาในสังกัดที่มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ค่าเป้าหมายปี 2568	ร้อยละ 80
คำอธิบาย	- หลักสูตรสถานศึกษา (School-Based Curriculum) หมายถึง แผนหรือแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจัดทำโดยคณะบุคคลของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถทักษะและคุณลักษณะรวมถึงสมรรถนะที่กำหนดไว้
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 b จำนวนสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 4

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 4	ร้อยละของผู้เรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 50 ขึ้นไป (จำแนกตามสาระการเรียนรู้หรือระดับการศึกษา)
ค่าเป้าหมายปี 2568	ร้อยละ 43
คำอธิบาย	คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal National Education Test : N-NET) ของนักเรียนชั้นปีสุดท้ายในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดสอบครอบคลุมเนื้อหา 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม
ข้อมูลที่ใช้	- คะแนนเฉลี่ยรวมทุกสาระการเรียนรู้ของ N-NET ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดสอบครอบคลุมเนื้อหา 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ • สาระทักษะการเรียนรู้ • สาระความรู้พื้นฐาน • สาระการประกอบอาชีพ • สาระทักษะการดำเนินชีวิต • สาระการพัฒนาสังคม
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	นำเข้าข้อมูลที่คำนวณโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (มาทศน)

ตัวชี้วัดที่ 5

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 5	ระดับคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษา นอกระบบโรงเรียน (N-NET)
ค่าเป้าหมายปี 2568	42 คะแนน
คำอธิบาย	คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาของผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษา นอกระบบโรงเรียน (Non-Formal National Education Test : N-NET) ของนักเรียนชั้นปีสุดท้ายในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษา ตอนปลาย ของหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดสอบครอบคลุมเนื้อหา 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะ การดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม
ข้อมูลที่ใช้	- คะแนนเฉลี่ยรวมทุกสาระการเรียนรู้ของ N-NET ในระดับประถมศึกษา ประกอบด้วย สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต สาระการพัฒนาสังคม - คะแนนเฉลี่ยรวมทุกสาระการเรียนรู้ของ N-NET ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต สาระการพัฒนาสังคม - คะแนนเฉลี่ยรวมทุกสาระการเรียนรู้ของ N-NET ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย สาระทักษะการเรียนรู้ สาระความรู้พื้นฐาน สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต สาระการพัฒนาสังคม
วิธีการวิเคราะห์ ข้อมูล	นำเข้าข้อมูลที่คำนวณโดยสำนักทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (มาหาชน)

ตัวชี้วัดที่ 6

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 6	อัตราการสำเร็จการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 70
คำอธิบาย	- อัตราการสำเร็จดังกล่าว จำกัดเฉพาะในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ - การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา - จำนวนผู้เรียนที่คาดว่าจะจบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง จำนวนผู้เรียนที่คาดว่าจะจบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีงบประมาณ (2 ภาคเรียน) - ปีงบประมาณ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น
ข้อมูลที่ใช้	- a จำนวนผู้จบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีงบประมาณ - b จำนวนผู้เรียนที่คาดว่าจะจบการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีงบประมาณ
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 7

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 7	ร้อยละของผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษา มิติความรู้ความคิด
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 90
คำอธิบาย	- การเทียบระดับการศึกษา หมายถึง การนำผลการเรียน ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการศึกษาที่จัดเป็นหลักสูตรเฉพาะหรือหลักสูตรฝึกอบรมตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและการศึกษาตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์การทำงานมาประเมินเพื่อเทียบระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง - การประเมินเทียบระดับการศึกษา หมายถึง วิธีการ กระบวนการ ในการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมลักษณะที่สำคัญ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียนรู้ให้เท่าระดับการศึกษาระดับใดระดับหนึ่ง หรือสูงกว่าระดับการศึกษาที่ยื่นขอรับการประเมินตามเกณฑ์ที่กำหนด - ปิงบประมาณ หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป และให้ใช้ปี พ.ศ. ที่ถัดไปเป็นชื่อสำหรับปีงบประมาณนั้น
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนผู้ผ่านการประเมินเทียบระดับการศึกษาในปีงบประมาณ b จำนวนผู้เข้ารับการประเมินเทียบระดับการศึกษาในปีงบประมาณ
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

เป้าประสงค์ที่ 2 ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับการทางการศึกษาและบริการทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเอง
มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวชี้วัดที่ 8

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 8	จำนวนของประชาชนที่เข้าถึงบริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 10,000,000 คน/ปี
คำอธิบาย	- การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ ความต้องการหรือตามความถนัดของตน สามารถเพิ่มพูน ทักษะ ความรอบรู้เท่าทันพัฒนาการของโลกอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้โดยสะดวกทุกที่ทุกเวลา หลากหลายรูปแบบ และสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทุกประเภทได้ - ประชาชน หมายถึง ประชาชนทุกคนทุกช่วงวัย
ข้อมูลที่ใช้	- a จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการส่งเสริมการอ่าน - b จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม - c จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$a + b + c$

ตัวชี้วัดที่ 9

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 9	จำนวนของประชาชนที่ได้รับบริการการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 500,000 คน/ปี
คำอธิบาย	- การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้หรือฝึกฝน เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ทักษะ ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการของตนในการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาทักษะชีวิต และการพัฒนาสังคมและชุมชน
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพ b จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการพัฒนาสังคมและชุมชน b จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้านการพัฒนาทักษะชีวิต
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$a + b + c$

ตัวชี้วัดที่ 10

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 10	ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะเพื่อรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 60

ประเด็น	รายละเอียด
คำอธิบาย	- กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ประชาชนทุกช่วงวัยที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม/เรียนรู้ตามหน่วยจัดการเรียนรู้ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี สามารถป้องกันและแก้ปัญหาจากภัยคุกคามได้อย่างเหมาะสม - ภัยคุกคาม ได้แก่ 1. ภัยยาเสพติด 2. ภัยพิบัติจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยหนาว ภัยแล้ง อัคคีภัย ธรณีพิบัติภัย 3. ภัยจากอุบัติเหตุ เช่น อุบัติเหตุทางถนน อุบัติเหตุจากการเล่นน้ำ 4. โรคติดต่ออุบัติใหม่ หมายถึง โรคติดต่อชนิดใหม่ ๆ หรือ โรคติดเชื้อที่มีแนวโน้มที่จะพบมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ ตัวอย่างโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ เช่น โรคเอดส์ ไข้หวัดใหญ่ สัตว์ปีกหรือไข้หวัดนก เป็นต้น โรคติดต่ออุบัติซ้ำ หมายถึง โรคติดเชื้อที่เคยแพร่ระบาดในอดีต แต่กลับมาระบาดขึ้นอีก เช่น วัณโรค ไข้เลือดออก และมาลาเรีย เป็นต้น 5. PM 2.5 หมายถึง ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ไม่เกิน 2.5 ไมครอน สามารถผ่าน การกรองของจมูกและเข้าสู่ชั้นในสุดของปอดได้ อันตรายจากฝุ่น PM 2.5 คือ สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางพาสารอื่นๆ เข้าสู่ปอด ด้วยการให้สารเหล่านั้น มาเคลือบบนผิวของมัน เช่น สารก่อมะเร็ง สารโลหะหนัก เป็นต้น 6. อาชญากรรมไซเบอร์ หมายถึง การกระทำความผิดทางกฎหมายโดยใช้ คอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เป็นเครื่องมือในการก่อให้เกิดความเสียหาย และ/หรือแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อาชญากรรมทางไซเบอร์สามารถเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ อาทิ การโจมตีระบบคอมพิวเตอร์ การทำลาย-แก้ไข-ขโมยข้อมูล การหลอกลวงให้เสียทรัพย์ เป็นต้น การรู้เท่าทัน อาชญากรรมทางไซเบอร์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตการทำงานและชีวิตประจำวัน จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับการส่งเสริม สนับสนุนในการสร้างการเรียนรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจในภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถป้องกันตนเอง และแก้ปัญหาจากภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ b จำนวนค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่ละปีงบประมาณ
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) \times 100$

ตัวชี้วัดที่ 11

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 11	จำนวนผู้เรียนที่เป็นผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส (เด็กเร่ร่อน) ได้รับการศึกษาการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 8,500 คน/ปี
คำอธิบาย	- ผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ - ผู้เรียนพิการได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น หมายถึง ผู้เรียนพิการที่ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือได้รับบริการทางการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ เหมาะสมกับประเภทความพิการตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualize Education Program)

ประเด็น	รายละเอียด
คำอธิบาย	- ผู้ด้อยโอกาส (เด็กเร่ร่อน) ได้รับการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความจำเป็น หมายถึง เด็กที่ไม่มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือไม่เลี้ยงดู หรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ จนเป็นเหตุให้เด็กต้องเร่ร่อนไปในที่ต่าง ๆ หรือเด็กที่มีพฤติกรรมใช้ชีวิต เร่ร่อนจนน่าจะเกิดอันตรายต่อสวัสดิภาพของตน ได้รับความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และพึ่งพาตนเองได้
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนผู้เรียนพิการที่ได้รับการพัฒนาสมรรถภาพหรือบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น b จำนวนผู้เรียนด้อยโอกาส (เด็กเร่ร่อน) ได้รับการทางการศึกษาที่เหมาะสมตามความต้องการจำเป็น
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	a + b

ตัวชี้วัดที่ 12

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 12	จำนวนผู้เรียนสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ทุรกันดารได้รับการทางการศึกษา
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 12,000 คน/ปี

ประเด็น	รายละเอียด
คำอธิบาย	- ผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ - พื้นที่ทุรกันดาร ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่ ตาก น่าน แม่ฮ่องสอน เชียงราย แพร่ ลำพูน ลำปาง พะเยา กาญจนบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และพังงา
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนผู้เรียนในพื้นที่ทุรกันดารได้รับจัดสรรทุนการศึกษา b จำนวนผู้เรียนในพื้นที่ทุรกันดารได้รับสนับสนุนเสื้อผ้าและอุปกรณ์การเรียนรู้
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	a + b

ตัวชี้วัดที่ 13

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 13	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)
ค่าเป้าหมายปี 2570	ระดับ 5
คำอธิบาย	- ระดับความสำเร็จของการพัฒนาระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) หมายถึง การดำเนินงานในการจัดทำระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

ประเด็น	รายละเอียด	
เกณฑ์การให้คะแนน	ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน
	1	มีหลักเกณฑ์และคู่มือการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต
	2	จัดทำ Platform Credit Bank เริ่มดำเนินงานเป็นข้อมูลใหม่
	3	ทดลองระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิตในพื้นที่นำร่อง
	4	จัดเก็บข้อมูล เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานธนาคารหน่วยกิต
	5	มีระบบสะสมหน่วยการเรียนรู้ในธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ที่เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ

ตัวชี้วัดที่ 14

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 14	จำนวนประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพตามความถนัด
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 14,000 คน/ปี

ประเด็น	รายละเอียด
คำอธิบาย	- ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี สตูล และยะลา
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านอาชีพ b จำนวนประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านกีฬา c จำนวนประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$a + b + c$

ตัวชี้วัดที่ 15

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 15	จำนวนผู้ได้รับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาชีพและการพัฒนาด้านอาชีพที่นำความรู้ไปสร้างรายได้จากอาชีพได้
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 10,000 คน/ปี
คำอธิบาย	- การเรียนรู้เพื่อการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพของบุคคล เพื่อเข้าสู่อาชีพ ประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพของตนเองได้

ประเด็น	รายละเอียด
	- การฝึกอบรมประชาชน หมายถึง กิจกรรมฝึกอบรมประชาชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือพัฒนาอาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การยกระดับคุณภาพชีวิต
ข้อมูลที่ใช้	จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพที่นำความรู้ไปสร้างรายได้จากอาชีพได้
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	เก็บข้อมูลจากจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมด้านการประกอบอาชีพและการพัฒนาอาชีพที่นำความรู้ไปสร้างรายได้จากอาชีพได้

ตัวชี้วัดที่ 16

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 16	จำนวนผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมและพัฒนาทักษะชีวิต
ค่าเป้าหมายปี 2570	ไม่น้อยกว่า 160,000 คน/ปี
คำอธิบาย	- ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป - การพัฒนาและส่งเสริมทักษะชีวิตให้กับผู้สูงอายุ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อคงสมรรถนะทางกาย จิต และสมอง ในรูปแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต 4 มิติ ประกอบด้วย มิติสุขภาพ มิติเศรษฐกิจ มิติสภาพแวดล้อม/เทคโนโลยี และมิติสังคม
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	จำนวนผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตผู้สูงอายุ

เป้าประสงค์ที่ 3 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
ปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ มีสมรรถนะ
ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานวิชาชีพหรือมาตรฐานตำแหน่ง

ตัวชี้วัดที่ 17

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 17	ร้อยละของบุคลากรทุกระดับได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ/มาตรฐานตำแหน่ง
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 60
คำอธิบาย	- บุคลากร หมายถึง บุคลากรในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร ส่วนกลาง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และพนักงานราชการ - วิชาชีพ หมายถึง วิชาชีพทางการศึกษาที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ รวมทั้งการรับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา และการบริหารการศึกษานอกสถานศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการศึกษา ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศ และการบริหารการศึกษาในหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ - มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องประพฤติปฏิบัติตาม ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานและมาตรฐานการปฏิบัติตน - มาตรฐานตำแหน่ง หมายถึง ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบลักษณะงานที่ปฏิบัติให้ทันสมัยและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงและหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนด

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนบุคลากรทุกระดับที่ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ/มาตรฐานตำแหน่ง b จำนวนบุคลากรทุกระดับที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของหน่วยงานทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 18

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 18	ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 60
คำอธิบาย	ข้อมูลการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ผ่านการพัฒนาให้มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล การรู้เท่าทันดิจิทัล สามารถเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีมาสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการนำไปใช้ตลอดจนกระบวนการพัฒนาที่สามารถเรียนรู้และเพิ่มพูนได้ หรือการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหรือเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน หรือการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน b จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะเทคโนโลยีดิจิทัล
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

เป้าประสงค์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

ตัวชี้วัดที่ 19

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 19	ผลคะแนนประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับผ่านตามเกณฑ์ ITA (Integrity and Transparency Assessment)
ค่าเป้าหมายปี 2570	89 คะแนนขึ้นไป
คำอธิบาย	- ITA (Integrity and Transparency Assessment) คือ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย ๑๐ ตัวชี้วัด ดังนี้ ตัวชี้วัดที่ 1 การปฏิบัติหน้าที่ ตัวชี้วัดที่ 2 การใช้งบประมาณ ตัวชี้วัดที่ 3 การใช้อำนาจ ตัวชี้วัดที่ 4 การใช้ทรัพย์สินของทางราชการ ตัวชี้วัดที่ 5 การแก้ไขปัญหาการทุจริต ตัวชี้วัดที่ 6 คุณภาพการดำเนินงาน ตัวชี้วัดที่ 7 ประสิทธิภาพการสื่อสาร ตัวชี้วัดที่ 8 การปรับปรุงระบบการทำงาน ตัวชี้วัดที่ 9 การเปิดเผยข้อมูล ตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต
ข้อมูลที่ใช้	- หลักเกณฑ์การประเมิน ITA ประกอบด้วย ๓ เครื่องมือ โดยมีผลรวมคะแนนร้อยละ 100 ดังนี้ 1. แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (Internal Integrity and Transparency Assessment :IIT) เป็นการประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในที่มีต่อหน่วยงานตนเอง โดยวัดการรับรู้ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 1 – ตัวชี้วัดที่ 5 โดยมีค่าน้ำหนักร้อยละ 30

ประเด็น	รายละเอียด
	2. แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (External Integrity and Transparency Assessment: EIT) เป็นการประเมินระดับการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกที่มีต่อหน่วยงาน ประเมินโดยวัดการรับรู้ 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 6 – ตัวชี้วัดที่ 8 โดยมีค่าน้ำหนักร้อยละ 30 3. แบบตรวจการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (Open Data Integrity and Transparency Assessment : OIT) เป็นการประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะของหน่วยงานเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเว็บไซต์หลักของหน่วยงานได้ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดที่ 9 – ตัวชี้วัดที่ 10 โดยมีค่าน้ำหนักร้อยละ 40
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	พิจารณาจากผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.)

ตัวชี้วัดที่ 20

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 20	ผลคะแนนการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้
ค่าเป้าหมายปี 2570	420 คะแนน
คำอธิบาย	- PMQA 4.0 คือ เครื่องมือการประเมินระบบการบริหารของส่วนราชการ ในเชิงบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการกับเป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้ส่วนราชการพัฒนาไปสู่ระบบราชการ 4.0 เพื่อประเมินความสามารถในการบริหารจัดการภายในหน่วยงานและความพยายามของส่วนราชการในการขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน

ประเด็น	รายละเอียด
	- พิจารณาผลจากผลการประเมินสถานการณ์เป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) ซึ่งเป็นคะแนนเฉลี่ยในภาพรวม 7 หมวด ประกอบด้วย หมวด 1 การนำองค์การ หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ หมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	พิจารณาจากผลการประเมินสถานการณ์เป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) จากสำนักงาน ก.พ.ร.

ตัวชี้วัดที่ 21

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 21	ร้อยละของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด และสถานศึกษาที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน/ผู้ชำนาญการในภูมิปัญญาท้องถิ่น/ภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 100
คำอธิบาย	- การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการ วิธีการที่หน่วยงานหรือองค์กร กำหนดให้บุคคลหรือกลุ่มคนที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถรวมตัวกัน เพื่อช่วยเหลือการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา พื้นที่ จังหวัด ภูมิภาค ด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติการและการติดตามผลการดำเนินงานตามแผน

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด และสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับชุมชน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ภาคีเครือข่าย ในการส่งเสริมการเรียนรู้ b จำนวนสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด และสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 22

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 22	ร้อยละของโครงการของหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามค่าเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 10
คำอธิบาย	- โครงการของหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง โครงการที่ได้จัดสรรงบประมาณ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ และนำเข้าข้อมูลโครงการ/การดำเนินงาน ในระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) - การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ หมายถึง การนำผลการดำเนินงานโครงการ/การดำเนินงานไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติที่สอดคล้องกับโครงการนั้น ๆ

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนโครงการที่มีการดำเนินการและนำเข้าข้อมูลจากระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ (eMENSCR) ที่บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ที่สอดคล้องกับโครงการนั้น ๆ b จำนวนโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณของกรมส่งเสริมการเรียนรู้
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 23

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 23	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษา สำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ระดับยอดเยี่ยม
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 80
คำอธิบาย	- ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกเป็น กำลังพัฒนา ปานกลาง ดี ดีเลิศ ยอดเยี่ยม - มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในแบ่งเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับยอดเยี่ยม b จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 24

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 24	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ระดับยอดเยี่ยม
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 80
คำอธิบาย	- ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกเป็น กำลังพัฒนา ปานกลาง ดี ดีเลิศ ยอดเยี่ยม - มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในแบ่งเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง ระดับยอดเยี่ยม b จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 25

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 25	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพภายในมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ระดับยอดเยี่ยม
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 80
คำอธิบาย	- ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำแนกเป็น กำลังพัฒนา ปานกลาง ดี ดีเลิศ ยอดเยี่ยม - มาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในแบ่งเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และมาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ

ประเด็น	รายละเอียด
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ที่มีผลการประเมินคุณภาพภายใน มาตรฐานการศึกษาสำหรับสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ ระดับยอดเยี่ยม b จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ ข้อมูล	$(a / b) * 100$

เป้าประสงค์ที่ 5 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ 26

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 26	ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ครู ให้เข้าถึงแพลตฟอร์มสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัด ประเมิน และพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน
ค่าเป้าหมายปี 2570	ร้อยละ 80
คำอธิบาย	แพลตฟอร์มสื่อการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งเก็บสื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงสื่อได้ง่ายและนำไปใช้ได้
ข้อมูลที่ใช้	a จำนวนสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ครูให้เข้าถึงแพลตฟอร์มสื่อการเรียนรู้ b จำนวนสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งหมด
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	$(a / b) * 100$

ตัวชี้วัดที่ 27

ประเด็น	รายละเอียด
ตัวชี้วัดที่ 27	ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ขนาดใหญ่ (Big Data) ในทุกมิติ
ค่าเป้าหมายปี 2570	ระดับ 5

ประเด็น	รายละเอียด												
คำอธิบาย	- ระดับความสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ขนาดใหญ่ (Big Data) ในทุกมิติ หมายถึง การดำเนินงานในการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ (Big Data) 7 มิติ ได้แก่ มิติ 1 ฐานข้อมูลหน่วยงานและสถานศึกษา มิติ 2 ฐานข้อมูลผู้เรียนและผู้รับบริการ มิติ 3 ฐานข้อมูลผลการเรียน มิติ 4 ฐานข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา มิติ 5 ฐานข้อมูลผู้เรียนที่หลุดจากระบบการศึกษา มิติ 6 ฐานข้อมูลหลักสูตรและวิชา และมิติ 7 ฐานข้อมูลการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ และหน่วยงานภายนอกใช้ประโยชน์ร่วมกัน												
เกณฑ์การให้คะแนน	<table> <tr> <th>ระดับคะแนน</th><th>เกณฑ์การให้คะแนน</th></tr> <tr> <td>1</td><td>มีแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้และแนวทางการเชื่อมโยงฐานข้อมูล</td></tr> <tr> <td>2</td><td>การจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ มิติที่ 1-4</td></tr> <tr> <td>3</td><td>การจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ มิติที่ 5-7</td></tr> <tr> <td>4</td><td>มีการวางระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูล</td></tr> <tr> <td>5</td><td>มีฐานข้อมูลการเรียนรู้ขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ถูกต้องและทันสมัย เพื่อใช้ในการบูรณาการการบริหารจัดการของผู้บริหาร สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และให้บริการแก่ผู้เรียน/ประชาชนผู้รับบริการ</td></tr> </table>	ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน	1	มีแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้และแนวทางการเชื่อมโยงฐานข้อมูล	2	การจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ มิติที่ 1-4	3	การจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ มิติที่ 5-7	4	มีการวางระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูล	5	มีฐานข้อมูลการเรียนรู้ขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ถูกต้องและทันสมัย เพื่อใช้ในการบูรณาการการบริหารจัดการของผู้บริหาร สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และให้บริการแก่ผู้เรียน/ประชาชนผู้รับบริการ
ระดับคะแนน	เกณฑ์การให้คะแนน												
1	มีแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้และแนวทางการเชื่อมโยงฐานข้อมูล												
2	การจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ มิติที่ 1-4												
3	การจัดทำฐานข้อมูลการเรียนรู้ มิติที่ 5-7												
4	มีการวางระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูล												
5	มีฐานข้อมูลการเรียนรู้ขนาดใหญ่ (Big Data) ที่ถูกต้องและทันสมัย เพื่อใช้ในการบูรณาการการบริหารจัดการของผู้บริหาร สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และให้บริการแก่ผู้เรียน/ประชาชนผู้รับบริการ												

ความเป็นมาของ
กรมส่งเสริมการเรียนรู้

ภาคผนวก ข

จุดเริ่มต้นจากงานการศึกษาผู้ใหญ่สู่การส่งเสริมการเรียนรู้

พระราชกฤษฎีกาการจัดวางระเบียบการในกระทรวงศึกษาธิการ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2483 ได้แบ่งส่วนราชการในสำนักงานปลัดกระทรวงธรรมการ (กระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน) และให้มีการจัดตั้ง “กองการศึกษาผู้ใหญ่” สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2483 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือได้รับการศึกษาจนอ่านออกเขียนได้ โดยได้ริเริ่มโครงการการเรียนรู้หนังสือทั่วประเทศ

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 รัฐบาลได้ยกฐานะกองการศึกษาผู้ใหญ่เป็นกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยโอนกองการศึกษาผู้ใหญ่ และสำนักงานโครงการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ศูนย์บริการเพื่อการศึกษา สังกัดกรมวิชาการ เข้ามารวมกันแล้วได้ตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2522 ให้มีหน้าที่จัดการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อแก้ไขการไม่รู้หนังสือแก่ผู้ที่ไร้โอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน ให้การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น จัดบริการส่งเสริมการอ่าน การศึกษาทางสื่อมวลชน จัดการศึกษานอกโรงเรียนในรูปแบบที่เหมาะสมอื่น ๆ

พ.ศ. 2545 ได้มีการปฏิรูประบบราชการ และมีการยุบรวมกรมต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการจาก 14 กรม เหลือ 5 สำนักงาน ทำให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน ถูกยุบเป็นสำนักงานบริหารงานการศึกษา นอกโรงเรียนสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พุทธศักราช 2551 ได้มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2551 ส่งผลให้สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ได้ปรับเปลี่ยนเป็นสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด หกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (18 พฤษภาคม 2566) โดยเปลี่ยนสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ และการเรียนรู้รูปแบบอื่น

รายชื่อหน่วยงานในสังกัด
กรมส่งเสริมการเรียนรู้

หน่วยงานส่วนกลาง

ภาคผนวก ค

รายชื่อหน่วยงานในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ชื่อหน่วยงาน	ตัวย่อ
สำนักงานเลขาธิการกรม	สล.
กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	กพร.
กลุ่มตรวจสอบภายใน	ตสน.
กลุ่มพัฒนาระบบการทดสอบ	กก.
กลุ่มเทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศ	กย.
กลุ่มกิจการพิเศษ	กศ.
กองบริหารทรัพยากรบุคคล	กบ.
กองยุทธศาสตร์และแผนงาน	กพ.
กองส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรม การเรียนรู้	กพ.
กองมาตรฐานและส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อคุณวุฒิ	กว.
ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ ทางวิทยาศาสตร์	ศว.
ศูนย์เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้	ศก.

หน่วยงานการศึกษา

ชื่อหน่วยงาน	ตัวย่อ
สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคเหนือ	สถาบัน สกร. ภาคเหนือ
สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคกลาง	สถาบัน สกร. ภาคกลาง
สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคตะวันออก	สถาบัน สกร. ภาคตะวันออก
สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคใต้	สถาบัน สกร. ภาคใต้
สถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สถาบัน สกร. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร	สร.
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำกรุงเทพมหานคร	สกร. ประจำกรุงเทพมหานคร
สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด (76 จังหวัด)	สกร. ประจำจังหวัด
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ	ศกพ.

หน่วยงานที่เป็นสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา	ตัวย่อ
สถาบันการศึกษาทางไกล	สทก.
สถาบันส่งเสริมและพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้	สพส.
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา กาญจนบุรี	ศว.กาญจนบุรี
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ขอนแก่น	ศว.ขอนแก่น
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นครพนม	ศว.นครพนม
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นครราชสีมา	ศว.นครราชสีมา
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นครศรีธรรมราช	ศว.นครศรีธรรมราช
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นครสวรรค์	ศว.นครสวรรค์
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา พระนครศรีอยุธยา	ศว.พระนครศรีอยุธยา
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา พิษณุโลก	ศว.พิษณุโลก
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา สมุทรสาคร	ศว.สมุทรสาคร

หน่วยงานที่เป็นสถานศึกษา(ต่อ)

ชื่อสถานศึกษา	ตัวย่อ
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา อุบลราชธานี	ศว.อุบลราชธานี
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษารังสิต	ศว.รังสิต
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาสระแก้ว	ศว.สระแก้ว
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาลำปาง	ศว.ลำปาง
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาตรัง	ศว.ตรัง
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษายะลา	ศว.ยะลา
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาปัตตานี	ศว.ปัตตานี
ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อศึกษานราธิวาส	ศว.นราธิวาส
ศูนย์วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อศึกษาร้อยเอ็ด	ศว.ร้อยเอ็ด
อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ท วังกอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ศว.หัวากอ

หน่วยงานที่เป็นสถานศึกษา(ต่อ)

ชื่อสถานศึกษา	ตัวย่อ
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนชุมพร	ศฝช.ชุมพร
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนเชียงราย	ศฝช.เชียงราย
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนปัตตานี	ศฝช.ปัตตานี
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนมุกดาหาร	ศฝช.มุกดาหาร
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนสุรินทร์	ศฝช.สุรินทร์
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนสระแก้ว	ศฝช.สระแก้ว
ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนอุตรดิตถ์	ศฝช.อุตรดิตถ์

หน่วยงานที่เป็นสถานศึกษา(ต่อ)

ชื่อสถานศึกษา	ตัวย่อ
ศูนย์ฝึกวิชาชีพจังหวัดกาญจนบุรี “สามสงฆ์ทรงพระคุณ”	ศฝส.
ศูนย์ฝึกและพัฒนาเกษตรกรรมวัดญาณ สังวรารามวรมหาวิหารอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ	ศฝก.
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง)	ศกก.
ศูนย์วงเดือน อาคมสุรทัณฑ์	ศวอ.
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ	สกร.ระดับอำเภอ
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับเขต	สกร.ระดับเขต

หน่วยงานที่เป็นศูนย์การเรียนรู้

ชื่อศูนย์การเรียนรู้	ตัวย่อ
ศูนย์การเรียนรู้ระดับตำบล	ศกร.ระดับตำบล
ศูนย์การเรียนรู้ระดับแขวง	ศกร.ระดับแขวง
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน	ศรช.
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง”	ศคช.
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกน	ศรช.ชาวไทยมอแกน
ศูนย์การเรียนรู้สำหรับคนไทย ในต่างประเทศ	ศกร. สำหรับคนไทย ในต่างประเทศ

คำสั่ง

ภาคผนวก ง

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ที่ ๑๐๙/๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖) และมีผลยกเลิกพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้เปลี่ยน สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เป็น กรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นกรมในกระทรวงศึกษาธิการ

ดังนั้น เพื่อให้ภารกิจที่ต้องดำเนินการตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการส่งเสริมการเรียนรู้ ดังนี้

๑. คณะที่ปรึกษา

๑.๑ นายคมกฤช จันทร์ขจร
รองเลขาธิการ กศน.
รักษาราชการแทนเลขาธิการ กศน.	ที่ปรึกษา
๑.๒ นางสาวทรงศรี วีระรังษิยากรณ์
รองเลขาธิการ กศน.	ที่ปรึกษา
๑.๓ นายวุฒิพล หัตถานี
รองเลขาธิการ กศน.	ที่ปรึกษา

๒. คณะอนุกรรมการ

๒.๑ นางวิเลชา สีสวรรณ์
ผู้รับบำนาญ สำนักงาน กศน.	ประธาน
๒.๒ นายจรูญศักดิ์ พุดน้อย
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดชัยภูมิ	รองประธาน
๒.๓ นายวรินทร์ วิรุณพันธ์
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดอุดรธานี	คณะอนุกรรมการ
๒.๔ นางชนิษฐา มะลิสุวรรณ
ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดยะลา	คณะอนุกรรมการ

๒.๕ นาง...

- ๒ -

๒.๕	นางวิบูลผล พร้อมมูล ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดชลบุรี	คณะกรรมการ
๒.๖	นางสาวทิพวรรณ เตียงธวัช ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงใหม่	คณะกรรมการ
๒.๗	นางสาวเจนจิรี สร้อยประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดลพบุรี	คณะกรรมการ
๒.๘	นายมงคลชัย ศรีสะอาด ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัดอุทัยธานี	คณะกรรมการ
๒.๙	นางอุทัยวรรณ โพธิ์กระช่าง ผู้อำนวยการศูนย์วังเตื่อน อาคมสุรัตน์	คณะกรรมการ
๒.๑๐	นายสังข์ กาญจนเพิ่มพูน ผู้อำนวยการสถานำพัฒนาการศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ	คณะกรรมการ
๒.๑๑	ว่าที่ ร.ต.สังคม สันติภาพ ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทย บริเวณชายแดนสุรินทร์	คณะกรรมการ
๒.๑๒	นายณัฐภูมิภัทร์ สังข์พงศ์ ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษายะลา	คณะกรรมการ
๒.๑๓	นางอรอัญญาญ์ อธิกรณ์พัฒน์ ผู้อำนวยการกลุ่มการคลังและสินทรัพย์ สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
๒.๑๔	นางมณฑา อุดมดำ ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลและนิติการ สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
๒.๑๕	นางวรรณ ประสมศรี ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
๒.๑๖	นายกษิพัฒน์ ภูลังกา นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
๒.๑๗	นางสาวชลลดา โตพันธุ์ หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
๒.๑๘	นางสุนีย์ เพชรสัมฤทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
๒.๑๙	นางสาวพรรณมล สุทธิฤทธิ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ

๒.๒๐ นาย...

- ๓ -

๒.๒๐ นายชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล
ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพัฒนาหลักสูตร
ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน
สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
และเลขานุการ
๒.๒๑ นายยอดชาย ทองธีระ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักงาน กศน.	คณะกรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๒ นางสาวชนัญญา ขาวโสกา
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงาน กศน.	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๓ นางสาวมินตรา ป้อชล
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
สำนักงาน กศน.	ผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๔ นางสาวมะลิวัลย์ สิริสมบุญ
นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักงาน กศน.	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจและหน้าที่ดังนี้

๑. รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ การกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บท
ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนความมั่นคง พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ และหมายรวมถึง
แผน ๓ ระดับ

๒. จัดทำร่างกรอบแนวทางและแผนส่งเสริมการเรียนรู้

๓. รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการจัดทำหลักการของกฎหมายลำดับรองที่ต้องออก
ตามความในร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. ...

๔. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๖

(นายอรรถพล สังขวาสี)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายธนากร ดอนเหนือ

อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

นางยุพิน บัวคอม

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

นายเอกราช ขวี่วัฒน์

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

นายชัยพัฒน์ พันธุ์วัฒนสกุล

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

บรรณาธิการ

นายโยจิน สมโนนนท์

ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน

นายยอดชาย ทองธีระ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

คณะผู้จัดทำ

นายยอดชาย ทองธีระ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

นางสาวมินตรา บ่อชล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

นางสาวอมรรัตน์ ช่วยบำรุง

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

ผู้เรียบเรียง และจัดทำต้นฉบับ

นางสาวมินตรา บ่อชล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

หน่วยงานรับผิดชอบ

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

กรมส่งเสริมการเรียนรู้

**“มุ่งมั่นพัฒนา
เพื่อสร้างสรรค์สังคม
แห่งการเรียนรู้”**

กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)
กระทรวงศึกษาธิการ
319 ถนนราชดำเนินนอก แขวงดุสิต เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร 10300